

NA LOTU I JISU KARISITO NI YALODODONU EDAIDAI • OKOTOVA 2011

Liona

NA IVOLA I MOMANI:
E DUA TALE NA IVAKADINADINA KEI
JISU KARISITO

Mai na iSolisoli kei na Kaukauwa ni Kalou, mai vei Simon Dewey

Na iVola i Momani, ka vakadewataka mai na Parofita o Josefa Simici, e dua na vakadewa ni peleti makawa, "volai me vaka na ivakaro, ia sa volai talega me vaka na ka sa parofisaitaki ka vakatakilai—A sa volai ka dregati tu, ka sa maroroya na Turaga me kakua ni vakacacani.—Ia, ena qai vakatakilai ka vakadewataki ena isolisoli kei na kaukauwa ni Kalou— . . .

" . . . Me vakatakilai kina vei ira na vo ni kawa i Isireli na veika lelevu sa kitaka na Turaga vei ira na nodra qase; ia, mera kila talega kina na veiyalayalati sa cakava na Turaga ni na sega ni laivi ira sara vakadua—Ia sa volai talega kina mera kila na jiu kei ira na Matanitu tani ni sa KARISITO ko JISU" (tabana ni ulutaga ni iVola i Momani).

Liaona,
Okotova 2011

4

46

Ko ni sa Kidavaki mai Kina iLavelave Oqo

E vica wale sara ga na ulutaga e ganita me tabaki ena dua taucoko na ilavelave, ia na iVola i Momani e dua vei ira. Ena ilavelave oqo, era sa vakinadina taka tiko kina na parofita kei na iapostolo vakakina o ira na lewenilotu na dina ni ivola oqo ka ni sa duatani sara ga o koya. E vaka na cakamana na kena itekitekivu. Sa ivakadinadina matavotu ni Veivakalesu-imai. Sai koya na vatuivakadei ni noda ivunau. Ka sa volai me baleti keda nikua—me vakavulica na ivunau i Karisito ka me tara cake na noda vakabauta ka vaqaqacotaka na noda matavuvala.

Dina ga ni na sega ni laurai e so na tabana e dau wiliki wasoma ka sa matau vei iko na raica ena *Liaona*, na itukutuku ni Mataveiliutaki Taumada ena (tabana e 4) na iVaqa ni Veisiko (tabana e 46) sa tiko oqo. Na itukutuku kece oqo kei na itukutuku tale e so baleta na ivakadinadina e baleta tikoga na ivakavuvuli mai na iVola i Momani.

Keitou sureti iko mo wilika sara vakavinaka na ilavelave oqo, vakasamataka vakinatobu ka wasea yani—vakakina na iVola i Momani—ka wasea yani.

ITUKUTUKU

4 iTukutuku ni Mataveiliutaki Taumada: Yalayala Talei ni iVola i Momani
Mai vei Peresitedi
Thomas S. Monson

46 iVaqa ni Veisiko: Kevaka Eda na Segu ni Vakatitiqa

E WAQANA

Eliu: Yaloyalo ivakaraitaki mai vei Joni Luke; *Mo Dou Kila Kina*, mai vei Gary Kapp, iLoloma nei David Larsen kei watina, me kakua ni lavetaki. Emuri: *iYaloyalo kei Karisito*, iloloma ni kabani na C. Harrison Conroy.

NA ITUKUTUKU E LOMA

6 Na Parofita o Josefa Simici:

Na Dauvakavakadewa ni iVola i Momani

Sa yaco na cauravou tawavuli, ena kaukauwa ni Kalou, me dau ni vakadewa vakauqeti ni “ivola ka dodonu taudua . . . ka tiko e vuravura.”

10 Na ka e Vakavulica na iVola i Momani baleta na Loloma ni Kalou

Mai vei Elder Russell M. Nelson

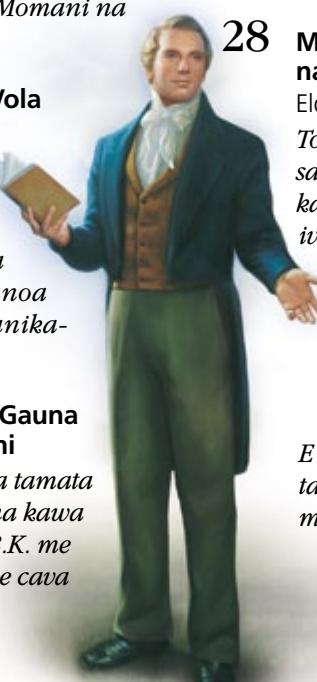
Ko vinakata li mo sucuvou vakayalo ka rawata na kaukuuwa mo dauloloma me vaka sa loloma na Kalou? E vakamacalataka na iVola i Momani na kena icakacaka.

16 Na iTalanoa ni iVola i Momani

Na itukutuku oqo ena rawa ni vupei iko mo vakavulici ira na luvemu ena italicanoa bibi mai na ivolanikalou oqo.

20 Na iTuvatuva ni Gauna ni iVola i Momani

Kedra iyaloalo na tamata kilai, mai vei ira na kawa i Jereti ena 2200 B.K. me yacova na gauna e cava

kina na nodra bulasautu na kawa i Nifai ena M.K. 420.

22 O Cei e Vola na iVola i Momani?

Nodra cakacaka na parofita ni gauna makawa, dua na dau vakasokumuna na itukutuku, kei na dua na dauvakadewa ni gauna oqo a yaco kina na iVola i Momani.

24 Na iVola i Momani: E rau iVakadinadina vata kei na iVolatabu

Oqo e 14 na yavu ni ivakavuvuli e vakavulici ena iVola Tabu ka vakadinadinataka na iVola i Momani.

28 Me Vulici Vakacava na iVola i Momani

Elder D. Todd Christofferson
Tolu na vuna ka tolu na sala me vulici kina na ivola ka sega e tautauvata oqo ka ivolanikalou.

32 Tadra nei Liae: Taura Matua na iTitoko

Mai vei Elder David A. Bednar

E vakavulica vei keda na tadra nei Liae meda taura matua na vosa ni Kalou.

38 Na iVola i Momani:

Na Vakaqaqacotaki ni Noda Vakabauti Jisu Karisito

Mai vei Elder Neil L. Andersen

Ena sureti keda kei ira na noda matauvuale na iVola i Momani meda vakabauta na Turaga o Jisu Karisito, me na rawa ka kina na noda matauvuale.

47 iVakatagi: Rua na Udolu na Cauravou Yaloqaqa

Mai vei Bonnie Hart Murray
kei Janice Kapp Perry

48 iVakavuvuli ni Noda Gauna Oqo

Era wasea na dina mai na iVola i Momani na parofita kei na iapositolo me tuberi keda nikua.

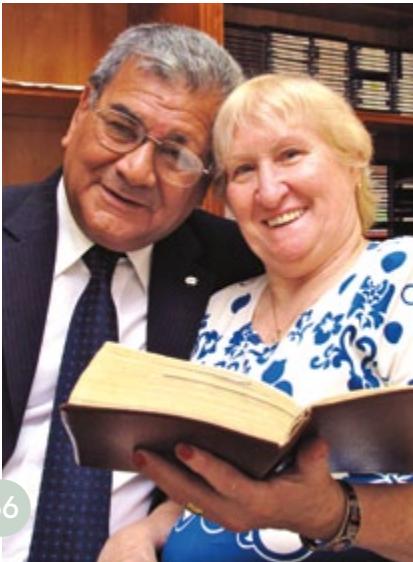
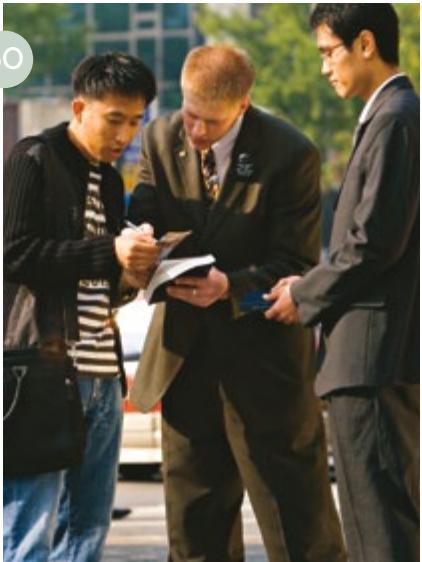
52 Na iVola i Momani—Na Vatuivakadei ni Noda Lotu

Mai vei Peresidi Ezra Taft Benson
Na ivunau momona ka a soli ena 25 na yabaki sa oti, e tiko kina na ivakadinadina ena sega ni oti rawa kei na ivakasala me baleta na iVola i Momani.

59 E Dua na Cakacaka Vakalou

Mai vei David A. Feitz

Dua sara ga na ka lailai e vakavulica vei au na kena dodonu me rokovi na bibi ni iVola i Momani.

60 Kevaka O Gadreva Dina Mo Kila, Ko Na Kila Vakaidina

Mai vei Elder Walter F. González
Va na sala ko na rawa ni kila kina ni iVola i Momani ka veivakauqeti kina na Kalou.

65 iVolakabi: Dua na Domo mai na Kuvu ni Soso

66 Na Bukawaqa Sa Katakata e Lomaqu

Mai vei Michael R. Morris
Na siga e kila kina o Eduardo Contreras me wiliwola, sa ikoya talega na siga e rawata kina na nona ivakadinadina ni iVola i Momani.

68 Na Gauna a Veisautaka kina na Noqu Bula na iVola i Momani

Era vakadinadina taka na lewenilotu na kena vuakei ira na iVola i Momani mera sotava na isau ni vakatataro, na veivakacegui, kei na veisau.

72 Ki na Duivosavosa kei na Veivanua

Mai vei Lia McClanahan
Vei ira kece na Yalododonu Edaidai ena veiyasai vuravura, e sega ni dua na ka me na tau-tauvata na kena tiko vei ira na iVola i Momani ena nodra vosa.

76 Taro e Dau Tarogi Wasoma me baleta na iVola i Momani

Saunitaro rawarawa kina taro era dau taroga na tamata baleta na iVola i Momani.

80 Na Veiyalayalati, A Yalayala, ka iVakadinadina

Mai vei Elder Jeffrey R. Holland
Au vakadinadina taka na iVola ogo me vaka ga au a raica sara ga vata kei iratou na Tolu na Walu na iVakadinadina, na peleti koula.

E vuqa vei ira na iyaloalo ena llavelave ogo era okati kina na ivakaraitaki ni Liaona ka ciqoma o Lai. Era sega ni vunitaki tu na Liaona ka na via sega sara ni vaka na kena e cake na keda irairai, ia dou na marautaka beka vakamatavavale mo dou kunea mai se vica kece na Liaona era tiko ena llavelave ogo.

OKOTOVA 2010 14 NO. 3 LIAONA 09690 858

Mekesini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai
Na Mataviliutaki Taumada: Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf
Na Kuoramni i Apositolo Le Tinikarua: Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen
Edita: Paul B. Pieper
Daunivakasala: Keith R. Edwards, Christoffel Golden Jr., Per G. Malm
Manidia Dairekita: David L. Frischknecht
Dairekita ni Vakarautaki iVola: Vincent A. Vaughn
Dairekita ni iYaloyalo: Allan R. Loyborg
Manidia Edita: R. Val Johnson
iVukevuke ni Manidia Edita: Jenifer L. Greenwood, Adam C. Olson
Edita Veivukue: Susan Barrett, Ryan Carr
Vakaileselesi Vakaedita: Brittany Beattie, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lakene Porter Gaunt, Larry Hiller, Carrie Kasten, Jennifer Maddy, Lia McClanahan, Melissa Merrill, Michael R. Morris, Sally J. Odekirk, Joshua J. Perkey, Chad E. Phares, Jan Pinborough, Janet Thomas, Paul VanDenBerghe, Marissa A. Widdison, Melissa Zenteno
Manidia Dairekita ni Drioni: J. Scott Knudsen
Dairekita ni Drioni: Scott Van Kampen
Manidia ni Vakarautaki ni Tabaivola: Jane Ann Peters
Daunitutuvatuvei Uiliutaki: C. Kimball Bott, Thomas S. Child, Colleen Hinckley, Eric P. Johnsen, Scott M. Mooy
Vakaileselesi ni Vakarautaki ni Tabaivola: Collette Nebeker Aune, Howard G. Brown, Julie Burdett, Reginald J. Christensen, Kim Fenstermaker, Kathleen Howard, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Ty Pilcher
Tabaki taumada: Jeff L. Martin
Dairekita ni Tabaivola: Craig K. Sedgwick
Dairekita ni Veiyotakai: Evan Larsen

Me vaku na isau ni mekesini, kei na kena vakatataro e so ki na Liaona, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni llavelave yadudua, ma vavavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamaka tale e so mai na Valenivilavola Liu ni Lotu, e na talevoni 3388900 e Suva.
 Me baleta na sausauhi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kanada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se ililuhi ni tabanabane se tabana.

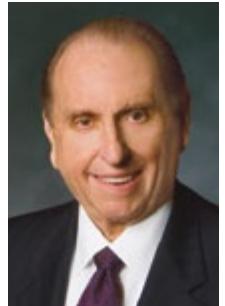
Me vaku na itukutuku e vinakati kei na vakatataro eso ki na Liahona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; se i-meli: liahona@ldschurch.org.

Na *Liaona* (vakadewataki na iVola i Momani ni "kabasi" se "idusidusi") sa vakadewataki oti ena vosa vaka-Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Chinese, Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finiladi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Sinhala, Slovenia, Sipeni, Suwiteni, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urdu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)
 © 2011 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika
 Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloalo era tiko ena *Liaona* ma baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakyagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloyalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vaku yani ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@dschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:
 October 2011 Vol. 14 No. 3 LIAONA (USPS 311-480)
 Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Mai vei Peresitedi
Thomas S. Monson

Yalayala Talei

NI IVOLA I MOMANI

Ena vica na yabaki sa oti au a duri tu ena yasa ni loga ni dua na tamanigone gone sa voleka sara tiko ni mate. Ratou duri voleka tu e kea ena rarawa levu na watina kei na rua na luedrau. A taura o koya na ligau ka taroga cake mai, “Bisopi, au kila niu sa na voleka ni mate. Tukuna mai vei au se cava ena yaco vua na yaloqu niu sa mate”.

Au cabora e dua na masu vuni me rawa ni vuksi mai lagi ka raica sara ena teveli e yasa ni loga ni davo koto kina e dua na iVola e Tolu. Au tomika cake ka tekivu cega. Vakasauri noqu sa raica niu sa yacova yani na wase 40 ni Alama ena iVola i Momani. Au sa qai wilika vua na veivosa oqo:

“Raica sa vakatakila vei au e dua na agilos, ena gauna sa veibiu kina na yago kei na yalo, . . . sa kau kina vanua sa vakarautaka vei ira na Kalou, o koya ka a buli ira.

“Ia ko ira sai valavalava dodonu, era na kune marau kei na vakacegu mai parataisi, ia era na vakacegu kina mai na nodra rarawa kei na oca. (Alama 40:11–12).

Niu sa wiliwili tiko yani me yaco kina Tucaketale, e serau mai na irairai ni matana na turaga o ya ka vaka me dredre na tebe ni gusuna. Niu sa vakacavara na noqu veisiko, au vakamoce vei iratou na matavuvale.

Au a qai raici iratou tale ena soqo ni veibulu. Au nanuma lesu na bogi o ya ni a vaqara tiko e dua na turaga na dina ka qai sauma mai na iVola i Momani na isau ni nona taro.

E lako mai na iVola i Momani na yalayala talei, wili kina

na yalayala ni vakacegu, galala, kei na veivakalougaataki, kevaka walega meda na qarava na Kalou ni vanua, sa i Jisu Karisito.” (Ica 2:12).

E lako mai na veidrau ni ivola na yalayala ni “marau sega ni vakaiyalayala” vei “ira na talairawarawa kina iva-karo ni Kalou. Raica era sa vakalougaataki ena veika vakayago kei na veika vakayalo” (Mosaia 2:41).

E tiko ena veidrau ni ivola na yalayala ni “reki levu” vei ira era sa “lesi mai vua na Kalou” ena nodra vakabulai na luvena tagane kei na yalewa (Alama 28:8; 29:9).

E volai tu ena loma ni ivola na yalayala ni nodra na vakasoqoni vata tale na Isireli — e dua na itavi eda sa vakaítavatiki kina ena veiyasai vuravura ena itavi ni kaulotu (raica na 3 Nifai 16; 21–22).

Tabaki tale tu ga kina na yalayala ni da masu vua na Tamada ena yaca i Jisu Karisito, ena vakalougaataki na noda matavuvale (raica na 3 Nifai 18:21).

Ena kena vakawiliki vakavinaka ena kilai kina na dina ni yalayala vakaparofita ni “ena yaco mai kina nomu bula kei na nomu matavuvale na kena torocake na cakacaka ni Yalotabu, na kena vaqaqacotaki na dina ni kena vakamuri na Nona ivakaro, kei na kena qaqaco cake na ivakadina-dina ni bula dina tiko na Luve ni Kalou.”¹

Ena lako mai na iVola i Momani na yalayala ni, ena masu ni vakabauta, na vakabauti Karisito eda rawa ni kila na dina ni yalayala oqo, “ena kaukauwa

ni Yalo Tabu” (raica na Moronai 10:4–5).

Au vakadinadinataka na dina me vakataki ira tale eso na parofita ni “ivola ka dodonu taudua e vuravura,”² na iVola i Momani, ka dua tale na ivakadinadina kei Jisu Karisito. Sa roboti vuravura na kena itukutuku ka kauta yani vei ira na wilika mera kila na dina. Sa noqu ivakadinadina ni iVola i Momani ena veisautaka na bula. Meda sa na dau wilika vakawasoma. Meda sa na dau wasea ena yalomarau vei ira na luvena na Kalou na noda vakadinadina nataka na kena yalayala talei. ■

IDUSIDUSI

1. Gordon B. Hinckley, “Na iVakadinadina Kaukauwa ka Dina,” *Liaona*, Okot, 2005, 6.
2. Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici (2007), 157.

VEIVAKAVULICI MAI NA ITUKUTUKU OQO

Ena ivolanikalou, “ena kune talega kina na ivakavuvuli dina ka rawa ni vakadodonutaka e so na ka e veilecayaki tu, na cala kei na leqa era rawa ni sotava na uvale vakatamata” (*Veituberi, me iLutua ni Noda Bula* [1999], 58). Ni ko wasea na itukutuku nei Peresitedi Monson vei iratou na matavuale, sureti iratou me ra namaka na “yalayala talei” e sa raica rawa ena iVola i Momani. Ena rawa ni ko wasea e dua na yalayala mai na iVola i Momani ka sa vakaibalebale vei iko.

Na Parofita o Josefa Simici:

NA DAUVAKAVAKADEWA
NI IVOLA I MOMANI

Na iVola i Momani e dua na ivola duatani sara ni ivolanikalou. E dina ni ra a vola na parofita ni gauna makawa, a sega ni yaco mai vei keda me vaka na iVolatabu. Na iVolatabu a dui maroroi tu na kena ivola yadua ena ivolavivigi ena Vuravura Makawa ka ra dau lavetaka na lig-nivolavola ena veisenijiuri. Ena ikava ga ni senijiuri ni oti o Jisu Karisito era a qai cokoti vata na ivola duidui oqori ka vakarautaki ena dua ga na ivola ka da sa vakatoka me iVolatabu.

E duidui na iVola i Momani, ni ra a vola na parofita ni gauna makawa ena Vuravura Vou ena veipeleti kaukamea, ka qai semata vata e dua na parofita—o Momani (me vaka na yacana)—ena ikalima ni senijiuri A.D. ena dua ga na kena itukutuku ena peleti koula. E muri a qai buluta o Moronai, na luvena tagane, na peleti ena vanua a tu kina me yacova na yabaki 1827, na gauna a qai rairai mai kina o Moronai ni sa tucaketale ka mai solia vua e dua na cauravou na yacana o Josefa Simici.

A qai tarava mai na italianoa ni nona ciqoma, vakadewataka, ka tabaka o Josefa na itukutuku sa kilai tu oqo me iVola i Momani: E Dua Tale na iVakadinadina kei Jisu Karisito. E vakadinadinataka sara ga na iVakabula vakataki Koya ni dina na ivola oqo (raica na V&V 17:6).

1. Ena 1820 a vakatikotiko kina e Palmyra mai Niu loka e dua na cauravou yabaki 14 ka yacana o Josefa Simici. E dina ni se gone ga, a dau kauwai-taka vakalevu na kena ituvaki vua na Kalou, e vakavuna vua na veilecayaki na nodra dau vaqara tamata yani me ra curu ena nodra vakabauta na veimatavakabauta Vakarisito ka ra dau vakacula kina na nodra ile eso tale. Ni vakau-queti ena veika e vulica mai na iVolatabu, sa mani lewa kina o Josefa me vakasaqara na vuku ena nona kerekere vua na Kalou, o koya "sa solia vakalevu kivei ira kecega na tamata, a sa sega ni dauveivakadirideini, ka na soli ga vua" (Jemesa 1:5). A lako ki na dua na veikau voleka ki na nodratou vale me masu kina.

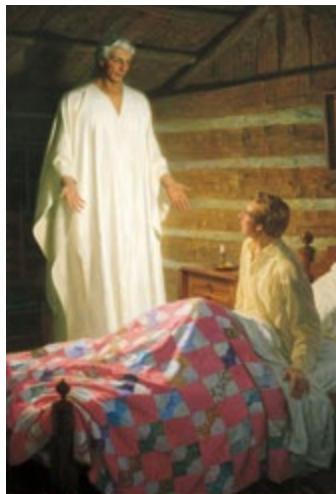
2. Ni tekiduru o Josefa me masu, a lutuki koya e dua na rarama. A raica e loma e rua na Tamata. A vosa na Tamada Vakalomalagi ka kaya, "Oqo na noqu Gone ni Toko. Mo Rogoci Koya! Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:17) E tukuna vei Josefa na Turaga me kakua ni curu ki na dua vei ira na lotu oqori baleta ni sega ni dua vei ira e dina, ia a yalataki vua "ni na qai vakatakilai vua ena dua na gauna e muri na tauokino ni Kospeli."¹

3. Sa sivi yani e tolu na yabaki, sa dau wasea tiko kina o Josefa Simici na veika a sotava—ka vakacacani kina. A qai tukuna kina: "E dina niu sa mai sevaki ka vosa vakacacani ena noqu tukuna na kena itukutuku, ena sega ga ni vakalasui kina na ka au a raica; ia . . . au a yalo vakacegu ga ka kaya lo e lomaqu: A cava meu vosa vakacacani kina niu sa tukuna na ka dina? Au a raica dina e dua na raivotu; ko cei koi au meu cakitaka na Kalou, a cava era sa vinakata kina na kai vuravura meu cakitaka na ka a vakatakilai vei au? lo au a raica dina e dua na raivotu; au sa kila na ka oqori, kau kila ni sa kila talega na Kalou, sa dre-dre sara meu cakitaka" (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:25).

Me tekivu mai na 1830 e milioni na tamata era sa wilika na iVola i Momani ka ra lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Ya-lododonu Edaidai me baleta na ivakadinadina ni iVakabula ena

iVola i Momani. Sa ivakadinadina talega na ivola oqo ni parofita ni Kalou o Josefa Simici ka ni liutaka tiko na iVakabula na Nona Lotu nikua. E milioni na tamata era sa vakatovolea ka vakadinata

4. Ena ika 21 ni Sepiteba, 1823, a masu tiko o Josefa ena gauna a vakasinaiti kina na nona rumu ni moce e cake ena rarama ka rairai mai e dua na agilosi na yacana ko Moronai. A tukuna vei Josefa o Moronai na nodra volavola eso na parofita makawa. Na ivolatukutuku oqori, ka ceuti tu ena peleti koula, e bulu tu ena dua na delana voleka ga. A tukuni vei Josefa me na vakadewataka o koya na itukutuku oqori.

5. Kena itinitini, ena ika 22 ni Sepiteba, 1827, sa soli kina vei Josefa na veipeleti oqori, a laveta mai na dua na kato vatu ka bulu tu ena ruku ni dua na vatu levu ena dua na delana volekati Palmyra e Niu loka.

6. A sega soti ni vuli vinaka sara o Josefa Simici me vaka ni matau tu oqori ena veikoro yawa mai tauni ena gauna oya. A vakarautaka vua na Kalou e dua na iyaya ni vakavakadewa ka vakatokai na Urimi kei na Cumimi me vuakea na nona vakavakadewa. A vakalouga tataki talega mai vei ira na ligani volavola ka ra dau vola na veika e cavuta ena nona vakavakadewa. Eratou a nona ligani volavola o Emma na watina; Martin Harris, e dua na dauteitei vuavuai vinaka; kei Oliver Cowdery, e dua na qasenivuli. A mai vakacavari na iwase levu ni cakacaka ni vakavakadewa ni otu ga e tolu na vula mai na gauna e tekivu qarava kina o Oliver na itavi vakaliganivolavola.

A vakamacalataka o Emma na veika a sotava ena nona vei qarava vakaliganivolavola vei Josefa: "E sega ni dua na

na yalayala nei Moronai vei ira kece era vakasaqara mai vu ni yalodra na dina: "Mo dou kerea vua na Kalou na Tamada Tawamudu ena yaca i Karisito, me vakatakila vei kemudou se dina

se sega; ia kevaka dou sa kerea ena yalodina ena lomamudou taucoko ka vakabauta na Karisito, ena vakatakila vei kemudou ko koya, ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni sa dina" (Moronai 10:4).

tamata e rawa ni cavuta ti-koga mai gusuna na veika me volai vakavo kevaka e vakau-queti kina; ena gauna au nona liganivolavola tiko kina, ena dau cavuta tiko mai vei au o [Josefa] ena vica vata na auwa na ka me volai; ni oti mai na kana, se ni oti e dua na ka curukoso, ena tekivu sara ga mai na vanua e mai yaco toka kina, ka sega mada ga ni bau raica na veika sa volai tu se me wiliki yani vua."²

E vakamacalataka o Josefa na bibi ni kena yaco mai na iVola i Momani: "Ena kaukauwa ni Kalou au vakadewataka kina na iVola i Momani mai na matanivola iyalovalo, ka sa mai yali yani e vuravura na kena kilai, au a tu duadua ena gauna vakasakiti oya, e dua na cauravou sega ni vuli, meu vorata na vuku vakavurava kei na lecaika ni tinikawalu na senijiuri, ena dua na ivakatakila vou."³

7. Ena loma ni 18 na vula a tu kina vua na peleti, e sega ni o Josefa duadua ga a raica se tara. E tolu na turaga—o Oliver Cowdery, David Whitmer, kei Martin Harris—eratou a vakadinadinataka vakaivola ni a vakaraitaka vei iratou o Moronai na agilosí, na veipeleti koula ka ratou kila ni a "vakadewataki ena isolisolí kei na kaukauwa ni Kalou," na veipeleti oya, "ni sa kaya vei keitou na domona." E walu tale na turaga eratou vakadinadina-taka talega ni ratou sa raica ka tara na peleti koula.⁴

8. Ena Okosita ni 1829, sa cakava kina o Josefa na konitaraki kei Egbert B. Grandin, na dautabaivola e Palmyra, Niu loka, me taba na voliumu. A mokititaka na nona vanua ni teitei o Martin Harris me saumi kina na kena taba na ivola, ia ena ika 26 ni Maji, 1830, sa vakarau volitaki tu kina na iVola i Momani.

9. Ena ika 6 ni Epereli, 1830, era a soqoni vata kina e rauta ni 60 na tamata ena dua na valetonikau mai Fayette e Niu loka. E kea, me vaka na veidusimaki ni Turaga o Jisu Karisito, a tauyavutaka kina o Josefa Simici na nona Lotu na iVakabula, a vakalesui mai me vaka na kena a tauyavutaki taumada ka ra liutaka na iapostolo kei na parofita, ka ra vakadonui me ra vosa ena vukuna na Kalou. Ena ivakatakila a qai soli mai muri vei Josefa Simici a qai vakayanani kina na Lotu: Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai (raica na V&V 115:4). ■

IDUSIDUSI

1. Josefa Simici, ena *History of the Church*, 4:536.
2. Veivakatarogi vata kei Emma Smith mai vei Joseph Smith III, Fepe. 1879, ena *Saints' Herald*, 1 ni Okot., 1879, 290.
3. *Nodra iVakavuvuvi na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 60.
4. Raica na "Na Nodratou iTukutuku na iVakadinadina e Lewe Tolu" kei na "Nodratou iTukutuku na iVakadinadina e Lewe Walu," ena i tekivu ni iVola i Momani.

Mai vei Elder
Russell M. Nelson

Ena Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua

NA KA E VAKAVULICA NA IVOLA I MOMANI BALETA NA LOLOMA NI

KALOU

*Eso na ivakaraitaki cecere ni Nona loloma
na Turaga e volai tu ena iVola i Momani.*

Levu sara na lotu Va-Karisito era sa kila na ivakaraitaki i Jisu Karisito me vaka e volai tu ena iVolatabu. Era qoroya na Nona dau lomani ira na dravudravua, na tauvimate, kei ira era dau butukisobu tu. O ira era sa Nona tisaipeli era na dau vakatotomuri Koya ka muria na nodra ivakasala na Nona iApositolo: “Meda veilomani, ni sa mai vua na Kalou na loloma, ia ko koya yadua sa dauloloma sa vakasucumi koya na Kalou, a sa kila na Kalou ko koya. . . . Ni sa loloma na Kalou” (1 Joni 4:7–8).

Na nanuma qo e vakamatatataka na iVola i Momani. E vakamacalataka se *caka vakacava* me dua e sucu mai vua na Kalou kei *na cava me caka* me dua e dauloloma me vakataki Koya. E tukuna e tolu na ivakavuvuli dina ka na kauta mai na kaukauwa ni loloma ni Kalou ena noda bulu.

Na imatai sa ikoya, ni iVola i Momani e vakavulica ni ko vakabauti Jisu Karisito ka

vakayacora na *veiyalayalati* vata kei Koya ka maroroya na nona ivakaro sa ikoya na ki kina sucuvou vakayalo. Vei ira era tiki ni iVola i Momani ka ra sa ia na *veiyalayalati* vaka o ya, e kaya o Tui Penijamini, “Ia ena vuku ni *veiyalayalati* dou sa vakayacora, dou sa vatakokai kina mo dou luvei Karisito, raica sa vakasucumi kemudou vakayalo ko Koya ena siga oqo, ni dou sa kaya dou sa vakabauta na yacana ka veivutuni, a sa vakasucumi kemudou kina mo dou luvena” (Mosaia 5:7).

Na ikarua sa ikoya ni iVakabula vakai Koya e vakavulica ni kaukauwa meda na vakataki Koya ena yaco ni sa ciqomi na *cakacaka vakalotu* ni kospipeli: “Ia oqo na noqu ivakaro: Dou veivutuni koi kemudou kecega na kai vuravura, dou lako mai vei au ka papitaisotaki ena yacaqu, ia mo dou vakasavasavataki ena Yalo Tabu mo dou savasava kina e mataqu ena siga mai muri” (3 Nifai 27:20).

Na ikatolu, e vakabibitaka o Koy avei *keda*

meda vakamuria na nona ivakaraitaki:
“Ia, a cava na ivalavala sa kilikili kei kemudou?” E taroga ena vakatataro. Nona isaunitaro: “Au sa kaya vakaidina vei kemudou, mo dou vakataki au” (3 Nifai 27:27). Sa dina sara, o Koya e vinakata meda vakataki Koya.

Eso na ivakaraitaki cecere ni Nona loloma e volai tu ena iVola i Momani Na ivakaraitaki

VAKADINADINATAKA E DUA NA PAROFITA

“Sa yaco mai na iVola i Momani ena isolisoli kei na kaukauwa ni Kalou. E vosa mai na kuvu ni soso me ivakadinadina ni Luvena na Kalou. E tukuna na Nona sucu, na Nona veivakalotutaki, na Nona Lauvako kei na Tucaketale, kei na Nona rairai vei ira na yalododonu ena vanua ko Vanuasautu mai Amerika.

“O ya e dua na ka e rawa ni da tara, rawa ni da wilika, rawa ni da tovolea. E volai sara tu ga e lomana na yalayala ni kena itekivu vakalou. E milioni era sa tovolea ka ra sa raica ni sa ivolatukutuku dina ka vakalou.

Peresitedi Gordon B. Hinckley (1910–2008), “The Great Things Which God Has Revealed,” *Liaona*, Me 2005, 81–82.

oqo ena rawa nida vakayagataka ena noda sasaga meda veiucui kei Koya.

Na Nona lomani Laii kei na nona matavu-vale—kei na nodra lomani Koya—sa ikoya ka kauti ira ki Amerika, na nodra vanua yalataki, na vanua era laki bula vakacegu kina.¹

Na nona lomani keda na Kalou, ena vica na senitiuri sa otu, sa ikoya e a vakaroti ira kina na parofita ni gauna i Nifai mera maro-roya na itukutuku ni nodra kawa. Na lesoni me vulici mai na itukutuku o ya e semata na noda vakabulai kei na bula vakacerecerei. Na veivakavulici oqo sa tiko ena iVola i Momani. Na itukutuku bibi oqo sa tu me ivakadina-dina ni loloma ni Kalou baleti ira na luvena ena veiyasai vuravura.²

Na loloma ga i Karisito baleti ira ‘eso tani tale na sipi’ ka kauti Koya kina Vuravura Vou.³ Eda vulica mai na iVola i Momani ni gauna e mate kina na Turaga mai na Vuravura Makawa e a yaco na veika vakarerevaki kei na buto ni vanua me tolu na siga mai na Vuravura vou. Sa qai siro sobu mai lomalagi na Turaga ni sa Tu-caketale kei na Nona lagilagi me veivakavulici vei ira na tamata ena Vuravura Vou.

NA KILA SA IKOYA NA KILA NA LOLOMA

O au e dua na lewenilotu vou ni Lotu ijisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, kau kila ni iVola i Momani e sega ni dua na ivola walega. E ivakadinadina qaqa ni nona lomani keda o Tamada Vakalomalagi. Sa ivakadinadina ni nodra lomani keda o ira na Yalododonu e liu. Sa ivakadinadina ni tiko dina ka taucoko vinaka tu na yavu ni bulamarau ni Kalou.

Na kilai ni dina ni ivola oqo sa ikoya na kena kilai ni bula tikona Tamada Vakalomalagi kei na Luvena. Sa ikoya na kena kilai ni bula e ka totoka sara ka tawamudu. Sa ikoya na kena kilai ni ko na tovolea tikoga mo vinaka sara ka veivutuni ni ko sa lutu, ko na vosoti ena veigauna kece sara. Sa ikoya na kena kilai na ibalebale dina ni matavu-vale. Sa ikoya na kena kilai ni ko na sega sara ni vakayalia e dua na wekamu, ni ra na waraki iko tu mai. Sa ikoya na kilai ni veivakalougatataki ni Tamada Vakalomalagi. Sa ikoya na kena kilai na vakacegu ena gauna ni cagilaba, sa na rawa ni o sa sotava ni oqo na ka ena gadrevi mo sotava. Sa ikoya na kena kilai ni Yalo Tabu me nomu itokani tu e veigauna. Sa ikoya na kena kilai ni loloma, e isaluwaki ni veika ena bulataki.

Emma Adesanya, Ireland

"Koi au na rarama kei na vu ni bula kei vuravura" e kaya vei ira o Koya, "au sa gunu mai na bilo ka solia vei au ko Tamaqu, au sa colata na nodra ivalavalava ca na kai vuravura me vakacaucautaki kina ko Tamaqu" (3 Nifai 11:11).

Ni oti oya sa qai vakavuna edua na veikilai titobu sara ka rawa me vakayacora vata kei na dua. Sa qai sureti ira mera mai tara na mavoa sa tu e sarisarina kei na we ni ivako e Ligana kei na yavana me rawa ni ra kila kina ni o Koya "na Kalou ni Isireli, kei na Kalou ni vuravura kecega, kau sa mate ena vuku ni nodra ivalavalava ca na kai vuravura" (3 Nifai 11:14).

Sa qai solia o Jisu vei ira na Nona tisaipeli na dodonu mera veipapitaisotaki, na soli ni solisoli ni Yalo Tabu, kei na nodra vakatabuya na sakaramede. Solia vei ira o Koya na kaukauwa mera tauyavutaka na Nona Lotu ka mera liutaka na tisaipeli.

Solia vei ira e so na ivakavuvuli ka sa solia talega vei ira na Nona tisaipeli mai na Vuravura Makawa. E vakabulai ira na nodra tauvimate. E tekiduru ka masu vua na Tamada ena kaukauwa ka vakalou ka sa sega mada ga ni rawa me volai. Ena kaukauwa ni qaqa ni Nona masu o ira era rogocea era vakasinaiti sara ga ena yalovakacegu. Ni sa vakasinaiti o Jisu ena Nona lomani ira e vakavuna sara ga Vua me tagi. E parofisaitaka na cakacakaka ni Kalou ena veitabayabaki ka na liu mai ni bera ni qai yaco na gauna sa parofisaitaki tu baleta na Nona Lesumai Vakarua.⁴

Sa qai kerea vei ira mera kauti ira mai Vua na luedra lalai.

Sa keveti ira yadua na gonelalai ka vakalouugatataki ira ka masulaki ira vei Tamana.

A sa tagi ni sa vakalouugatataki ira oti;

*E vakavulica
Vakaikoya na
iVakabula ni
kaukauwa meda
na vakataki Koya
ena yaco mai ni
da sa ciqoma na
cakacakatabu
vakalotu.*

*Sa qai tukuna vei
ira mera kauti ira
mai na gonela-
lai Vua. "Sa qai
keveti ira yadua
na gonelalai ka
vakalougaatataki
ira ka masulaki
ira vei Tamada."*

Sa qai vosa vei ira na lewevuqa ka kaya,
Dou raici ira na nomudou lalai.

"Ia ni ra sa raici ira yani, era sa rai cake
sara ka raica ni sa tadola ko lomalagi, ka ra
sa siro sobu mai kina na agilos i ka sa vaka e
nodra sala sobu mai na yameyame ni buka-
waqa era sa mai vakavolivoliti ira na gonela-
lai, . . . ka qaravi ira" (3 Nifai 17:21–24).

Vaka sara ga o ya na savasava kei na kau-
kauwa ni loloma ni Kalou ka vakatakilai tiko
ena iVola i Momani.

Ena gauna oqo vei keda ka da sa kalou-
gata ni sa tiko vei keda na iVola i Momani,
ka da sa lewena tiko na Lotu ni Turaga, sa
tiko vei keda na Nona kospeli, ka da sa na
maroroya na Nona ivakaro eda sa na kila tiko
na kena sa rui totoka na loloma ni Kalou. Eda
kila me da rawata vakacava meda na tau-
kena na Nona loloma. Ni da sa wili me Nona
tisaipeli dina, eda sa na rawata kina na kau-
kauwa meda na dauloloma vakataki Koya.

Ni da sa maroroya ga na nona ivakaro eda
sa na vakataki koya sara tiko ga. Eda sa na
vakarabailevutaka na noda loloma ena noda
raici ira yani na tamata ena veiyasai vuravura,
veimatavuvale kei na duivosavosa.

Ena yalovakavinavinaka baleta na Nona
ivakaraitaki vinaka, sa rawa ni da cakava me
noda ibole na tiki ni ivolanikalou oqo. "Dou
masuta na Tamada ena yalomudou taucoko
me vakasinaiti kemudou ena loloma oqo,
io na loloma sa solia vei ira era sa muria na
Luvena ko Jisu Karisito ena yalodina, mo dou
yaco kina mo dou luve ni Kalou, ia ni sa rairai
mai ko Koya, eda na tautauvata kaya, ni da na
raica na matana dina" (Moronai 7:48).⁵ ■

IDUSIDUSI

1. Raica na1 Nifai 17:35–44; Mosaia 7:20; Alama 9:9–11;
3 Nifai 5:20–22.
2. Raica na Tabana ni ulutaga ni iVola i Momani; 1 Nifai
13:35–41; 2 Nifai 33:4; Mosaia 1:2–7; Momani 8:13–41
3. Raica na Joni 10:16; 3 Nifai 15:11–24.
4. Raica na 3 Nifai 11–14; 18–20.
5. Veidutaitaka kei na 1 Joni 3:1–3.

KIDAVA NA KAUCAUWA NI NONA LOLOMA

Niu a curu ena Lotu ena itekivu ni noqu vuli ena koliji au a taleitaka sara na veisau au a
sotava, ka raica na veika vivinaka sa cakava tiko na kospeli ena noqu bula. Au sa qai
vakila ni vakalatilati tiko kina noqu via toso ki liu na noqu bula makawa. Ena rawa vakacava
me vakayagataki au na Tamada Vakalomalagi meu veivuke ena tarai cake ni Nona matanitu
ni otu na noqu a vakayacora eso sara na digidigi cala?

Ia ena dua na siga niu qai cega na noqu iVola i Momani ka wilika sara na iotioti ni tabana.
Au a wilika na vosa ni vakamoce nei Moronai: "Dou lako mai vei Karisito, mo dou vinaka kina,
. . . ia kevaka dou sa biuta tani na ivalavalala sa sega ni vakalotu ka lomana na Kalou ena loma-
mudou taucoko, kei na yalomudou taucoko, kei na nomudou igu taucoko, sa na qai rauti ke-
mudou na Nona loloma, ia na Nona loloma dou sa qai vinaka kina ena vukui Karisito, ia kevaka
dou sa vinaka ena loloma ni Kalou ena vukui Karisito, sa na sega ni rawa mo dou cakitaka na
kaucauwa ni Kalou" (Moronai 10:32). Au wadrava sara ga na veivosa oqori. Au vakila ni tukuna
vei au na Yalotabu ni dina. Au sa qai vakila niu sa vakalailaitaka tiko ga na kaucauwa ni Kalou
ena noqu nanuma ni na sega ni rawa me vakayagataki au o Koya me vaka ga na Nona lewa.

Au sa qai lewa me tekivu o ya au sa na sega ni "cakitaka na kaucauwa ni Kalou" ia au
sa na ciqoma na ka sa otu ka vakananata yani ki liu. Na levu ga ni noqu vakananata ki liu
ka lailai kina gauna sa otu, ka vakararavi ga kina loloma nei Jisu Karisito, na levu ni noqu
vakila na loloma ni iVakabula kau sa marau sara vakalevu.

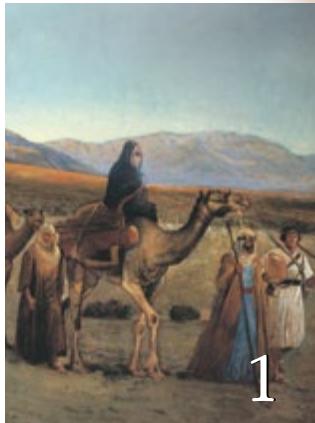
Christy Pettey, Washington, Amerika

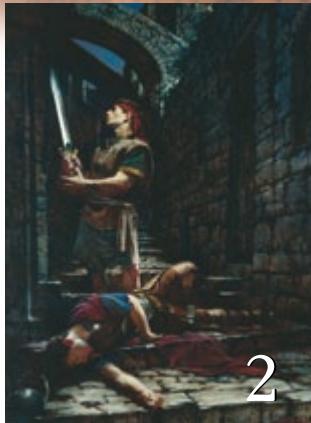
Na iTalanoa

NI IVOLA I MOMANI

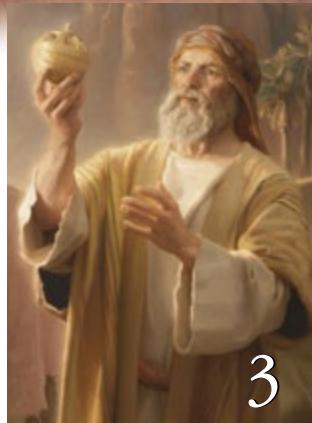
Na cava e yaco ena iVola i Momani? Vaka-yagataka na iyalo yalo oqo mo vulica kina na parofita kei na italanoa ka tiko ena ivolanikalou totoka oqo.

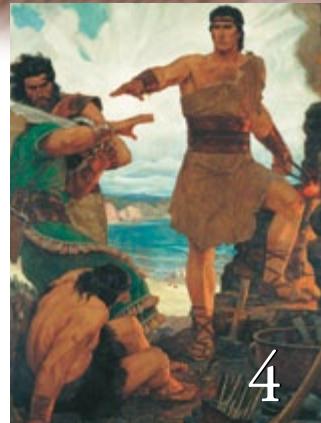
1

2

3

4

Tekivu na iVola i Momani vei Lai na parofita. E a vakasalataki ira na tamata ca mai Jerusalemi mera veivutuni, ia era sega ni via rogo na tamata. Sa qai tukuna na Turaga vei Lai me kauti iratou na nona matavuvale, wili kina o watina, o Seraia, kei ira na luvena tagane—Leimani, Lemueli, Semi, kei Nifai—kina loma ni lekutu. (Raica na 2 Nifai 2:27.)

Sa qai vakatalai iratou lesu na luvena me ratou laki kauta mai na ivolanikalou ka volai tu ena peleti parasa. E tiko ena peleti qo na itukutuku ni nodra qase kei na sotale na ka e tukuna vei ira na Turaga mera vola. Erau maroroya sara vakavinaka o Lai kei na Nifai na peleti oqo. Erau vola talega ena peleti kaukamea na veika e yaco ena nodratou matavuvale. (Raica na 1 Nifai 3–5.)

E solia vei Lai na Turaga e dua na kabasi na yacana na Liaona me kauti iratou na nona matavuvale ena loma ni lekutu me yaco kina vanua yalataki. (Raica na 1 Nifai 16.)

Tukuna vei Nifai na Turaga me taya e dua na waqa me kauti Lai kei na nona matavuvale kina vanua yalataki. E a talairawarawa o Nifai vei tamana kei na Turaga, o Leimani kei Lemueli e sega. (Raica na 1 Nifai 17.)

Eratou sa qai soko yani kina vanua yalataki ena waqa ratou taya ga, o Liae kei na nona matavuvale. (Raica na 1 Nifai 18.)

5

Erau tomana tikoga o Leiman i kei Lemueli na nodrau talaidredre vei tamadrau kei na Turaga. Era vakatokai na nodrau kawa me ra Leiman. Tomana ga o Nifai na nona talairawarawa vei tamana kei na Turaga. Nona kawa era vakatokai mera Nifai. (Raica na 2 Nifai 2:27.)

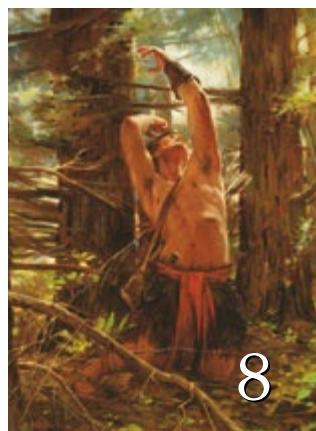
6

Ni rau sa mai mate o Liae kei Nifai era tomana ga na vola na kedra itukutuku kei na ivakavuvuli ena peleti e so me vakataki Jekope na taci Nifai. (Raica na Jekope 1.)

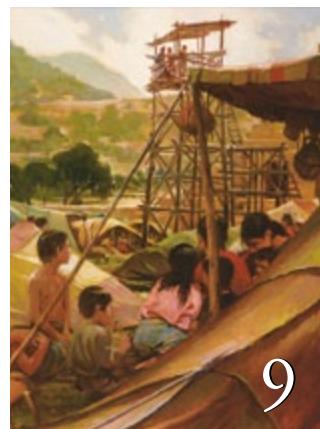

7

Masulaka o Inosi me bokoci na nona ivalavalaca, sa mani vakakina. (Raica Inosi 1.)

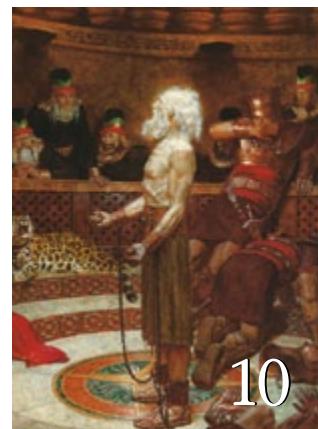

8

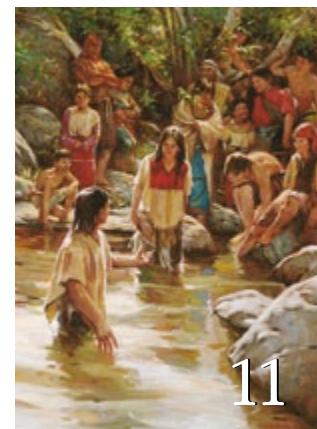
9

Tara o Tui Penijamini e dua na vatavata cecere me vakavu lica na kospipeli vei ira na nona tamata. (Raica Mosaia 2:6.)

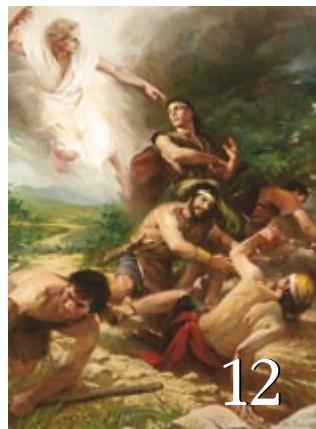
10

Dua na tui ca o Noa e a vaku na mate nei Apinatai na parofita. Ia e dua na bete i Noa o Alama e a veisautaki koya na veivakavulici nei Alama. (Raica Mosaia 11-17.)

11

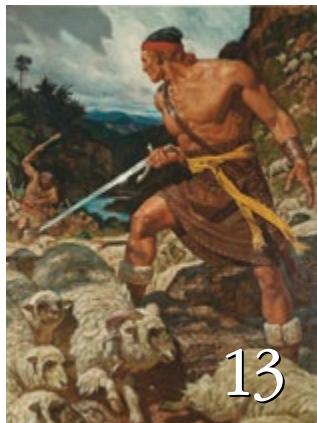
E a dro o Alama mai vei Noa na Tui ka laki veivakavulici vei ira na tamata ka papitaisotaka sara e so. (Raica Mosaia 18.)

12

E a talaidredre voli e dua na luvei Alama o Alama lailai. O koya kei iratou na luvei Mosaia eratou a vakadrecike voli ga. Sa qai tukuna vei iratou e dua na agilosí me ratou veivutuni. A qai veivutuni o Alama kei iratou na luvei Mosaia ka qai vunautaka na kospipeli ena nodratou bulataucoko. (Raica Mosaia 27:28.)

Na luvei Mosaia o Amoni e a veisautaki ira e levu sara na Leimani ni a taqomaka na qele ni manumanu nei Tui Lamonaik ka rawata kina na nona veitokoni. (Raica Alama 17:19.)

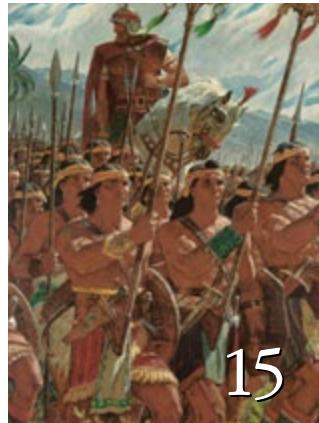
13

E a vola o Turaganivalu Moronai na yavu ni bula galala ka valataka na nodra galala na nona tamata. (Raica na Alama 46, 48.)

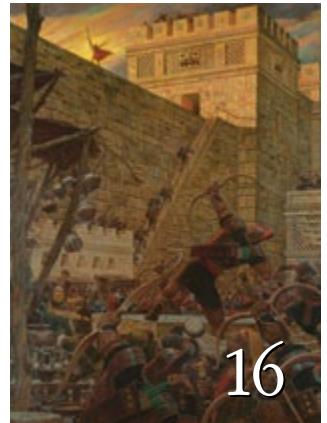
14

Liutaki ira o e dua na mataivalu lewe 2,000 na cauravou yaloqaqa. (Raica na Alama 53, 56–58.)

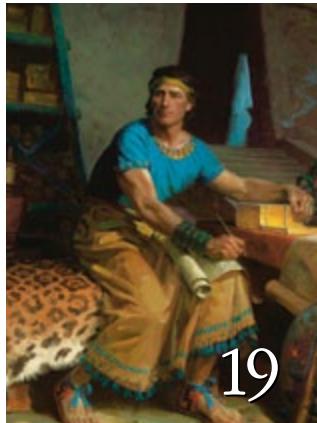

15

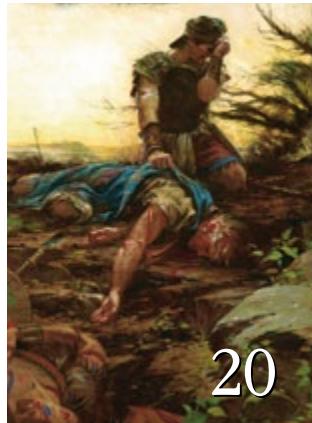
Parofisai e dua na parofita ni Leimani o Samuela ni sa na vakarau sucu o Jisu Karisito. (Raica na Ilamani 13–16.)

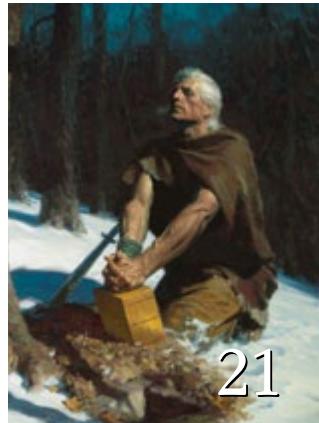
16

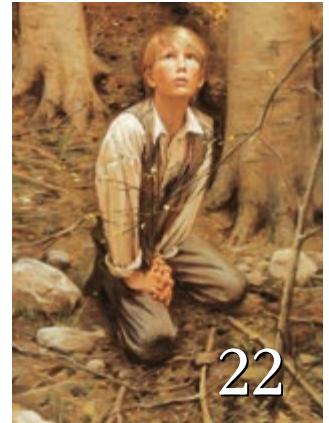
19

20

21

22

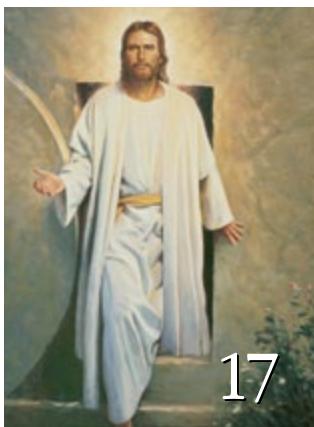
E a lesi e dua na gonetagane yabaki 10 o Momani me volavola ena peleti ena gauna sa qasecake mai kina. Ni qai yabaki 24 sa tekivu me vola vata na itukutuku bibi kece mai na ivolatukutuku kina peleti kaukamea. (Raica na Momani 1.)

Ni bera ni mate o Momani sa solia na peleti vei luvena o Moronai. O Moronai e dua na turaganivalu ena mataivalu. O koya na iotioti ni Nifai me bula tiko ena ivalu levu era a vala kina na Leimani kei ira na Nifai. (Raica na Momani 6, 8.)

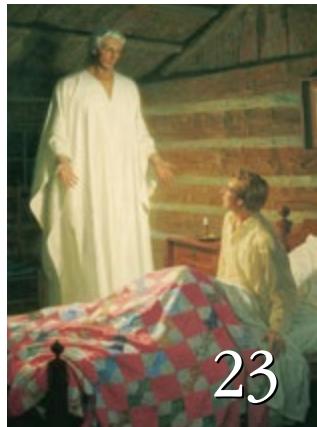
Ni bera ni mai mate o Moronai, e sa buluta otia na peleti mai na ulunivanua o Kumora. Rauta na 1400 na yabaki ni sa buluta otia o Moronai na peleti, e a qai masu e dua na gonetagane ni yabaki 14 na yacana o Josefa Simici ena nona gadreva me kila se lotu cava e dina. (Raica na Josefa Simici—A iTukutuku 1:5–16)

Rau a rairai mai kina na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito ka tukuna vei Josefa Simici ni sega ni dua vei ira na lotu e dina. Sa na Veivuke o Josefa ena kena vakaduri na Lotu i Jisu Karisito. (Raica na Josefa Simici—A iTukutuku 1:17–20.)

*Vakayawa mai Peceliema,
sa sucu o Jisu Karisito.
A vakavulica na Nona
kospipeli, vakabulai ira ka va-
kalouugatataki ira na tamata,
ka vakaduria na Nona Lotu.
A qai vakamatei o Koya ka
tucaketale. (Raica na 3 Nifai
1, 8–10.)*

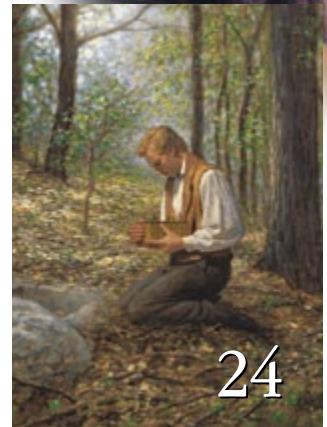
17

23

*Ni sa Tucaketale o
Koya sa qai sikovi ira
na Nifai kei na Leimani
yalododonu. E vaka-
vulici ira ena Nona
kospipeli, vakabulai ira,
ka vakalouugatataki
ira me vaka sara ga e
a cakava ena vanua
volekati Jerusalemi.
(Raica na 3 Nifai
11–28.)*

18

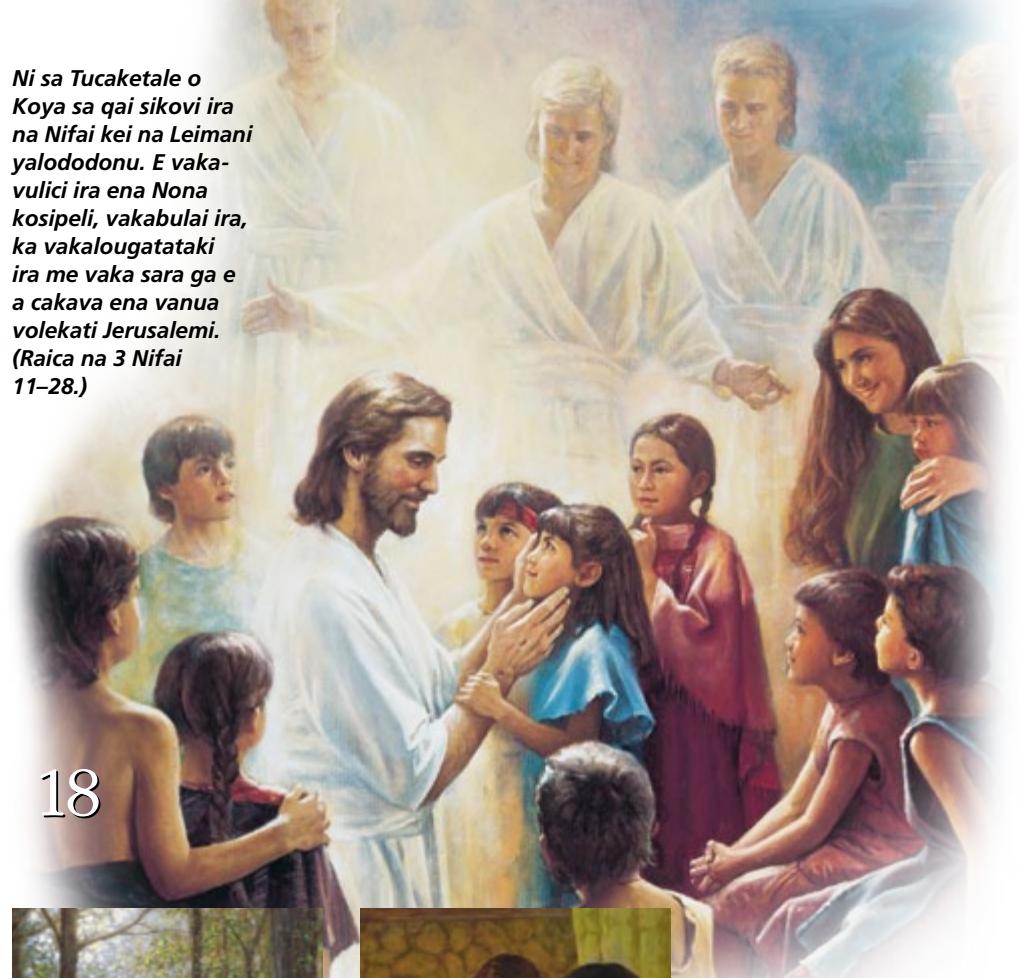

24

IMANI: TAGOMAKA O AMONI NA QEE NI MANUMANU NI TU O LAMONI, MAI VEI ARNOLD FRIBERG © 1951 IR; IAKO MAI, MAI VEI WALTER RANE, SOIA NA CHURCH HISTORY MUSEUM; ERA LAKO KIVALA F RUUA NA UDOLU NA CAURAVOU, MAI VEI ARNOLD FRIBERG, SOIA NA CHURCH HISTORY MUSEUM; PAROKSIAI O SAMUELA NA LEMANA, NA VEI ARNOLD FRIBERG © 1951 IR; AUS SA TIKO DUADUA VOLGA, MAI VEI WALTER RANE, SOIA NA CHURCH HISTORY MUSEUM; MORONAI IN BULUTA TIKO NA PELETI, MAI VEI TOM LOVELL © IR; NA GAGADRE NI YALOGUJI, MAI VEI WALTER RANE; IMATA: SA TUCAKETALE KO KOTA, MAI VEI DEL PARSON; KARISTO KEI IRA NA GONEALAI ENA MOLO I MOMANI, MAI VEI DEL PARSON © 1995; RAIRAI NA AGLOSIO MORONAI VEI JOSEFA SIMICI, MAI VEI DEL PARSON © 1996 IR; VET TOM LOVELL © 2003 IR; NA DELANA O KUMORA, MAI VEI LION MCNAUGHTON; VAKADEWATAKA TIKO NA MOLO I MOMANI O JOSEFA SIMICI, MAI VEI DEL PARSON © 1996 IR

*A sikovi Josefa Simici o
Moronai ka tukuna vua na
peleti ka a bulu tu. Ni sa na
qase cake mai o Josefa Simici
sa na qai laki kauta mai na
peleti ka mai vakadewataka.
(Raica Josefa Simici—
A iTukutuku 1:27–54.)*

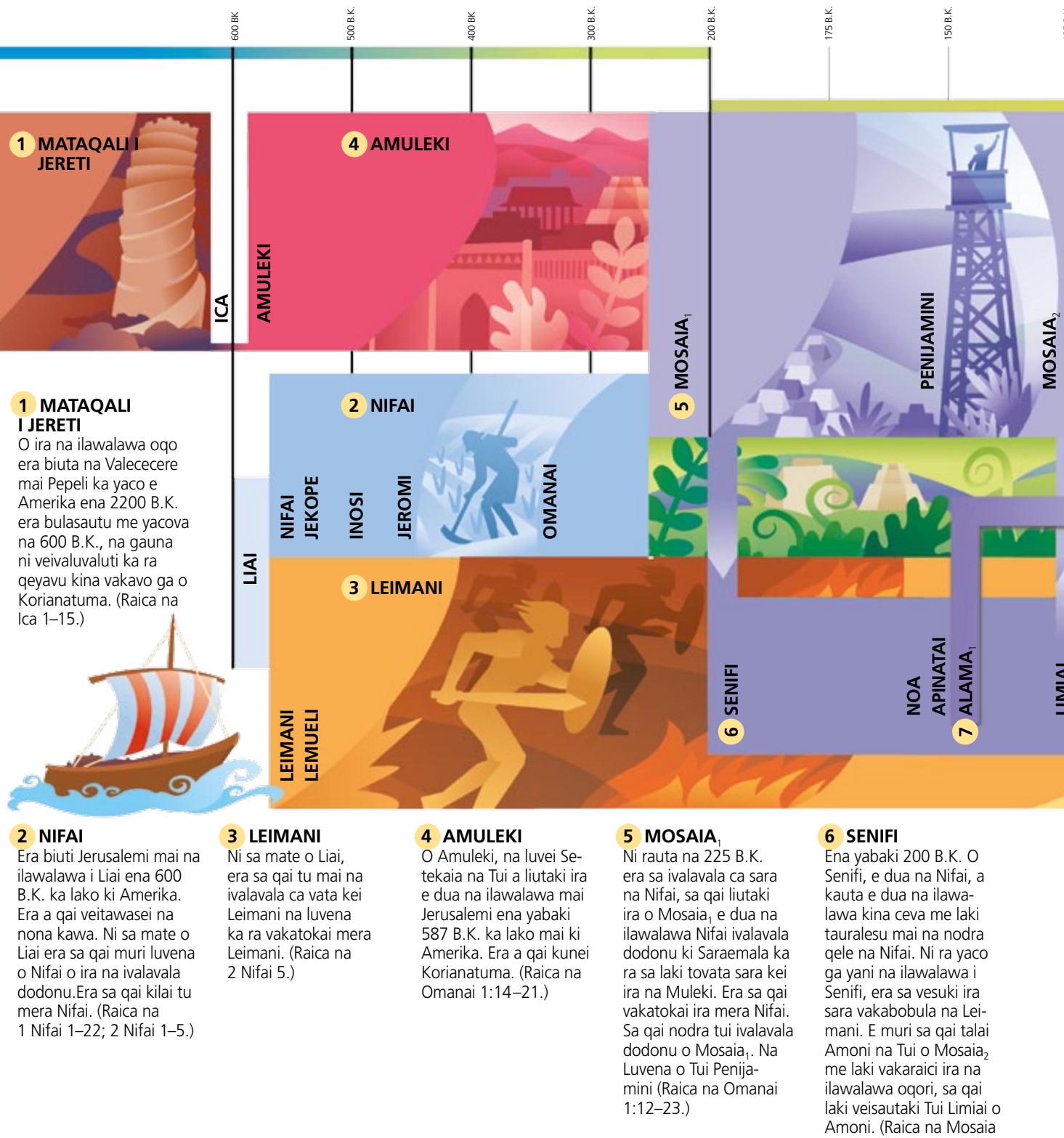
*Ni sa yabaki 21 o Josefa
Simici sa qai lako yani kina
Ulunivanua o Kumora ka ka-
uta mai na peleti ena vanua
a buluta tu kina o Moronai.
(Raica na Josefa Simici—
A iTukutuku 1:59.)*

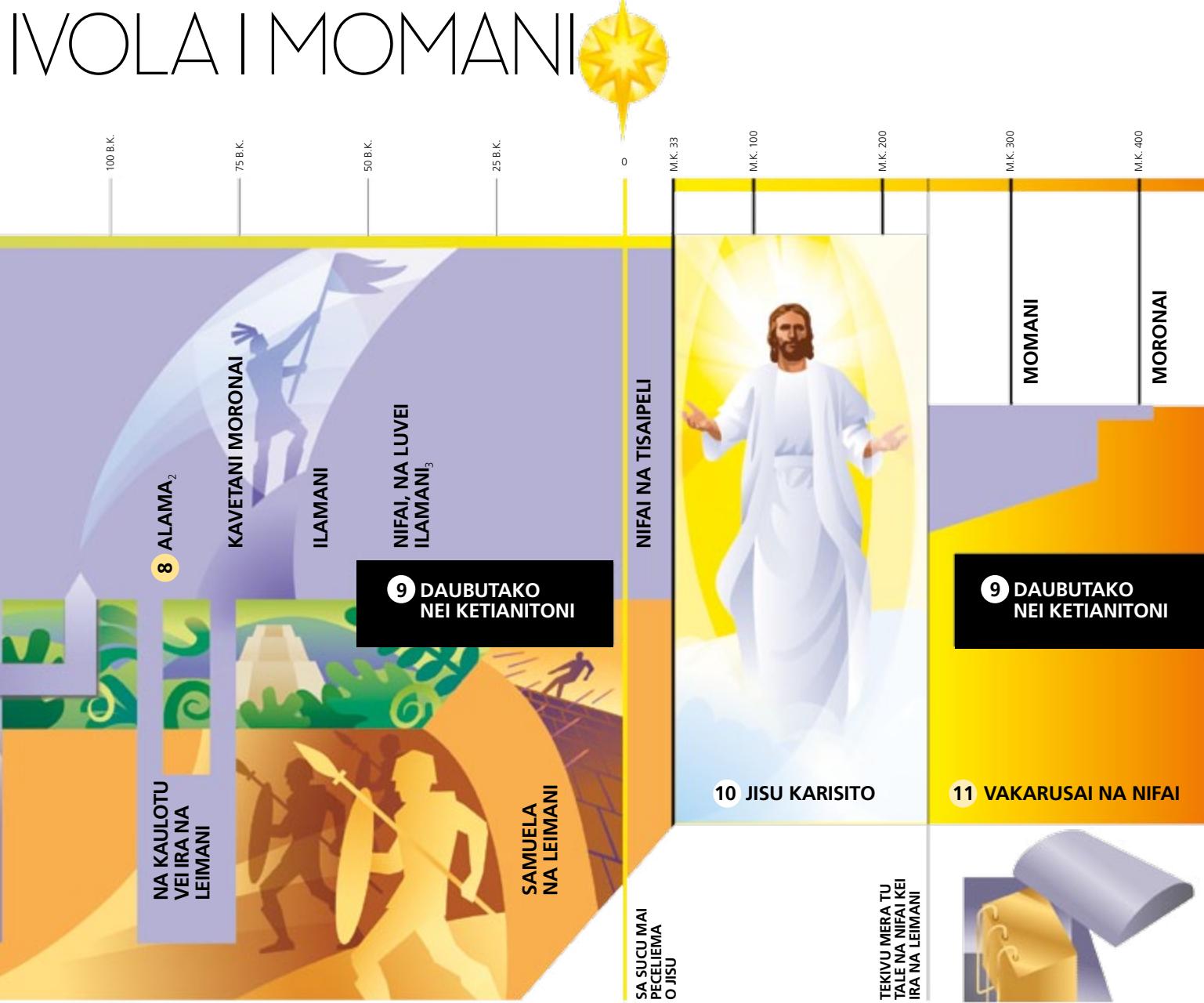

25

*E a vakadewataka o Josefa
Simici na volovola ena peleti
ena kaukauwa ni Kalou. E a
qai tabaki na vakavakadewa
oqo. E vakatokai me iVola i
Momani. (Raica na tabana ni
ulutaga kei na ivakamacala
ni iVola i Momani) ■*

NA ITUVATUVA NI GAUNA NI

7 ALAMA₁

E a sucu ena kedra maliwa na tamata i Senifi o Alama₁ lailai e a dua vei ira na bete ni Tui ca o Noa. A vakamatei na Parofita o Apinatai ena nona a tukuna vei Tui o Noa me veivutuni. Ia, o Alama₁, e a vakabauta na ivakavuvuli nei Apinatai ka qai dro vata kei na dua na ilawalawa vaka-bauta ka laki veitomani sara kei ira na Nifai. (Raica na Mosaia 11; 17–18; 23–24.)

8 ALAMA₂ KEI IRATOU NA LUVEI MOSAIA₂

Ena gauna ni nona cauravou, o Alama₂, kei iratou na luevi Tui Mosaia₂, eratou a saga me ratou vakarusa na Lotu. Sa qai mai vunauci iratou e dua na agilosí ka ratou veivutuni kina. Sa qai dua na iliuili ivalavalava dodonu o Alama₂. (Raica na Mosaia 27:8–32.) Eratou qai kaulotu vei ira na Leimani na luevi Mosaia₂. Ni sa rawa e levu na ka, eratou sa qai cokovata tale ka marau vata kei Alama₂. (Raica na Alama 17:–26.)

9 DAUBUTAKO I KETIANITONI

Na nodra veirawai na ilawalawa daulaba oqo, e sa kaukauwa sara ga ena gauna era ivalavalava ca kina na tamata, ia era malumalumu ena gauna era ivalavalava dodonu kina na tamata. Rauta na yabaki M.K. 350 era sa veivakarerei sara ga vei ira na tamata. (Raica na Ilamani 2; 6; 4 Nifai 1:42–46.)

10 JISU KARISITO

Tarava na Nona Tucakte-tale mai Jerusalemi, e a rairai ki Amerika na iVakabula, ka lako voli ena kedra maliwa na tamata, vakavulica na Nona kospipeli, ka tauyavutaka na Nona Lotu. E 200 na yabaki ni veisaututaki e tarava mai na nona a rairai kina. (Raica na 4 Nifai 1:24–28; Momani 8:1–8; Moronai 10.)

11 VAKARUSAI NA NIFAI

Kakana mai vakamalua na ivalavalava ca, tubu na veivaluvaluti, ka ra vaseyavutaki na Nifai. Sa qai bula duadua voli ga o Moronai ka maroroya na itukutuku ni Nifai, sa qai buluta ni bera ni mate. (Raica na 4 Nifai 1:24–28; Momani 8:1–8; Moronai 10.)

O CEI E VOLANA

O ira na parofita ni gauna makawa, ira na daunivolaitukutuku makawa, kei ira na iliuliu era ceuta na nodra ivakadinadina kei na kedra itukutuku ena peleti koula. E muri sa qai mai vakadewataka na kena sa vakalekalekataki tu ena peleti, o Josefa Simici ena isolisoli kei na kaukauwa ni Kalou.

Dauvolailola se iVurevure ni Vu ni iTukutuku Makawa

Nifai,¹ Jekope, Inosi, Jeromi, Omanai, kei ira tale e so

Momani

Peleti Parasa i Lepani (raica na 1 Nifai 5:10–14)

Senifi

Liai (raica na 2 Nifai 1:1–4, 11; V&V 3, ivakamacala ni wase); Penijamini (raica na Omanai 1:12–23; Na Vosa i Momani 1:16–18; Mosaia 1–6); Mosaia₂ (raica na Omanai 1:23–25; Mosaia 6:3); Alama Lailai, Luvei Mosaia, Ilamani₂, Paorani, Turaganivalu Moronai, Nifai₃, Nifai₄

Momani

iTukutuku ni kawa i Jereti ena 24 na peleti, wili kina na veike e vola o Ica (raica na Ica 1:1–5)

Moronai

iTukutuku Volai Ena Peleti

Peleti lailai i Nifai (itukutuku vakayalo; rauta na 600 B.K. kina 130 B.K.)

Na Vosa i Momani (e semata na peleti lailai kei na vakalekaleka ni peleti lelevu i Nifai; raica na tikina e 1–18)

Peleti lelevu i Nifai (itukutuku ni veika vakayago kei na itukutuku vakayalo; rauta na 130 B.K. kina M.K. 321)

iTukutuku i Momani (rauta na M.K. 345 kina M.K. 385)

Ai Vola i Ica, vakaleka ni itukutuku ni kawa i Jereti (rauta na 2400 B.K kina 600 B.K.)

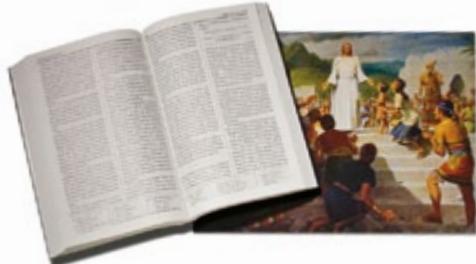
Ai Vola i Moronai (raica na Momani 9:30–37; rauta na M.K. 385 kina M.K. 421)

IVOLA I MOMANI?

Ena yakavi ni ika 21 ni Sepiteba, 1823, a rairai kina na agilosí o Moronai vei Josefa Simici ka tukuna vua na peleti koula ka na vakadewataki me iVola i Momani. Ni oti e va na yabaki sa qai mai kauta o Josefa Simici na peleti me rawa ni laki vakadewataka (raica na Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:27–54).

Peleti Koula ka a Solia na Agilosí o Moronai vei Parofita Josefa Simici ena 22 ni Sepiteba, 1827

Peleti i Momani
(itukutuku e rau a biuta vata ka vakalekalekataka o Momani kei Moronai)

Tikina sa dregati tu
(sega ni vakadewa)

Na vu ni veika sa volai ena vakadewa ka sa vakacavari ena 1829, kei na veika sa volai rawa ka vakacavari ena 1829–30, ka sa tabaki rawa na imatai ni 5,000 na lavelave ni iVola i Momani ena 1830.

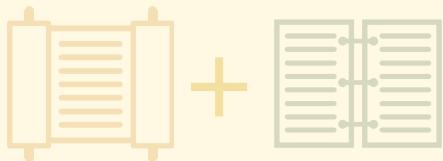
Na itukutuku e tiko eke e kau mai ena itukutuku taumada kei na veika e volai tu ena iVola i Momani.

Na iVola i Momani

Tabana ni Ulutaga*
1 Nifai
2 Nifai
Jekope
Inosi
Jeromi
Omanai
Na Vosa i Momani
Mosaia
Alama
Ilamani
3 Nifai
4 Nifai
Momani
Ica
Moronai

*Tukuna o Josefa Simici, "Na tabana ni ulutaga ka tiko kina na yaca ni iVola i Momani e dua ga na vakadewa, e kau mai na iotioti ni tabana, ena yasa imawi ni itukutuku se ivola ena peleti" (Ai Tukutuku ni Lotu, 1:7).

NA IVOLA I MOMANI

E rau iVakadinadina vata kei na iVolatabu

Me salavata ga kei na lawa vaka ivo-latabu ni “na vakadinadinataki na vosa kecega ena gusu ni ivakadinadina e lewe rua se lewe tolu” (2 Korinica 13:1), o irau ruarua na iVola i Momani kei na iVola Tabu erau vakadinadinataki Jisu Karisito ka rau vakavulica na ivakavuvuli ni Nona kospeli. O Elder Russell M. Nelson ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua e vakavulica ni “rau veivakadinadinataki ga na ivolanikalou. Na ivakavuvuli oqo e a sa vakamacalataki makawa sara ena nona a

vola e dua na parofita ni iVola i Momani e a ‘volai me rawa ni ko na vakabauta na [iVola Tabu]; ia ni ko sa vakabauta na [iVola Tabu] ko na vakabauta talega’ [na iVola i Momani]’ [Momani 7:9]. Erau veitukutukuni tikoga na ivola e rua oqo. Erau tukuna tiko na ivola oqo ni bua dina tiko na Kalou ka vosa tiko vei ira na luvena ena ivakatakila vei ira na Nona parofita.”¹

Sa koto oqo era e so na ivakavuvuli e vakavulica na iVola Tabu ka vakadinadinataka tiko na iVola i Momani.

iTuvatuva ni Kalou Baleti Keda

*E vakavulica na
iVola Tabu kei na
iVola i Momani ni
Kalou e Tamada
Vakalomalagi. Ni
vaka o ya, Sa vaka-
rautaka tu o Koya na
“yavu ni veivakabu-
lai” (Alama 24:14) e
ke ya eda na vakabu-
lai kina ena Veisoro-
vaki i Jisu Karisito.*

Tamada Vakalomalagi Dauloloma

Ai Vola Tabu: “Ni da sa bua vei koya, ka yavala, ka rawata mai vua na noda bua, me vaka talega sa kaya ko ira na nomudou dau-ni-vucu eso, Sa nona kawa talega koi keda” (Cakacaka 17:28; raica talega na Same 82:6; Iperiu 12:9).

Na Mate kei na Vuravura ni Yalo

Ai Vola Tabu: “Sa na qai lesu na kuvu ni qele me qele tale me vaka e liu, ia na yalo ena lesu vua na Kalou ko koya sa solia” (Na Dauvunau 12:7; raica talega na 1 Pita 3:19–20; 4:6).

Tucaketale

Ai Vola Tabu: “Ia, ni sa rusa sara na kuliqu oqo, kau na kunea ga na Kalou ena yagoqu” (Jope 19:26; raica talega na Isikeli 37:12; 1 Korinica 6:14; 15:54).

iVola i Momani: “Au sa kila ni [Kalou]sa lomani ira na luvena” (1 Nifai 11:17; raica talega na 1 Nifai 17:36).

iVola i Momani: “Sa na kau na yalo ni tamata kecega se vinaka se ca kina vanua sa vaka-rautaka vei ira na Kalou o koya ka a buli ira” (Alama 40:11; raica talega na tikina e 12–14).

iVola i Momani: “Au kila ni dou sa kila ni na rusa vakaidina na yagoda oqo; ia ena yagoda ga oqo eda na raica kina na Kalou” (2 Nifai 9:4; raica talega na 2 Nifai 9:12; Alama 11:43–45; 40:23).

Na iVakaro ena Veidusimaki

*E vakavulica na
iVola Tabu ni Kalou
sa solia na ivakaro
ka na vakalouga-
tataki keda ni da
muria. O ira talega
na parofita ni iVola
i Momani ra vola na
ivakaro ka talaira-
warawa kina.*

VAKADINADINA- TAKA E DUA NA PAROFITA

"Kakua ni vakararavi
ga vei iko, ia mo vuli
mai na veivola vivinaka
—na iVola Tabu kei
na iVola i Momani—
ka rawata mai na
itukutuku kecega o
rawata, mo qai vakara-
ravi vagumatuva na
Kalou ka drotani mai
na cakacaka vakaila-
waki kecega, ka na
qai takavi iko mai na
veivakalougatataki ni
Kalou Cecere."

*Peresedi John Taylor
(1808–87), Nodra iVakavuvuli
na Peresetedi ni Lotu: John
Taylor (2001), 148.*

Kalougata ni Talairawarawa

Ai Vola Tabu: "A sa vakaroti keda ko Jiova meda cakava na ilesilesi kecega oqo, meda rerevaki Jiova na noda Kalou me yacovi keda tikoga na ka vinaka ka me vakabulai keda. . . Ia na ka oqo eda na dodonu kina ni da sa vakabauta ka cakava na ivakaro kecega oqo" (Nai Vakarua 6:24–25; raica talega na Vosa Vakaibalebale 4:4; Joni 14:21).

Na Vunau e Tini

Ai Vola Tabu: A solia na iVunau e Tini na Kalou vei Mosese (raica na Lako Yani 20:1–17).

iKatini

Ai Vola Tabu: "Dou kauta kece mai na isigana kina lololo me so kina na kakana ena noqu vale" (Malakai 3:10; raica talega na Na Vunau ni Soro 27:30).

Papitaiso kei na Yalo Tabu

Ai Vola Tabu: "Kevaka sa sega ni sucu e dua ena wai kei na Yalo Tabu, ena sega ni curu rawa kina matanitu ni Kalou" (Joni 3:5; raica talega na Marika 16:16; Cakacaka 2:36–38).

iVola i Momani: "A sa yalataka tu ko koya ni ko ni na tiko sautu ena vanua oqo, kevaka ko ni sa muria na nona ivunau ka sa dau vakaya-cora ko koya na ka sa vosataka, ia kevaka ko ni sa muria na nona vunau ena vakalougata-taki kemuni ka vakasaututaki kemuni" (Mosaia 2:22; raica talega na 2 Nifai 1:20).

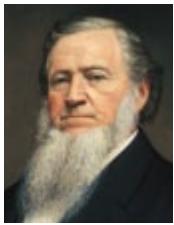
iVola i Momani: E a vakavulica o Apinatai na iVunau e Tini vei ira na bete nei Tui o Noa (raica na Mosaia 12:33–36; 13:12–24).

iVola i Momani: "Ia, sa iMelikiseteki ga oqo e dau solia vua ko Eparaama na nona ikatini, ia sa solia vua na tamada ko Eparama na ikatini ni ka kecega" (Alama 13:15; raica talega na 3 Nifai 24:8–10).

iVola i Momani: "Dou veivutuni oi kemudou kecega na kai vuravura, dou lako mai vei au ka papitaisotaki ena yacaqu, io mo dou vakasavasavataki ena isolisoli ni Yalo Tabu, mo dou savasava kina e mataqu ena siga mai muri" (3 Nifai 27:20; raica talega na 2 Nifai 9:23; 31:5–9).

Na Veisorovaki i Jisu Karisito

*Na iVola Tabu kei na
iVola i Momani erau
vakadinadinataki
Jisu Karisito ni Luve
ni Kalou kei na Nona
Veisorovaki. Erau va-
kavulica ni a colata
na noda ivalavala ca
ka vakamalumalu-
mutaka na mate,
na iVakabula.*

**VAKADINADINA-
TAKA E DUA NA
PAROFITA**

“iVola i Momani:
. . . e kaya ni dina
na iVola Tabu, ka sa
vakadinadina kina;
ka rau sa veivaka-
dinadinataki rau ga
vakairau.”

Peresitedi Brigham Young
(1801–77), *Nodra iVakavu-
vuli na Peresitedi ni Lotu:
Brigham Young (1997), 121.*

Na Luve ni Kalou e Duabau

A iVolatabu: “Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e duabauga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya me ra rawata ga na bula tawamudu” (Joni 3:16), raica talega Maciu 16:16; Joni 6:69).

Bokoca na Noda iValavala Ca

Ai Vola Tabu: “Oqo na noqu dra ni veiyala-
yalati vou, sa liviraki e vukudra e lewe vuqa
me bokoci na ivalavala ca” (Maciu 26:28; raica
talega na Iperiu 9:28; 1 Pita 3:18).

Colata na Noda Rarawa

Ai Vola Tabu: “E dina sa colata ko koya
na noda rarawa ka sa colata na rarawa ni lo-
mada” (Aisea 53:4; raica talega na Iperiu 2:18).

Vakamalumalumutaki mate

Ai Vola Tabu: “Ia sa qai tucake tale mai na
mate na Karisito, a sa yaco me kedra isevu era
sa moce tu” (1 Korinica 15:20; raica talega na
Joni 14:19; Cakacaka 26:23).

iVola i Momani: “Au kila ni na lako vakaidina
mai ko Jisu Karisito na Luvena e Duabauga na
Tamada raica sa sinai ena loloma kei na dina.”
(Alama 5:48; raica talega na 1 Nifai 11:16–21;
Mosaia 3:5–8).

iVola i Momani: “A sa vakacabori koya me
isoro ni ivalavala ca, me vakayacori kina na ka
sa tukuni ena vunau vei ira sa yoloraramasum-
masu ka bibivoro” (2 Nifai 2:7; raica talega na
1 Nifai 11:33; Alama 34:8–10; 3 Nifai 11:14).

iVola i Momani: “Ia, ena mai vunau voli ko
Koya, mena vosota na ka rarawa, na veivaka-
rarawataki, kei na veivakatovolei kecega; . . .
me kila kina na nodra malumalumu na nona
tamata, ka vakabulai ira ena nona yalololoma”
(Alama 7:11–12; raica talega na Mosaia 14:3–5).

iVola i Momani: “Dou vakabauta ni sa ijisu
Karisito na Luve ni Kalou, ka ra a vakamatei
Koya na Jiu ka sa tucake tale ena kaukauwa
i Tamada a sa vakamalumalumutaka na ibu-
lubulu ka sa guce vua ko mate” (Momani 7:5;
raica talega na Mosaia 16:7–8; Ilamani 14:17)

**Na Lotu i Jisu
Karisito ena
Veigauna e Liu**
*E a tauyavutaka na
Turaga na Nona
Lotu mai Jerusalemi
vakakina mai Amerika. Erau vakadina-
dinataka na iVola i
Momani kei na iVola
Tabu ni o Koya e a
vakayavutaka ka
liutaki ira na Nona
tamata ena veiliutaki
ni parofita kei na
iapositolo.*

O Ira na Parofita

Ai Vola Tabu: “E dina ena sega ni vakayacora e dua na ka na Turaga ko Jiova, ena vakaraitaka mada ga na nona vosa vuni vei ira na nona italatala na parofita” (Emosi 3:7; raica talega na Jeremaia 1:7; 7:25).

iVola i Momani: “Sa dau vakaraitaka na Yalo Tabu vei ira na parofita na ka kecega” (1 Nifai 22:2; raica talega na Jekope 4:4–6).

Na Le Tinikarua

Ai Vola Tabu: “A sa kacivi ira na nona tisaipeli ka sa digitaki ira e lewe tinikarua mai vei ira a sa vakatokai ira me iapositolo” (Luke 6:13; raica talega na Efeso 2:19 –20; 4:11–14).

iVola i Momani: “Dou sa kalougata kevaka dou sa muria na nodra vosa na lewe tinikarua kau sa digitaka oqo mera qaravi kemudou” (3 Nifai 12:1; raica talega na 1 Nifai 11:29).

Dodonu ni Matabete

Ai Vola Tabu: “Dou sa sega ni digitaki au ia kau sa digitaki kemudou ka lesi kemudou mo dou lako ka vua ka me tiko talega na vuamoudou” (Joni 15:16; raica talega na Maciu 16:19; Luke 9:1–2; Iperiu 5:4).

iVola i Momani: “[Alama] sa lesi ira na bete kei na italatala qase me vaka na ilesilesi ni Kalou; a sa tabaki ira e ligana mera veiliutaki ka ivakatawa ni lotu” (Alama 6:1; raica talega na 2 Nifai 6:2; Moronai 3).

VAKADINADINATAKA E DUA NA PAROFITA

Ena gauna oqo ni sa vakatorosobutaki na iVola Tabu mai vei ira e lewe levu sara ni ra sa wakia vata na vuku vakatamata kei na vosanikalou ena iVola Tabu me vakatawayagataki kina na kena ibalebale, sa dua na ka vinaka ni dau nanuma tu ga na Tamada Vakalomalagi na noda bula vakayalo na luvena, ka sa solia mai kina e dua na itokani me ivolanikalou ka vakatokai me iVola i Momani, me taqomaka na dina e tiko ena iVola Tabu ka a volai ka ra vosa kina na parofita me vaka e vakaroti ira kina naTuraga. . . .

“. . . Ena rawa ni da kila vinaka na nodra ivakavuvuli na parofita ni gauna makawa mai na ikarua ni ivakadinadina, me baleta na iVakavuvuli kei ira na Nona tisaipeli ena nodra a bula vata ka vakavulici ira na tamata. Oqo ena vakuqeti ira o ira era vaqara dina tiko na ka dina ena kena biu vata na rua na ivolanikalou oqo me qai vulici vata ga me dua, kila vinaka me vakataki keda na kedrau isema.

Peresedi Harold B. Lee (1899–1973), *Oi Kemudou na Rarama kei Vuravura* (1974), 89, 91.

iKuri ni Vuli

Na lisi qo e sega ni taucoke sara tu. Me tiki ni nomu vulica na ivolanikalou, ko sa na rawa ni vakuria ena ituvatuva oqo ka vaqara tale e so na ivakavuvuli ka vakavulici tu ena iVola i Momani kei na iVola Tabu ena vakayagataki ni iDusidusi kina Ulutaga se iDusidusi kina iVolanikalou, vakakina na ena initaneti scriptures.lds.org. ■

IVAKAMACALA

- Russell M. Nelson, “iVakadinadina kina iVolanikalou,” *Liaona*, Noveba 2007, 43.

**Mai vei Elder
D. Todd Christofferson**

Ena Kuoramni
iApositolo Le Tinikarua

Me Vulici Vakacava NA IVOLA I MOMANI

Ea vakavulica ena ruasagavulu kalima na yabaki sa oti o Peresitedi Ezra Taft Benson (1899–1994) e “tolu na vuna ka dodonu kina vei ira na Yalododonu Edaidai mera cakava me nodra vakatutu ni bula taucoko na wilika na iVola i Momani.”¹ Na vuna qo:

- iMatai, na iVola i Momani e vatuvakadei ni noda lotu—e vatuvakadei ni noda vakadinadinataki Jisu Karisito, na noda ivunau, kei na noda ivakadinadina.
- iKarua, na iVola i Momani e a volai me baleta na noda gauna.
- iKatolu, na iVola i Momani e vupei keda meda voleka vua na Kalou

Na vu ni kena vulici na iVola i Momani ena rawa talega ni vakavuna na noda na gumatua meda vulica na ivolani-kalou duatani oqo.

Na Vatuivakadei ni Noda Lotu

Ni sa vatuvakadei ni noda vakadinadinataki Karisito kei na taucoko ni Nona kospeli na iVola i Momani, sa ka bibi kina meda na raica vagumatua na kena vakadinadinataki ka vakatavuvulitaki kina na iVakabula. E so era sa volia e dua na ilavelave vou ni iVola i Momani ka makataka kina na tikina e vakatavuvulitaka na iVakabula, na Nona veiqaravi, kei na Nona veivakalotutaki. Qo e vakatitobutaka na kena vakadindinataki ni o Jisu Karisito e Luve ni Kalou ka vakavou

na veika e sa cakava oti kei na veika e se cakava tikoga me baleti keda.

Volai me Baleti Keda

O ira na volavola ena iVola i Momani era volavola ena nodra vakasamataki keda, vakatabakidua na itabatamatua ena gauna oqo. Ena nona vakalekalekataka tiko na kedra itukutuku na Nifai, e kaya kina o Momani ni sega ni rawa me wili kina e “dua na ika duanadrau ni tikina” (raica na 3 Nifai 5:8; raica talega na iVola i Momani 1:5). Kaya o Moronai, “Ia, au sa vosa sara tiko ga oqo vei kemudou. Raica sa vakatakilai kemudou vei au ko Jisu Karisito kau sa kila kina na veika dou sa kitaka” (Momani 8:35). O rau na le rua na dauvolaivola oqo kei na so tale, era volavola ena veivakauqeti, ka ra vola na veika ena yaga vakalevu sara vei keda ena gauna oqo.

Sa dodonu kina meda na vulica ka taroga tiko na taro oqo: Na cava e volai kina na ka oqo? Ena yaga vakacava vei au nikua? E vakadreta o Peresitedi Benson me kena ivakaraitaki, ni ena iVola i Momani, eda na raica kina e dua na ituvatuva me namaki baleta na Lesumai Vakarua ni iVakabula. Eda vulica na nodra ivakarau ni bula na tisaipeli i Karisito ena gauna ni ivalu, vorata na veivakacacani kei na vukitani, era veivakalotutaki ga, ka ra sa qarava na leqa ena kena yaco mai.² Me vakataki Nifai ga, ni da vuli, e dodonu meda “taurivaka ena neimami bula—me vaka oqo, tovolea mo raica na ka e rawa ni caka me bulataki kina na ka eda wilika mai na iVola i Momani (raica 1 Nifai 19:23).

VULICA NA VULI KA VULI TIKOGA

Au se bera ni lewenilotu kau sa wilika rawa na iVola i Momani. Au wilika rawa ena dua na macawa niu se qai yabaki 16. Niu sa voleka ni vakacavara noqu wiliwili, au qai sotava e dua na tikina ka tukuna tiko ni kevaka me nei Karisito na Lotu e dodonu me tiko kina na yacana (raica 3 Nifai 27:8). E kea sa tekivu me drodro sobu na wai ni mataqu. Kau kila ni dina na iVola i Momani, kau sa via papitaiso sara ga.

Au wilika tale na ivola niu sa papitaiso oti, ia oqo au sa volia e dua noqu peni kala meu na makataka na veitikina kei na italanoa ka ra sa veivakauqeti dina vei au. E muri au cakava tale vakakina ia au sa vakuaria ga na noqu vola e so na ivakamacala ena veitikina kei na tutu ni drauni ivola. E muri au sa qai vola tale kina e so na ka ena tikina o ya, se mai na iVola i Momani se mai na nodra vosa na parofita.

Ni tekivu tale edua na yabaki, au sa volia tale e dua na noqu ivolanikalou me vaka ni sa makataki kece tu na veitabana kau a vakayagataka tu ena gauna ni kaulotu, niu a dau vakarautaka kina na noqu lesoni. Na gauna oqo na noqu vuli kei na noqu makamaka sa yavutaki ena ulutaga. Au a vakayagataka e dua na roka kina dui ulutaga—kena ivakaraaitaki, roka moli na vakabauta, drokadroka na veivutuni, kei na so tale.

Ena kena vulici tikoga na iVola i Momani ni vakayagataki tiko na veigaunisala duidui, au qai kila ni kena wiliki ga vakadua na iVola i Momani ena sega ni rauta. Ena vulici sara vakavinaka ena kena vulici tikoga. Au sa vulica talega ni sega ni dua na ka kevaka me sa wiliki wasoma, ena dua ga na ka ena vakavuna me na tarogi, “Cava au sega ni raica kina na ka o ya e liu? E dodonu me a tiko kina.”

Na ivolanikalou—vakauasivi na iVola i Momani—ena vakavulici keda baleti Jisu Karisito vakakina na Tamada Vakalomalagi. Na vulici ni ivolanikalou sa dreti au sara vakavoleka vei Rau.

Cristina Vergara Ramírez, Chile

Toso Voleka Vua na Kalou

Me cavuti tale mada na ka e kaya o Peresitedi Benson: “E sega walega ni vakavulica na iVola i Momani na dina, ni o ya sara ga na ka e cakava. E sega walega ni vakadinadina-taki Jisu Karisito na iVola i Momani, ka sa o ya saraga na ka e cakava... .Ia e dua tale na ka bibi cake. E koto e dua na kaukauwa ena ivola oqo ka na tekivu me drodrova yani na nomu bula ena gauna o tekivu vulica kina vagumatuia.³

VAKADINADINATAKA E DUA NA PAROFITA

“Au a tekivu wilika na iVola i Momani ni bera niu yacova na dikoni, kau se wilika tikoga oqo, kau kila ni dina. . . .

“. . . Kena irairai vei au ni na sega ni taucoko na nona lewena na Lotu oqo e dua na lewenilotu kevaka me se bera ni wilika na iVola i Momani, ka vakasamataka sara vakabibi me rawa ni na ciqoma na kena ivakadinadina, ni sa itukutuku ka a vakauqeta na Kalou Qaqā ka sa dina taucoko na kena itukutuku.”

Peresitedi Joseph Fielding Smith (1876–1972), ena Ripote ni Koniferedi, Okot. 1961, 18.

Ni vulici vagumatuia na iVola i Momani ena sureta na Yalotabu, ni ivakatakila e lako sara ga mai na Yalotabu. Qo e vakaraitaka meda vulica ena vakasama bibi, ka vakamodi—vakasama titobu, masumasu, ka dau vakavola toka na ka o vakila ni o wiliwili tiko. Qo ena biuti keda ena dua na vanua me da vakararamataki kina vakalevu ka kila dina sara, na veika eda vulica tiko kei na veika tale e so. Ena so na gauna ena veivuke meda wilika kece sara na iVola i Momani ena dua na gauna lekaleka, me rawa ni da nā kila na kena italianoa kei na kena itukutuku Ia, e dodonu ga me vakana māta ena wasei ni gauna me wiliki na ivola oqo ena

veisiga ka sega ni wili e dua na iwiliwili ni tabana se tikina ena dua na siga.

Vukevuke ni Vuli

Sa dua na ka vinaka nikua ni sa tiko na veika me vukea na kena vulici na iVola i Momani. E so sa tiko vata sara ga kei na noda volanikalou—na iDusidusi ni Ulutaga, iVolanivosa ni iVola Tabu, kei na ituvatuva vakamatani vola ni ivolanikalou Vakavalagi kei na iDusidusi ni iVolanikalou ena so tale na vosa. Ka sa tiko ena ilavelave ni ivolanikalou ni Yalododonu Edaidai e levu sara na ivakamacala e botoni tabana kei na ivolaveivuke ena veitabana.

E so tale na ivukevuke ka sa tabaki tu e wili kina na iDusidusi ni Lewenivuli ni Wilivila ni Sigatabu kei na iDusidusi ni lewenivuli ni Semineri vakakina na iVola ni vuli ni Inisitute. E ka vou ena noda gauna na levu ni veika vakalivaliva me vukei keda ka vakamacalataki tiko ena babani tabana e 31.

iYaragi ni Saumaki

Na iVola i Momani e dua na iyau dredre ka sa iyaragi ni saumaki ka sa vakarautaka tu na Turaga me baleta na itabatamata eda bula donuya. Au sa raica rawa ni sa yavu sara ga ni noqu ivakadinadina taki Jisu Karisito, na itavi vakaparofita i Josefa Simici, kei na Lotu i Jisu Karisito ni Yadodonu Edaidai, “ni sa matanitu ni Turaga sa tauyavu e vuravura.”⁴ Au marau-taka meu semata na noqu ivakadinadina vei Jisu Karisito ni “me vaka sa bula na Turaga na nomudou Kalou, sa dina sara na itukutuku ko ya” (V&V 17:6). Me sa nomu ituvatuva ni bula na vulici ni iVola i Momani ka me na titobu nomu rai ka tuberi iko yani kina bula tawamudu. ■

IDUSIDUSI

1. Ezra Taft Benson, “Na iVola i Momani—Vatuivakadei ni Noda Lotu,” *Ensign*, Nove. 1986, 5–7. Na Vosa momona oqo sa tabaki tale yani oqo ka sa tiko ena tabana e 52–58.
2. Raica na Ezra Taft Benson, *Ensign*, Nove. 1986, 6–7.
3. Ezra Taft Benson, *Ensign*, Nove. 1986, 7.
4. IVakamacala Taumada ni iVola i Momani

NA IVOLANIKALOU ENA INITANETI KEI NA VEIYAYA VEIKAUYAKI

Me ikuri ni kena vakarautaki ka vakatotolotaki ni kena laurai na veivuke na yavunivosa ka veidutaitaki na veitikinivola ena initaneti (scriptures.lds.org) kei na iyaya e veikauyaki (mobile.lds.org) ena vakarautaki e so na veivuke ka na rawa ni vukei iko ena nomu vuli:

Na Noqu iVolalailai ni Vuli (notebook.lds.org)

Na ivolalailai oqo ena initaneti ena tiko kina e levu sara na veika ko sa na rairai vakayagataka oti beka ena nomu vuli—me rokataki, makataki, ka veidutaitaki, ena kena ivakaraitaki—ia ena solia vei iko mo vakayagataka ka maroroya ena komipiuta. Kena ikuri, sa na rawa mo “tag” se wasewasea na nomu ivakamacala kei na so tale na lewena ena gauna e rawa kina. Me vaka ni ko a sasaga curu kina ki na My Study Notebook vata kei na LDS account, na nomu ivola lailai ena sega ni veisau, sega ni dua na ka se cava ga o vakayagataka mo raica kina. Na iyaya ena vukei iko mo cakacakataka ga na nomu ituvatuva ni mamaroroi ena vulici ni kospeli kei na kena vakavulici.

Scripture Formats and Languages (scriptures.lds.org)

Na ilavelave vakalivaliva kei na katokatoni ni ivolanikalou sa tu oqo ena levu sara na veimataqalai vosa, ka sa cakacakataki tale tiko e so tale na vosa.

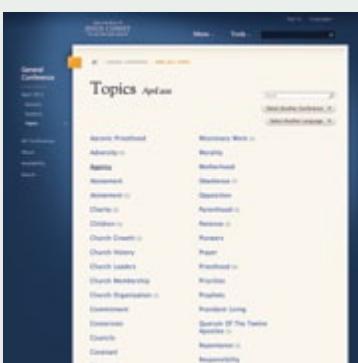
Sa rawa me tauri ena gauna oqo na ilavelave vakomipiuta kei na katoni ni ivolanikalou, at LDS.org vakakina ena iyaya dauveikauyaki ena vuqa na vosa me vaka sa vakayacori tale tikoga ena vuqa tale. Na itikotiko vou ena komipiuta ni ivolanikalou ni Lotu e tiko talega kina na kena rawa ni wasei na itukutuku e tiko kina vata kei ira tale e so ena imeli kei na sala ni veitaratara tale e so.

Na ivolanikalou e tiko ena LDS.org sa tiko oqo ena 21 na vosa; na kena ka rawa ni veikauyaki sa tiko ena 10 na vosa vakatau ena kena ka vakarautaki.

LDS Scripture Citation Index (scriptures.bry.edu)

Na veivurevure oqo e rau biuta vata e rua na qasenivuli mai Brigham Young University, ena semata na veitikina mai na ivolanikalou kei na nodra vosacavuti na parofita kei na iapositolo. Me kena ivakaraitaki, ni kevaka o via kila se o cei a vosa mai na 1 Nifai 3:7 ena koniferedi raraba. Kiliki ena Book of Mormon link ena imawi ni sikirini ka qai dreta sobu kina 1 Nifai 3; e kea o na raica kina na kena isau.

iTuvatuva Vakamatanivola ni Veiulutaga ni Koniferedi Raraba (conference.lds.org)

Dua tale na ivurevure ka na veivuke mo semati iko kina vulici ni ivolanikalou kei na nodra vosa na parofita, conference.lds.org ena tiko kina na ituvatuva ni ulutaga ena veikoniferedi yadua. Kena ivakaraitaki, kevaka mo vulica tiko na Veisorovaki mai na ivolanikalou, ena rawa ni ko na raica e lima na vosa ka tiko kina na ulutaga o ya ena koniferedi ni Epereli 2011.

Tadra nei Liai

TAURA MATUA NA ITITOKO

*Na ikau levu ga ni iVola i Momani—mera sureti kecega mera lako
mai vei Karisito—ka ni vakaliuci ena tadra nei Liai.*

**Mai vei Elder
David A. Bednar**

Ena Kuoramni iApositolo Le Tinikaru

Au taleitaka vakalevu na iVola i Momani. E so na ka au nanuma niu se gone sa ikoya na nona dau wilika vei au o tinaqu na *iTalanoa baleti ira na iTabagone Yalododonu Edaidai ena iVola i Momani*, mai vei Emma Marr Petersen. Mai na gauna ni gone oqori ka vakakina na veigauna au dau vulica ka masulaka kina, sa dau vakadeitaka vei au na Yalo Tabu ni dina na iVola i Momani ka sa vosa dina ni Kalou.

Au vakadinadinataka ni iVola i Momani e duatale na ivakadinadina kei Jisu Karisito. Au vakadinadinataka ni a vakadewataka rawa o Josefa Simici na iVola i Momani ena kaukauwa ni Kalou. Kau vakadinadinataka ni iVola i Momani “sa ivola ka dodonu duadua e tiko oqo e vuravura ka sa vatuivakadei ni noda lotu, ka na voleka vua na Kalou e

dua na tamata ena nona talairawarawa kina kena ivakavu-vuli mai na dua tale na ivola.”¹

iVakatakarakara mai na Tadra nei Lai

Na bibi ni wiliwili, vulici, vakasaqaqara, kei na vakasamataki vakatitobu ni ivolanikalou vakakina vakatabakidua na iVola i Momani, sa vakaraitaki tiko ena nona a tadra o Lai na vunikau ni bula (raica na 1 Nifai 8).

Na uto ni tadra nei Lai sa ikoya na vunikau ni bula—ai vakatakarakara ni nona loloma na Kalou” (raica na 1 Nifai 11:21–22). “Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e duabauga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya me ra rawata ga na bula tawamudu” (Joni 3:16). Sa ikoya o ya na sucu, bula, kei na veisorovaki ni Turaga o Jisu Karisito

NONA IVAKADI-NADINA E DUA NA PAROFITA

"Au vakadinadinataku ni iVola i Momani e Vosa ni Kalou, ni sala ni veitaratara kei lomalagi sa tadola tale, ka sa vakaraitaki tale mai na sala dodonu ni Turaga, ka sa kilai kina na veika e bibi me kilai kei na veivakalouga tataki e rawa ni ciqoma e dua ka sa vakabauta dina sara na Karisito.

Peresitedi David O. McKay (1873–1970), "Marks Pointing to Authenticity of Book of Mormon," *Instructor*, Okot. 1952, 318.

sa ivakaraitaki cecere duadua ni nona loloma na Kalou vei ira na luvena. Me vaka sa vakinadinataku tu o Nifai, ni loloma oqo "sa ikoya na ka sa uasivi duadua" kei na veika sa tukuna na agilosia ena nona kaya, "sa ikoya na ka sa uasivi duadua vei ira na tamata" (1 Nifai 11:22–23; raica talega na 1 Nifai 8:12, 15). Na Wase 11 ni 1 Nifai e tiko kina na matailai ni kena vakatakarakarataki na vunikau ni bula me ivakatakarakara ni bula, cakacaka ni kau lotu, kei na nona solibula na iVakabula—"na levu ni nona loloma na Kalou" (1 Nifai 11:16).

Na vuanikau sa ivakatakarakara ni veivakalouga tataki ni Veisorovaki. Na kena laukana na vuanikau e vakatakarakarataka na ciqomi ni cakacakatabu vakalotu kei na veiyalayalati, me na qai rawa ni vakaibalebale na Veisorovaki ena noda bula. E tukuni ni vuana "ena marau kina na tamata" (1 Nifai 8:10) ena kauta mai na marau ka na vakavuna me vinakati me veiwaseitaki na marau o ya.

Sa matata sara ga e ke ni yavu ni iVola i Momani—na sureti ira na tamata mera lako

mai vei Karisito—e vakaliuci sara ga ena tadra nei Lai. Vakabibi na ititoko kaukamea ka dodo yani kina vunikau (raica na 1 Nifai 8:19). Na ititoko kaukamea sa ikoya na vosa ni Kalou

Tauri tu ga kei na kena Kukuvi Matua na iTitoko

E a raica o Lai e va na iwasewase ni tamata ena nona tadra. E tolu vei iratou na iwasewase era sasaga yani ena sala dodonu ka qiqo mera laki kania na vuanikau. Na ika va ni iwasewase era sega ni sasaga yani kina vunikau, ia era sasaga ga kina valevakaitamera mera yacova (raica na 1 Nifai 8:31–33).

Ena 1 Nifai 8:21–23 eda vulica kina ni imatai ni iwasewase ni tamata era sasaga ena sala ka basika kina vunikau ni bula. Ia, ni ra sotava na butobuto ka vakatakarakarataka tiko na "veitemaki ni tevoro" (1 Nifai 12:17), era sega ni kila na sala, muri cala, ka ra yali.

Vakasamatata tokā ni sega ni tukuni ena tikina oqo na ititoko kaukamea. O ira era

SEGA NI VIA KAUWAITAKA

Ena noqu bula taucoko, au sa rawata mai na kaukauwa vakayalo ena itomo ni vosa oqo "keimami sega sara ni via kauwaitaka" (1 Nifai 8:33). Ena 1 Nifai, e so era sasaga tiko yani kina vunikau ni bula era sega ni via kauwaitaka na domo ni veivakaisini. Era dusi mai, ia era sega ni tarabe. Era sega ni vakarorogo. Vakakina nikua, eda na rogoca e levu na rorogo e veitemaki. Ena so na gauna ena via dredre sara na kena sega ni via rogoci, ia e vakaraitaka o Lai ni na rawa.

Au sa kunea niu rawa ni bonata na veivorogo oqori ena noqu dau lako wasoma ki valetabu, wilika na noqu ivolanikalou, lako wasoma i lotu, ka vakamuri ira na parofita. Niu cakava na veika rawarawa oqori, au sa na rawa kina ni rogoca na domo ni Yalo Tabu. O ya na domo e gadrevi tiko meda na dau rogoca. Niu talairawarawa ga kina domo ni Yalotabu, au sa vaqaqacotaki meu rawa ni vorata na veitemaki.

Ni da muria na ivakaraitaki i Lai ka "kua ni kauwaitaki ira" sa na rawa ni da tikoga ena sala rabailailai ka qiqo ka na sotava tikoga na loloma ni Kalou.

Melissa Heaton, Utah, USA

lecava se ra dau taura vakamamada tu na vosa ni Kalou era na sega ni rawata na kabasi ka na dusi ira yani kina iVakabula. Vakasamataka ni o ira na iwasewase oqo era sa yacova na sala ka ra sa sasaga yani, era sa vakaraitaka na nodra vakabauti Karisito kei na ivakadina-dina vakayalo, ia era sa qai temaki mai vua na tevoro ka yali yani.

Ena 1 Nifai 8:24–28 eda na wilika kina na ikarua ni iwasewase ni tamata kara sa yacova na sala ka sa sasaga yani kina vunikau ni bula. Na iwasewase oqo “era sa taura na ititoko kaukamea, era sa sasaga mai ena butobuto loaloa ka tautauri matua tikoga ena ititoko kaukamea me yacova ni ra sa mai kania na vuanikau (tikina e 24). Ia ena gauna era sa valialiai ira mai kina na tamata isulusulu rairai totoka mai na vale vakaitamera o ira na ikarua ni iwasewase ni tamata oqo, “era sa madua” ka “ra sa muria na sala tani ka ra sa lako sese kina” (tikina e 28). Raica sara vakavinaka ni o ira na iwasewase oqo e tukuni ni ra “taura na mua ni kaukamea” (1 Nifai 8:24; vakabibitaki).

Me laurai vakavinaka ni o ira na ikarua ni

iwasewase era toso yani ena vakabauta kei na yalodina. E tiko talega vei ira na kalougata ni ititoko kaukamea, ka ra sa tautauri tu kina! Ia, ni ra sa mai sotava na veivakacacani kei na dredre, era sa mai lutu kina sala tani ka yali yani. E dina ga ni tiko vei ira na vakabauta, yalodina, kei na vosa ni Kalou, era mai yali talega na iwasewase oqo—baleta beka ni ra *vakagauna taka na nodra* wiliwili se vulica se vakasaqara na ivolanikalou. Ni tauri na ititoko kaukamea e kena ibalebale vei au ni tauri tu ga vagauna “*kasere*” ni vulici se vagauna na kena tarai ka sega ni sa caka tikoga, na kena wiliki na vosa ni Kalou.

Ena tikina e 30 eda na wilika kina na ika-tolu ni iwasewase ni tamata ka ra sasaga yani “ka tautauri matua tikoga ena ititoko kaukamea ka ra sasaga tiko yani me yacova ni ra sa kania na vuanikau.” Na itomo ni vosa bibi ena tikina oqo na *tautauri matua tikoga* kina ititoko kaukamea.

O ira na ikatolu ni iwasewase oqo era sasaga talega yani ena vakabauta kei na yalodina, ia e sega ni vakaraitaki ni ra a lakosese,

*E dina ga ni tiko na
vakabauta, na yalodina
kei na vosa ni Kalou,
era a mai yali ga na
ikarua ni iwasewase
ka ra sasaga yani ena
sala rabailailai, ka ra
tautauri matua tiko
ena ititoko-baleta
beka ni ra dau wilika
se vulica se vakasaqa-
qara ga vakagauna ena
ivolanikalou.*

ITABA IVAKARATAKI MATTHEW REIER

**Na tauri matua ni
ititoko kaukamea e wili
kina ena veigauna kece
na masumasu, wiliki
wasoma ni ivolanika-
lou, me idusidusi kina
gaunisala kina vunikau
ni bula—io, vei Jisu
Karisito.**

lutu ena sala tani, se era sa mai yali yani. O ira na ikatolu ni iwasewase ni tamata oqo era *cakava tikoga* na wiliwili *kei* na vulici *kei na* vakasaqaqara ena ivolanikalou. De rairai na nodra yalodina kei na gugumatua kina caka ni dua na [ka] “lailai ka rawarawa” (Alama 37:6) e vakabulai ira na ikatolu ni iwasewase mai na veivakarusai. De rairai na nodra “kila vinaka na Turaga” kei na “kila na dina” (Alama 23:5, 6) ka rawati ena yalodina ni vulici na ivolanikalou ka na kauta mai na isolisolai vakayalo ni yalomalumalumu—me vaka na iwasewase ni tamata oqo “yaco yani ka kania na vuunikau” (1 Nifai 8:30; vakabibitaki). De rairai beka na nodra sa vakani tiko vakayalo kei na veivakauwataki ni kena dau caka tikoga ka “tugana ki lomamudou na vosa i Karisito” (2 Nifai 31:20) ka rawa kina ki na iwasewase oqo mera vorata na veivakalialiai mai na vale vakaitamera (raica na 1 Nifai 8:33). Oqo na iwasewase ka dodonu vei iko kei au me daru laki semati kedaru kina

E ratou taroga na taci Nifai, “Na cava na ibalebale ni ititoko kaukamea ka raica o

tamadatou, ka dodo yani kina vunikau?

“Sa qai kaya vei iratou ko [Nifai] ko ya na vosa ni Kalou, ia ko koya yadua sa vakabauta na vosa ni Kalou *ka muria sara*, era na sega ni rusa; ena sega talega ni rawai koya na vere kei na gasau vidi ni ca me vakamatabokotaki koya ka kauti koya yani kina veivakarusai” (1 Nifai 15:23–24; vakabibitaki).

Na cava sara mada na duidui ni tautauri kei na tauri matua ni ititoko kaukamea? Meu vaka-tura mada ni tauri matua ni ititoko kaukamea e tiko kina na, vakalevu sara na, masumasu, kena dau wiliki wasoma na ivolanikalou me ivurevure ni veika dina ka me idusidusi kina sala kina gaunisala rabailailai ka qiqo sa yaco kina vunikau ni bula—io sa i Jisu Karisito.

“Au sa kila ni sa vosa ni Kalou na ititoko kaukaumea ka raica ko tamaqu ni dodo yani ki na mata-ni-wai ni bula se ki na vunikau ni bula” (1 Nifai 11:25).

Sa Baleti Keda Nikua na iVola i Momani

Na iVola i Momani e tiko kina na dina ka na gadrevi sara vakalevu ena gauna oqo kei

na veika eda sotava tiko. E vakamatatataka o Moronai na veika vakayalo kei na veika vakayago ni iVola i Momani ena noda bula. "Ia, au sa vosa sara tikoga oqo vei kemudou. Raica sa vakatakilai kemudou vei au ko Jisu Karisito, kau sa kila kina na veika dou sa kitaka" (Momani 8:35). O ira na dauvolavola ena iVola i Momani era sa raica na noda veigauna kei na veika eda na sotava ena veidusimaki ni Kalou, era sa vola sara tu ga na ulutaga ka ivakaraitaki ni veika ena bibi kina nodra bula o ira era na mai bula e vuravura ena gauna oqo.

Au sureti kemuni moni vakasamataka vakavinaka na taro oqo: **Na lesoni cava e rawa niu vulica mai na tadra nei Laii vakakina na ivakavuvuli ni kena caka tikoga na tauauri matua kina ititoko kaukamea ka na rawa kina vei au meu na vaqaqacotaki vakavinaka ena vuravura ka da sa bula tiko kina nikua?**

Ni ko sasaga mo vaqara ka vakauqeti mo kila na isaunitaro oqo, ko na rawa ni kila ena veivakauqeti ni Yalo Tabu ena vu ni yalomu kei na nomu vakasama na bibi ni *kena tauri matua* na ititoko kaukamea. Ko na qai vaka-lougatataki ni ko sa na bulataka na lesoni oqo ena vakabauta kei na yalodina ena nomu bula kei na bula ni nomu matavuale.

Me na qai raica ka rogoca na veilesoni tale e so mai na tadra nei Laii me na vukei keda meda "toso ki liu ka tudei vei Karisito ena nomudou vakanuinui taucoko mo dou lomana na Kalou kei na tamata kecega. Ia, kevaka dou sa toso ki liu ka tugana ki lomamudou na vosa iKarisito, ka vosota me yacova na ivakataotioti, raica sa kaya vaka-oqo na Tamada: Dou na rawata na bulatawamudu" (2 Nifai 31:20). ■

IVAKAMACALA

1. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 157.

KAKUA NI BIUTA NA SALA OQO!

Ea vakaveikilaitaki au kina Lotu o tuakaqu yalewa, kau sa taleitaka sara ga ka yaco meu papitaiso sara.

Dina niu sega ni kila na wilivila au dau dolava na iVola i Momani ka tekivu cega yani. Au gadreva sara ga meu rawa ni wilika na vosa era volai tu kina. O watiqu ka se bera ni papitaiso ena gauna oqori, e dau vakaraica niu dau cega toka ka kaya sara mai niu vakaotia tu ga na noqu gauna.

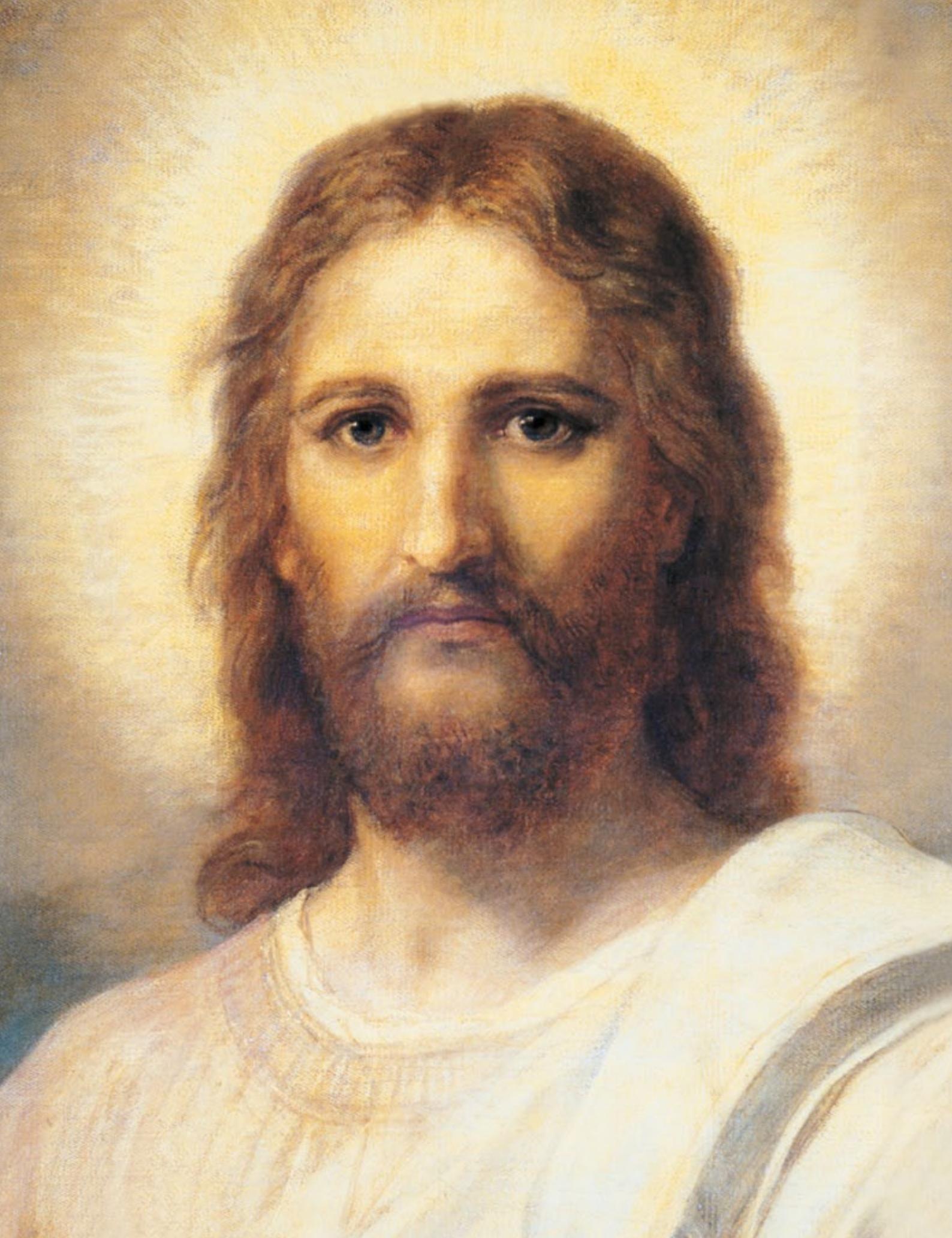
E sa dredre sara ga, ia ena veivuke mai na iSoqosogo ni Veivukei kei iratou na luvequ au sa qai tovolea meu wilika. Sa dau noqu lalawa tu ga meu wilika rawa na iVola i Momani.

Ena gauna au sotava kina na dredre, na gauna e yaco mai kina vei au na vakasama ni via soro, au rogoca vinaka sara ga na vosa, "Kakua ni biuta na sala oqo!" Au rai yani meu raica se o cei o ya, ia e sega ni dua e tu e kea.

Dua na siga au kaya vei luequ yalewa niu sa tekivu meu rawa ni wilivila ga vakaiau. E sega ni vakabauti au ka kaya ni via vakadinadintaka. Niu sa cakava rawa, sa marau sara ga o koya

Na noqu lalawa meu wilika na iVola i Momani mai liu me yaco sara i muri. E berabera sara na noqu wiliwili, ia au sa kila vinaka saraga na kena ibalebale, ka sa ka bibi sara o ya. Au sa vakila sara ga na Yalotabu ena kena wiliki na ivola totoka oqo.

Edite Feliciano de Paula, São Paulo, Brazil

Mai vei Elder
Neil L. Andersen

Ena Kuoramu ni
iApositolo Le Tinikarua

NA IVOLA I MOMANI: Vakaqaqacotaki ni Noda Vakabauti Jisu Karisito

*Na iVola i Momani e sureti keda kei na noda matavuvale meda
vakabauta na Turaga o Jisu Karisito, ka wasea na ivakavuvuli
ka na vukea na noda matavuvale me rawa-ka vakalevu*

Ecokonaki vata ena nodra veivakavulici na parofita ena vica vata na senitiuri ka sa volai kina na iVola i Momani me baleta na noda gauna ka ni na vakalesui mai na ki na matabete, vakakina na nodra vaka-soqoni vata na yavusa Isireli ka vakarautaka na vuravura me baleta na nona lesu mai ki vuravura na iVakabula (raica na 2 Nifai 25; 27; 3 Nifai 21). E vakamacalataka o Nifai na ituku-tuku oqo me “na domona e dua sa tagi mai na kuvu ni soso” (2 Nifai 33:13). Kaya o Moronai: Ia, au sa vosa sara tikoga oqo vei kemudou. Raica sa vakatakilai kemudou vei au ko Jisu Karisito” (Momani 8:35).

E a volai na iVola i Momani me baleti keda kei ira era muri tiko mai. Rauta ni dua na milioni na ilavelave ni iVola i Momani e a tabaki ena imatai ni dua na drau na yabaki mai na gauna ni Veivakalesuimai. Qo e wili kina e 15 na mataqali vosa, ka sa dua na isausau vakasakiti. Ena yabaki 50 e tarava mai (1930–80), sivia na 25 na milioni na ilavelave

sa tabaki rawa ena 41 na veimataqali vosa. Mai na gauna o ya, kina 30 na yabaki sa otı, 125 na milioni tale na ilavelave ni iVola i Momani sa tabaki rawa ena 107 na veimataqali vosa wili kina na Veidigidigi e so mai na iVola i Momani. Na tatara kei na laulau ni iVola i Momani ena tasoro tiko yani ni sa tubu tiko na matanitu ni Kalou ka sa dewa yani kina veivanua, veimataqali, duivosavosa, kei na veimatamatama.

Na Tabana ni Ulutaga, ka nanumi ni a vola o Momani ka vakaraitaka tiko na inaki levu ni iVola. Na imatai ni inaki e tukuni tiko vei ira na kawa i Lai. Na iotioti ni inaki sa ikoya me “vakadreti vei ira na tamata ni o Jisu na Karisito, na Kalou Tawamudu (tabana ni iulutaga ni iVola i Momani).

E Bibi Baleta na Noda Gauna

Na cava na vuna me bibi kina ena noda gauna e dua tale na veiyalayalati kei Jisu Karisito? Na cava na vuna me vakavuna tale

Ena gauna oqo e vuravura ena gadrevi kina meda vakasama taka na italanoa kei Korio na dau veisaqasaqa kei Karisito. Ia na vakabauti Jisu Karisito, ni sa vakadeitaki ena vu ni yaloda ena kauta dina mai na veisau.

kina na Turaga me dua tale mai na ivakadina-dina me vaqaqacotaka na kaukauwa ni veika sa kacivaka tiko na iVola Tabu?

Eda sa bula donuya e dua na gauna sa duatani sara. Na veika sa rawata na veiqravai vakavuniwai, gaunisala ni veilakoyaki, veika me veivakacegui, ka veivukei, ka ra sega ni bau tadra na veitabatamata era sa biuti keda. Sa luvuci o vuravura ena veika vakatekinolaji, ka sa vakatorocaketaka sara na cakacaka ni kawa ni matavuvale kei na wasei ni kospeli, vakakina na veivakamatabokotaki ni iyalovalo vakasisila, na veivakararawataki, kei na veika tale e so “ni veika ca kei na nodra inaki ca na tamata ena gauna oqo” (V&V 89:4). Ena levu sara na vanua, eda sa bula tiko ena gauna e vakabibitaki kina na veika vakavuravura.

Na veika oqo, kevaka meda sega ni qa-qarauni, ena rawa ni rawai keda, meda lako tani mai na veika dina ka tawamudu ena veitabatamata.

VAKADINADINA-TAKA E DUA NA PAROFITA

Ena sega ni rawa ni biuta vata na vuku kecega ni tamata e bula tiko e ruku i lom-lagi ka solia ki vuravura e dua na ivola me vaka na iVola i Momani. Na kena ivakavuvuli e vakalou—era lako mai Vua na Kalou. E sega ni rawa ni cadra mai na vakasama ni dua na dauveivakaisini, se mai na vakasama ni dua e vola tiko e dua na italanoa. Cava na vuna? Baleta ni yalayala kei na parofisai e tiko kina sa vakavotukanataki me raica o vuravura.”

Peresitedi Wilford Woodruff (1807–98), *Teachings of Presidents of the Church: Wilford Woodruff* (2004), 119.

Niu a kaulotu voli mai Iuope ena 1970, e dau tekivu na veivakavulici ena Vukitani, baleta ni veika dina baleti Jisu Karisito sa kilai levu tu. Niu lesu meu laki peresitedi ni kaulotu ni oti e 20 na yabaki, sa tekivu ena duatani tale na soli lesoni, baleta ni sa yali sara ga na vakabauta ni o Jisu Karisito e Luve ni Kalou ka a solia na nona bula me baleta na noda ivalavala ca, ka tucaketale ena ikatolu ni siga.

E vuravura ena gauna oqo, sa vaka me rogo vinaka mai kina daliga na itukutuku nei Korio, na meca iKarisito:

A cava dou sa vakanuinui kina vei Karisito? Raica sa sega na tamata sa kila rawa na ka sa bera ni yaco.

“Dou sa vakatoka na ivakavuvuli oqo me parofisai . . . na nodra ivakavuvuli lasu walega na nomuni qase.

“. . . Dou sa sega ni kila na ka sa bera ni yaco. . . .

“. . . Era sa rawa iyau na tamata ena [nodra] sasaga, ka na vakatau na ka era rawata ena [nodra] kaukauwa” (Alama 30:13–15, 17).

Eda na gadreva me dei na vakabauta na Turaga o Jisu Karisito, eda gadreva na veivuke me vaqaqacotaki na noda matavuvale, me rawa ni drodrovi ira yani na lueda kei na makubuda na vakabauta oqo. Na vakabauti Jisu Karisito, ni sa vakadeitaki ena vu ni yaloda ena vakadeitaki keda, ka na muria mai na veivutuni dina, bula dina vakatisaipeli, na cakamana, isolisol vakayalo, kei na vosoti ni buladonu. Oqo e dua tiko na tiki ni lalawa vakalou ni iVola i Momani.

Niu se gone ena gauna ni noqu kaulotu, au a sotava e dua na liuliu ni lotu ka veitalanoa vata kei koya. Tukuna vei keirau ni sega ni rawa ni taura na iVola i Momani baleta ni tukuni Jisu Karisito tu vakamatata, vakayagataki ni Yacana kei na veika ena yaco ena Nona bula, ena drau na yabaki mai na Nona sucu. E raica o koya ni oqo e sega ni salavata kei na ituvatuva mai na Veiyalayalati Makawa ka via maroroya toka na ka e baleta na iVakabula.

Vei au na kena tukuni vakamatata na yaca i Jisu Karisito sa ikoya sara ga na itakele ni iVola i Momani. Sa dodonu ga meda na ciqoma na ivakadinadina vakayalo me kilai kina ni ivola oqo e baleta na Kalou. Ia, ni sa rawati o ya, sa na matata sara vei keda na inaki i Karisito, na dina ni Nona bula kei na Tucaketale kei na matata ni kena kilai na muri Koya ka yaco kina bula tawamudu.

BALETA GA NA IVOLA I MOMANI

Sa oti qo e ono na vula na noqu papi-taiso, kau se bera ni taukena e dua na ivakadinadina ni iVola i Momani. Ena dua na siga ni sega ni tiko vei au na gagadre meu wili ivolanikalou, au nanuma sara na ka e dau tukuna na noqu qasenivuli ni iVakavuvuli ni Kospeli, “Ni sega ni tiko vei iko na gagadre mo wilivila, e baleta sara ga ni o Setani e sega ni vinakati iko mo wilika na ivolanikalou.” Ena vuku ni ivakasala o ya au cega kina na noqu iVola i Momani. Au wiliwili sara, “Ko cei sa vakabauta rawa na loloma levu ni Kalou ka vakabulai kedatou mai na ivalavala ca kei na itovo vakasisila edatou a vesuki tu kina?” Alama 26:17 Na vosa oqori e vakasinaita sara ga na yaloqu baleta niu nanuma na kequ ituvaki ni bera niu mai lewena na Lotu i Jisu Karisito. E vakadinatataki yaloqu na Yalo ni Turaga na dina ni iVola i Momani.

Au a sega ni vinakata meu daukaulotu tudei, ia ni oti na siga o ya na veika kece sa veisau. Au vakila ni vuravura kece oqo e dodonu me kila na dina, kau sa qai tekivu vakarautaki au. Au lako vei ira na noqu iliuliu ka tukuna vei ira niu gadreva meu laki veiqaravi. Au vakamacalataka vei rau na noqu itubutubu ka rau tiko ena dua tale na siti, ka rau sega ni lewenilotu. Au sa qai volitaka kece na ka kece e tu vei au ka volia na noqu isulu ni laki kaulotu. Au sa qai lako rawa i kaulotu ena 2003 kina 2005.

Nikua, na noqu matavuvale—wili kina na watiqu kei na luvei keirau yalewa—sa vauci tu me tawamudu. Na ka oqo e rawa mai na noqu vakadinadatataki na iVola i Momani. Au vakadinatataki ni dina na iVola i Momani, ka ni vakadinatataki tiko ni Turaga o Jisu Karisito, kau voleka sara vua na Kalou ena gauna au dau wilika kina.

Adilson Lucero dos Santos, Paraná, Brazil

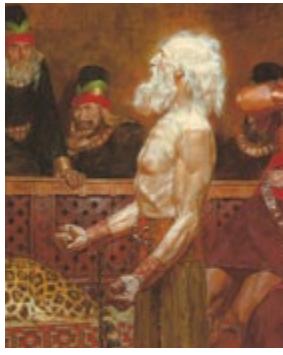
Na raivotu nei Nifai

Na ivakadinadina nei Liae

Na ivunau nei Tui Penijamini

Na iVakadinadina i Apinatai

*Ni wiliki ka
vakasamataki
na ivunau
momona kei Jisu
Karisito e tu ena
iVola i Momani
ena kauta mai
na kena vakadi-
nadinataki
ni dina.*

iVakadinadina kei Jisu Karisito

Ni wiliki ka vakasamataki na ivunau totoka kei Jisu Karisito ena iVola i Momani ka salavata kei na kaukauwa ni Yalo Tabu ena kauta mai na vakadinadinataki ni dina na veika oqo. Au taleitaka meu dau vakararai ena iVola i Momani, meu vakamamautaki mai na ivunau momona i Karisito, na rai nei Nifai baleta na vunikau ni bula, ka taroga kina na agilos, “Ko sa kila li na levu ni Nona loloma na Kalou” (1 Nifai 11:16); iVakadinadina i Liae “ni sa yaco mai ena vukui Koya na Mesaia Yalosavasava ni sa sinai ena loloma kei na dina” (2 Nifai 2:6); Kuria o Jekope ka kaya ni o Koya na ivakatawa ni matamata . . . ka sa sega ni lesia e dua tale na tamata” (2 Nifai 9:41).

Me da qai muri Tui o Penijamini ena nona vakavulici keda meda tisaipeli, ena nona yala-yala ni na “sega tale ni dua na yaca se na sala se ivakarau sa soli mera bula rawa kina na luve ni tamata na yaca duadua ga i Karisito na Turaga Kaukauwa Sara” (Mosaia 3:17).

Eda sa vakarau sota qo kei Apinatai, ni sa vakarau solia na nona bula ena vuku ni nona vakabauta.

“Ia, sa yaco na tucaketakte mai na mate ka sa sega kina na kaukauwa ni ibulubulu ia sa vakaotia sara ko Karisito na batigaga nei mate.

“Sa ikoya na rarama kei na vu ni bula kei vuravura, io na rarama sa tawamudu, ka sega ni tabonaki rawa” (Mosaia 16:8–9).

Alama e kauta mai na ivunau totoka ni Veisorovaki, na dodonu kei na loloma veivueti, me bula tale: “Sa rawa walega mera lomani

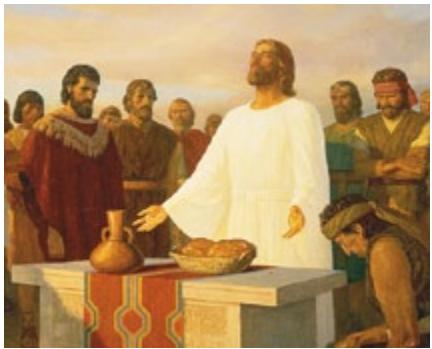
kevaka sa sorovaki na nodra ivalavalala ca, ia sa mani sorovaka na Kalou na nodra ivalavalala ca na kai vuravura mera bula kina io me vakayacori kina na lewa dodonu ni Kalou ni sa yalododonu ka dauloloma talega ko Koya” (Alama 42:15).

Sa qai yaco mai na nona rairai na iVakabula vei ira na kawa i Liae. O keda talega eda vaka na Nona loloma, Nona yalololoma, Nona ivakavuvuli, Nona iVakadinadina:

“Raica au sa solia vei kemudou na noqu ivakavuvuli—au sa lako mai ki vuravura meu kitaka na loma iTamaqu. . . .

“A sa talai au mai ko Tamaqu meu mai laveti cake e na kauveilatai; ia au sa laveti cake ena kauveilatai meu kauti ira mai kina na tamata kecega kivei au, ia me vaka ni ra a laveti au cake na tamata, e na laveti ira cake talega vakakina ko Tamaqu, mera tu e mataqu ka lewai ena nodra ivalavalala, se vinaka se ca—).

Kena iotioti na kerekere nei Momani kei Moronai: “Sa dodonu mo dou kila . . . dou veivutunitaka na nomudou ivalavalala ca kei na nomudou caka cala, mo dou vakabauta ni sa i Jisu Karisito na Luve ni Kalou” (Momani 7:5). “Dou lako vei Karisito ka biuta tani na ivalavalala sa sega ni vakalotu, mo dou vinaka kina, ia kevaka dou sa biuta tani na ivalavalala sa sega ni vakalotu, ka lomana na Kalou ena lomamudou taucoko, kei na yalomudou tau-coko, kei na nomudou igu taucoko, sa na qai rauti kemudou na nona loloma, ia na loloma dou sa vinaka kina ena vukui Karisito” (Moronai 10:32).

Na rairai mai nei Jisu Karisito

Na iotioti ni kerekere nei Momani kei Moronai

Viribaiti ena Loma ni Matavuuale

Na ivakadinadina kaukauwa ka veivakauqeti oqo ni o Jisu Karisito na Mesaia sa yalataki tu—na Luve ni Kalou sa talai mai ki vuravura me mai dolava na nodra tucaktele na tamata kei na nodra na vakasavasavataki o ira era sa veivutuni ka muri Koya—sa viribaiti tu ena Loma ni matavuuale.

E tekivu na iVola i Momani ena dua na matavuuale, dua na tama kei na dua na tina, luve tagane kei na luve yalewa ena nodra muria na ivakatakila ni tama-ka parofita mera biuta na nodra iyau ka muria na ivakasala ni Turaga. E tiko ena ivola na itukutuku ni nodra sasaga na itubutubu mera uqeti ira na luvedra mera nanuma na yalayala kei na vakauinui vei Jisu Karisito. Ena dua na gauna au raica rawa kina e dua na ivakasala mai vei tama vei ira na luvedra—kena levu kece e 52 na draunipepa. Eda na raica ena iVola i Momani na nodra sasaga na itubutubu mera vakavulici ira na luvedra mera vakabauti Jisu Karisito ka talairawarawa kina ivunau ni Kalou, vei ira na gone era na talairawarawa mai na gauna ni nodra gone kei ira era na qai sasaga mai—ena so na gauna ena matavuuale vata ga. Oqo e dua na lesoni ni gauna oqo, baleti ira na luveda, kei ira na matavuuale.

Na nodra itavi na marama kei ira na goneyalewa e sega ni tukuni me vaka na ivakarau ni volavola ena gauna makawa. Ia, ni da vakaraica yawa yani, e matata ni da na kunea na kena tawamudu na kena revurevu. Eda na maro roya na veika dredre ka tukuni kina ni o ira na yalewa kei na tina era sa na “yalolokomi, yalosavasava, ka yalomalamumu e mata ni Kalou” (Jekope 2:7) se na nona vakamacalataka o Ilamani na vinaka ni nona mataivalu gone ka ra vakavulici ga mai vei ira na tinadra:

“Raica era sa talairawarawa ka muria vinaka sara na ivakaro kece ga, io sa yaco vei ira me vaka na nodra

RUA NA IVOLA, DUA NA MATAVUVALE TAWAMUDU

E a raica o watiqu e dua na taga e gau-nisala ena nona sa lesu tiko mai ki vale. Ena nona kidroa, e a raica ni tiko e loma e dua na iVola i Momani. E a kauta mai vale ka mai vakaraitaka sara vei au. E a wilika vakalailai, ka taleitaka, oti sa mani biuta tu vakatikitiki.

Ena dua na gauna lekaleka ga sa mai mate. Au a laki lotu ena veimatalotu ena noqu saga meu vakacegui ka via kila se dua tiko na bula ni sa oti na mate. Au a sotava e levu sara na vakatitiqa ni sega ni saumi rawa tu e levu na taro.

Au sa baci raica e dua na ivola e gau-nisala ena noqu gole tiko ki cakacaka ka kila sara ni—iVola i Momani, Au taura ka kauta yani baleta ena gauna au raica kina e kauta lesu mai na noqu vakanananu na watiqu. Au tukuna sara na ka au kunea vua e dua ka tukuna sara o koya vei au meu wilika mada.

Ni toso na veisiga, au a sikova sara na taciqui ni okoya e Lotu Ni Yalododonu Edaidai. Era tiko e kea na daukaulotu ka ra sa qai lagata na sere, “Au Luve ni Kalou”. Au Kila sara ga e ke ya ni o ratou na daukaulotu e rawa ni ratou sauma na noqu vakatataro.

Niu sa ciqoma oti na ivakavuvuli ni lotu ka ciqoma na noqu ivakadinadina, au sa papitaiso sara. Nikua au sa rawa ni tukuna niu sa kila ni o Josefa Simici e a raica dina na Tamada kei Jisu Karisito na Luvena.

Au vakabauta ni a sega ni ka ni vakacalaka na neirau a raica kei watiqu na iVola i Momani. Dina ni a sega ni papitaiso o watiqu ena nona bula, au marau baleta ni cakacaka vakalotu ena valetabu, sa na rawa kina vei koya kei au me keirau na laki bula vata kei rau na luvei keirau goneyalewa me dua na matavuuale tawamudu. E kauti keirau vata mai na iVola i Momani ka kauta mai na vakacegu kina yaloj keirau.

Maria Mash, Guatemala

*Na italanoa era
tu ena iVola i
Momani e tu
kina na veika
mera cakava na
itubutubu vei ira
na luedra mera
rawata kina na
vakanuinui vei
Jisu Karisito*

vakabauta raica au sa nanuma talega na vosa era a kaya ena vuku ni nodra ivakavuvuli na tinadra . . .

“Raica sa vakaoqo na nodra vakabauta na tamata au tukuni ira tiko, e dina era sa tamata gone ga, ia era sa yalodina sara ka dauqarava na Kalou. . . .

“. . . Era sa vakavulica vinaka vei ira ko ira na tinadra, kevaka era sa vakabauta sara na Kalou ena vakabulai ira dina ko Koya.

“Era a tukuna vei au na nodra vosa na tinadra ka ra kaya tale: Keimami sega ni vakatitiqataka na nodra ivakavuvuli na tinai keimami” (Alama 57:21, 27; 56:47–48).

Au na sureti iko mo vakasamataka mada na taro oqo me vuksi iko mo vakatauvatana na ivakavuvuli ni iVola i Momani kina nomu matavuvale:

- E vei na vanua ena iVola i Momani e vakavulici keda kina ni dodonu mera raica na gone na yalodina kei na buladodonu ena nodra vakabauta na nodra itubutubu?
- Na ivakasala cava era solia na tama ena iVola i Momani vei ira na luedra tagane ka da na gadreva meda solia vei ira na luedra?
- Na cava eda vulica ena noda sasaga baleti ira na luedra ka ra sega ni talairawarawa?
- Era vakavulica vakacava na itubutubu ena iVola i Momani na nodra vakabauta titobu vei ira na luedra?
- Na cava eda vulica baleta na vakabauta ni vakadewataki mai na dua na itabatamata kina dua tale?

Sa sega tale ni dua na ka e bibi cake meda wasea vua e dua tale ia na vakabauta ga na Turaga o Jisu Karisito. Ena kauta mai na kila na bolebole ni bula oqo, marau ena gauna ni dredre, kei na bulatawamudu ena bula sa bera mai.

Ena levu sara na veika vakavuravura ena dreti keda tani kei ira na noda matavuvale mai na matavakabauta oqo. Na iVola i Momani e sureti keda kei na noda matavuvale meda karona na vakabauti Jisu Karisito na Turaga, ka wasea na ivakavuvuli ka na vuksi ira na noda matavuvale mera na rawa-ka vakalevu.

Au vakadinatinataka ni iVola i Momani e dina ka a soli dina vei na Parofita Josefa Simici mai vei agilosi Moronai ena veiliutaki nei Jisu Karisito. Sa baleti keda, ira na luedra, kei ira na makubuda. Ni da cega ena veisiga ena vakabauta, au yalataka ni na tiko vata kei keda na Yalo ni Turaga ka ra na kaloungatata kina na noda matavuvale. ■

VEIKA E YACO ENA GAUNA MAKAWA, KENA BULATAKI NIKUA

Au rawa ni kunea na isaunitaro ena iVola i Momani. Au sa vulica tiko e levu sara na ka ena noqu vulica tiko kau vakila niu sa veisau tiko meu vinaka kina.

Au qai vakananuma wale tikoga oqo na ka meu cakava ni ra sa qase cake mai na luvequ. Au vakataroga se cava ena vinakata vei au na Tamada Vakalomalagi meu cakava.

Ena noqu dau wilika na noqu ivolani-kalou, au a sotava kina e dua na talanoa ni veivaluvaluti ena iVola i Momani. E a lauti au na kaci nei Moronai mera vakarau ka taqomaka na nodra iyau vakakina na nodra matavuvale (raica na Alama 46:12). Era sa vakadeitaka na Nifai ni ra na taqomaka na nodra matavuvale. Niu wilika na italanoa o ya, au sa vakadeitaka se cava ga ena yaco, au na vinakata ga meu na taqomaka ga na noqu matavuvale. O ya e dua na ka au sotava ka sa noqu sara ga vakatabakidua.

Au kila ni iVola i Momani e a volai me baleti keda ena gauna oqo. Au vakavina-vinaka ni rawa meu lako kina ivola oqo meu rawa ni dusimaki ena noqu bula, sa ititoko kaukamea dina sara ga (raica na 1 Nifai 8).

Eun Jung, Korea

Kevaka Eda Seg Ni Vakatitiqa

Vulica na itukutuku oqo, ka me veivosakitaki vata kei ira na marama o sikova ena kena gauna donu. Vakayagataka na taro me vuakea na nomu vaqaqacotaki ira na marama ka cakava me sa tiki kaukauwa ni nomu bula na iSoqosoqo ni Veivukei.

Vakabauta • Matavuvale • Veivukei

Eda na wilika ena iVola i Momani, na kedra Italanoa e so na cauravou, ka ra sa bau yalodei. yaloqaqa, ka yalo kaukauwa. “Raica era sa tamata dina sara ka yalomatua, era sa vakavulici mera muria tikoga na ivunau ni Kalou ka caka dodonu e matana” (Alama 53:21). O ira na cauravou oqo era vakavinavinakataki ira na tinadra—ni ra nodra ivakaraitaki ka qasenivilu.

Era a bula na tinadra na cauravou yaloqaqa i Ilamani ena dua na gauna e sega ni tautauvata kei na noda gauna. Na veika era sotava e dredre ka vakadomobula, ka ra dau kacivi na itabagone mera tucake ka taqomaka na nodra bula kei na nodra galala. Nikua eda bula tiko ena dua na vuravura eda “sa sega ni veivala walega kei ira na tamata eda sa veivala talega kei ira era sa liu, kei ira era sa kaukauwa, kei ira era sa veitaliataka na butobuto kei vuravura oqo, kei ira na veivavakoso yalo ca ena veiyasana vakalomalagi” (Efeso 6:12).

Era kaci mai na veigauna dredre vei ira na itubutubu yaloqaqa mera ivakaraitaki ni vakavulica na dina ka a vakatuvuvilitaki vei ira na cauravou yaloqaqa nei Ilamani: “Kevaka mera vakabauta, na Kalou ena vakabulai ira.” (Alama 56:47). Na kena vakavulici ka vakaraitaki na dina oqo ena gadrevi kina na qaqlauni. Ia, ena sega ni vinakati meda lomaleqa. Nida sa kilai keda ka da kila na se o cei na Kalou ni da sa ia oti na veiyalayalati kei Koya eda—na vakatiki ira na tinadra na cauravou yaloqaqa—meda na itakataki ni veika vinaka ena veigauna tauoko.

Kena irairai ni o ira na 2,060 na cauravou yaloqaqa nei Ilamani era a tuberi ga mai vua e dua na tina. Ia o ira na tina oqo era sega ni cakacaka duadua. Ena nodra veivuke e so na turaga kei na marama yalododonu, era a semata vata na marama tina a ivakaraitaki vinaka kei na vakavulici ni kaukauwa ni veiyalayati. Era sa kila na itabagone ena gauna o ya na veiyalayalati era sa cakava na nodra itubutubu mera kakua ni veivaluvaluti. Ena gauna sa dau dredre kina, sa na dau dolava na Tamada Vakalomalagi na sala vei ira na itubutubu oqo mera na maroroya na nodra veiyalayalati—ka taqomaka na nodra galala (raica na Alama 56:5–9). Meda na vakakina ena maroroi ni veiyalayalati me rawa kina vei ira na gone kei na itabagone—o ira na luveda kei ira ena noda tabanalevu, tabana, vanua eda tiko kina, kei na noda itikotiko—mera na kila ka tokona na maroroi ni veiyalayalati.

Na Cava Meu Cakava?

**1. Meu na vuakea
ira vakacava na
taciqu marama
mera kila ka
cakacakata
ena kaukauwa e
tiko vei ira mera
vakayarayarataki
kina na itabata-
mata tubucake
tiko mai?**

**2. Na veikau-
qeti cava au na
kunea ena iVola
i Momani me na
sauma na bole-
bole au sotava
nikua?**

Ni da sa maroroya na noda veiyalayalati, sa na vakarautaka vei keda na sala na Tamada Vakalomalagi. Me da sa na bulataka sara ga vakadodonu na noda veiyalayalati. Me ivakaraitaki, sa na rawa vei keda meda dau masu, vulica na ivolanikalou, sasaga me dua na ivolatara ni valetabu, me rakorako na isulusulu, ka vatabuya na Sigatabu. Ni da sa vakayacora vaka oqo, era sa na kila na luveda ka ra na tukuna, “Keimami a sega ni vakatitiqataka na nodra ivakavuvuli na tinai keimami” (Alama 56:48).

O ira na marama Yalododonu Edaidai ka ra sa raica ni nodra kaukauwa e lako mai na Veisorovaki ni Turaga, era sega ni dau soro ena gauna sa yaco mai kina na veigauna dredre. Ni da dau maroroya na veiyalayalati, eda na sasaga ena kena bucini, maroroi, ka taqomaki ira na gone kei na itabagone me na rawa ni dua na siga eda na kaya vei ira na itabata-mata tubucake tiko mai, “Au se sega mada ni raica e liu e dua na yaloqaqa me vakataki ira na luvequ oqo” (Alama 56:45). ■

*Julie B. Beck, peresitedi raraba ni iSoqosoqo
ni Veivukei.*

Me baleta na ikuri
ni tukutuku, lako ki
na www.religionsociety.lds.org.

Mai na iVolanikalou

Alama 53; 56–58

RUA NA UDOLU NA CAURAVOU YALOQAQA

Yaloqqa ♩ = 96–100

Vola o Bonnie Hart Murray
iVakatagi o Janice Kapp Perry

The musical score consists of four systems of music notation, each with two staves: treble and bass. The key signature is one flat, and the time signature is common time (4/4). The tempo is indicated as ♩ = 96–100.

System 1:

1. Rua na u - do - lu na cau - ra - vou ya - lo - qa - qa, Ra
 2. Ta - la - i - ra - wa - ra - wa vu mai vei - ti - na - dra Va -
 3. Il - ma - ni kei ira me - ra sa na du - a - va - ta No -
 4. Rua na udo-lu na cau - ra - vou sa ya - lo - di - na, Era

System 2:

tu va - ka - ra - u me - ra la - ki va - la - ta - ka. No -
 ka - ra - ra - vi vua na Ka - lou me liu tau - ma - da. Vei -
 dra va - ka - ba - u - ta me - ra sa ka - ci - va - ka. Se -
 la - ko vo - li kau - kau-wa ni Ka - lou ena vei - si - ga. Na

System 3:

da Ka - lou me - da ta - la - i - ra - wa - ra - wa. Se -
 ta - qo - ma - ki ni Ka - lou era na ra - wa - ta. Nu -
 ga na vei - sei ena no - dra sa du - a va - ta, Na
 kau - kau-wa ni va - ka - bau - ta sa tu vei ira. No -

System 4:

ga na re - re no - dra Ka - lou era bo - le - ta - ka.
 i - ta - ki na va - ka - ba - u - ta nei ti - na - dra.
 Ka - lou kei na vu - va - le me - ra sa tu - ta - ka.
 dra iva - lu sa tu na Ka - lou eno - dra ti - ki - na.

© 2009 Mai vei Bonnie Hart Murray, Janice Kapp Perry. Dodonu kece e taqomaki.
Sa rawa me lavetaki na sere oqo me baleta na inaki eso cakacaka ni lotu sega nisaumi
se ena vuvale. Me na vakabiri na notisi oqo ena ilavelave yadua e caka.

Alama 53, 56–57

iVakavuvuli ni Noda Gauna Oqo

**Sa Daunanumi
Keda Tiko na
Turaga**

“E votu mai vei au na nona vosa na Turaga e tiko ena ivola i Ica ena iVolā i Momani. A kaya kina na Turaga ‘Raica kevaka au sa sega ni vakarautaki kemudou mo dou sota kei na ua lelevu ni wasawasa, na cagi kei na uwaluvu, dou na sega ni kosova rawa na wasaliwa titobu oqo’ [Ica 2:25]. Kemuni na taciqu kei na ganequ, sa vakarautaki keda tiko o Koya. Kevaka meda na rogoça na Nona vosa ka bulataka na ivunau, eda na vakabulai rawa mai na gauna oqo ni itovo vakasisila kei na ivalavalā butobuto—na gauna eda rawa ni vakatauvatana ki na ua lelevu kei na cagi kei na uwaluvu e rawa ni veivakarusai. Sa daunanumi keda tiko o Koya. E lomani keda ka na vakalugatataki keda ni da vakayacora na veika dodonu.”

Peresitedi Thomas S. Monson, “Na iOtioti ni Vosa,” *Liaona*, Nove. 2009, 109.

O Jisu na Karisito

“Na iVolā i Momani sai koya na ivakadina kaukauwa duadua e volai ka sa tu vei keda me baleta nona sa Karisito o Jisu. Na cava a kaya o Nifai me baleta na yavu ni kena ciqomi na Yalo Tabu? Vakabauta na Turaga o Jisu Karisito. Na kena wiliki ena veigauna eso na iVolā i Momani ena vakadeitaka beka na vakabuti ni Turaga o Jisu

Karisito? O na sega sara ni boletaka oqori kevaka mo na wilika mada vakavinaka na Nifai. A kaya kina ni ‘oqo na isolisol . . . kivei ira sa vakasaqarai koya vagumatu.’ Na vagumatu e kena ibalebale na veigauna tauoko. Sa kena ibalebale talega na vakasamataka vakatitobu kei na masumasu. Na masumasu ena oka talega kina na kerekere vakaidina me kila na dina. Ni lailai sobu ena sega ni okati me gugumatu. Ni lailai sobu ena takiveiyaga vei iko kei au.”

Peresitedi Henry B. Eyring, iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “Going Home,” ena *Brigham Young University 1986–87 Devotional and Fireside Speeches* (1987), 77–78.

**Na iVakaro Raraba
ni Kospipeli**

“Na iusutu bula ni itukutuku ni kospipeli era sa umani tu ena ivolanikalou tabu ia e laki vakamatatataki cake ena iVolā i Momani kei na ivakatakilā kivua na Parofita o Josefa Simici. Oqo na vanua e vakaraitaka vakavinaka kina o Jisu Vakaikoya na Nona vunau kei na Nona kospipeli, ka mera vakamuria o ira na luve ni Kalou me ra ‘rawata na bula tawamudu’ (V&V 14:7).”

Peresitedi Dieter F. Uchtdorf, iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada, “E Segā Li ni Kilikili Me da Marau?” *Liaona*, Nove. 2007, 19.

Eda vulica mai vei ira na parofita ni gauna makawa ni ra sa umanaki tu ena iVola i Momani e vuqa sara na “veitikina macala vinaka sara ka talei” ka ra maroroi tu mai meda vakasalataki kina ena noda gauna oqo (raica na 1 Nifai 13:40; 19:3). Na veika dina oqo veivakadodonutaki ka vakatorocaketaka na kena kilai vakavinaka na taucoko ni kospeli i Jisu Karisito ka vukei ira era vulica na iVola i Momani mera muataka lakova na bolebole ni bula oqo ena inuinui kei na kaukauwa. Ena vica na malanivosa oqo, era vakadininataka kina na parofita kei na iapostolo ni gauna oqo na ivakavuvuli bibi oqo.

Nodra Papitaiso na Gonelalai

“[Eso era vakabauta] ni ra kunekeunetaki mai na ivalavalava ca o ira na gonelalai ka ra curuma mai na bula vakayago oqo ena dua na ituvaki ca. Oqori e ivakavuvuli lasu!

“Ia kevaka e dina na ka au sa rogoca,” a vola o Momani, ‘dou sa veiletitaka tiko na nodra papitaiso na gonelalai’ (Moronai 8:5).

“A vakatoka na nodra veileti me ‘calavakasisila’ ka vola: . . .

“Mo rogoca na vosa i Karisito, na nomu iVakabula, na nomu Turaga ka

nomu Kalou. Raica au sa sega ni lako mai ki vuravura meu kacivi ira sa yaldo-dodonu, ko ira ga sa ivalavalava ca mera veivutuni; sa sega ni yaga na vuniwai vei ira sa bula vinaka, vei ira ga sa tauvimate; ia, ko ira na gonelalai era sa savasava, ni ra sega ni kila na ivalavalava ca; ia sa sega ni tau vei ira na cudru ni Kalou vei Atama ena vukuqu, ka ra sa galala mai kina; . . .

“Raica oqori na vosa ni Kalou sa vakatakila vei au na Yalo Tabu; ia, na luvequ lomani, dou sa vakalialia na Kalou, ni dou sa papitaisotaki ira na gonelalai’ (Moronai 8:7–9). . . .

“Wilika taucoko na nona ivola. Oqo na ivakavuvuli dina.”

Peresitedi Boyd K. Packer, Peresitedi ni Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Little Children,” Ensign, Nove. 1986, 17.

iVakaro mai na iVola i Momani

“Ena kedra maliwa na veilesoni eda vulica mai na iVola i Momani sai koya na vuni kena yaco kei na kena revurevu e dua na ivalu vakakina na sala ni kena wali. E tukuni kina na veika ca kei na veika vakarerevaki ni isoqosoqo vere vuni eso, ka ra tubu cake mera rawa ka kei na kaukauwa mai vei ira na tamata. E tukuna ni tiko dina o Setani ka vakaraitaka talega eso na iwalewale ni veika e dau vakayagataka. E vakasalataki keda ena kena vakaya-gataki vakavuku ni

noda iyau. E vakamatatataka sara ga na rawarawa kei na dina ni kospeli, kei na dina ni vakalou nei Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki me baleta na kawatamata. E vakaraitaka talega na nodra na vakasoqoni vata na Isireli ena iotioti ni gauna. E tukuna vei keda na inaki kei na ivakavuvuli ni veivakalotutaki. E vakasalataki keda meda qarauna na yalo dokadoka, sega ni veikauwaitaki, yallowele, na rerevaki ni ivakavuvuli vakailasu, veidabui, kei na bula dukadukali.

“Oqo sa vakatau sara ga vei keda na noda wilika na iVola i Momani ka vulica na kena ivakavuvuli ka bulataka.”

Elder L. Tom Perry ena Kuoramni iApositolo Le Tinikarua, “Veivakalougataki mai na Kena Wiliki na iVola i Momani,” Liaona, Nove. 2005, 8.

RAU SA MAI DUABAU E RUA NA ITITOKO

Niu se gone lailai sara sa tu vei au na iVola Tabu, me yacova niu sa ciqoma kina na iVola i Momani, au a sega tu ni kila na ivakavuvuli kece sara ni kospeli. Au sa raica kina ni sa rawati walega na taucoko ni kospeli i Jisu Karisito ena kena kilai na ikarua ni “ititoko” (raica na Isikeli 37:15–17). Ni rau sa semati vata mai baleti au, e veisautaka vakadua na noqu bula—au sa kilai au cake vakavinaka kei na noqu rawa ni lewe talega ni matavuvalle tawamudu ni Kalou. Na cokovata sa parofisaitaki tu mai oqo—“ena yaco kina me dua vata ga ena ligamu” (tikina 17)—sa mai rawa kina ena nodrau kauwai e rua na goneyalewa daukaulotu yalodina ena nodrau solia vei au e dua na ilavelave ni ikarua ni ititoko.

E liu, a noqu rarama ga na cina kadrala; ia oqo sa mai vakararamataki cake na veituvaki kei na cicila eso ena veivakalougataki ni taucoko ni kospeli. Sa vaka ni sa soli vei au e dua na bula vou.

Ary Sala, British Columbia, Canada

E TAWAMUDU NA MATAVUVALE

Au sa dau wilika tu mai na iVola i Momani mai na gauna au a papitaiso kina ena 1995. Ia me laki yacova sara niu sa laki vakamau sa vakaibalebale cake vei au kei na noqu matavuvale na noqu wilika na nodratou talevi Jerusalemi tiko na luvei Lai.

Sa vaka me vinakata na Turaga me tawamudu na

matavuvale nei Lai. Taumada a kaya vei Lai me biuta tu mai na veika kecega ka me vakabula na nona *matavuvale* o ya ka me kauti iratou ki na vanua yalataki. Ena gauna ratou sa tiko kina ena lekutu, a kaya na Turaga vei Lai me talai iratou lesu na luvena me ratou laki kauta mai na kedratou ivolatukutuku na *lewe ni* matavuvale taumada. Ni oti o ya, a talai iratou me laki kau mai o Isimeli kei iratou na luvena

Na nodra ivaka-dinadina na lewe ni Kuoramni ni iApositolo Le Tinikarua me baleta na iVola i Momani e rawa ni laurai ena ilavelave ogo ena tabana 10, 28, 32, 38, kei na 80.

Ena Vakalesuimai na Veika Kecega

“Ena iVola i Momani e vakamacalataki vakamatata sara kina na vakasama raraba ni tucaketale. A vakavuvulitaka na Parofita o Amuleki:

“Ia na mate i Karisito ena sereka na ivau ni mate vaka-yago ka ra na tucaketale ko ira kecega era sa mate.

“E rau na coko vata tale na yago kei na yalo ena kena itutu dina; ia ena semati vata tale na veitiki ni yago me vaka e liu; . . .

“Ia ena tucaketale mai na mate na tamata kecega, na qase kei na gone, na bobula kei na itaukei, na tagane kei na yalewa, ko ira sa ivalavalala ca kei ira na yalododonu; ia ena sega ni yali e dua na drau ni uludra; ia ena cokoti vata tale na yagodra kei na yalodra ki na kena itutu e liu’ (Alama 11:42–44).

“A vakavuvulitaka talega o Alama me baleta na tucaketale ‘io ena semati vata na veitiki ni yago me vaka e liu’ (Alama 40:23). . . .

“Sa dua na vaka-cegu levu ni ra na tucaketale ka cokoti vata tale na yago kei na yalo me vaka e liu . . . ko ira na vakaleqai tu vakayago.”

Elder Dallin H. Oaks ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikarua, “Na Tucaketale,” *Liaona*, Julai 2000, 17.

Na Rerevaki ni iSoqosoqo Vere Vuni

“E vakavulica na iVola i Momani ni sa veibolei sara tiko

vakalevu na nodra cakacaka ca na isoqosoqo vere vuni, sega walega vei ira na tamata yadua kei na matavuvale ia sa vakakina ki na kawa tamata kecega. Era oka tiko ena isoqosoqo vere vuni oqo o ira na ilawalawa ca, dauvolitaki waigaga, kei na isoqosoqo

ca vakamatavuvale. Era cakacaka tiko na isoqosoqo vere vuni oqo vakataki ira na daubutako e Ketianitonni ena gauna ni iVola i Momani. . . . E nodra inaki talega mera ‘laba kina, vaka-caca, butako, ka ia na veibutakoci ka kitaka na itovo ca kecega sa veicalati kei na lawa ni nodra matanitu kei na vunau ni nodra Kalou’ [Ilamani 6:23].

“Kevaka meda sega ni qaqlauni, sa rawa me totolo sara ka tauoko mai na nodra kaukauwa ka veivakauqeti na isoqosoqo vere vuni ni gauna oqo me vaka ga a yaco ena gauna ni iVola i Momani.”

Elder M. Russell Ballard ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikarua, “Standing for Truth and Right,” *Ensign*, Nove. 1997, 38.

yalewa. Sa vakarautaki kina oqo na nodratou *matavuvale* ni matakā.

Na kena semati na noda matavuvale tawamudu ena gauna oqo, e liu, kei na kena ni matakā sa itavi bibi sara meu na vakamareqeta—me vaka a vakayacora o Lai. Mai na veika beka oqo a vakarautaki kina o Lai me raica na vunikau ni bula kei na nona kila vakavinaka ni loloma ni Kalou e dodonu me teivaki tu ena loma ni dua na matavuvale tawamudu.

Salote Malani Maiwiriwiri, Hawaii, USA

iWali ni iBolebole ni Bula Oqo

“Era sa umani tu ena iVolā i Momani na itukutuku sa vakarautaki tu vakalou me vaka-raitaka mai na sala me vakadodonutaki kina na veivakauqeti ni ivakarau ni bula lasu kei na sala me cīqomi kina na taucoko ni bula. E vakavulici kina na sala me wali kina na leqaleqa kei na veibolebole eda sotava tiko ena gauna oqo. . . . Sa vakarautaka tu [Na Turaga] na sala me vakadodonutaki kina na cala bibi ni bula oqo, ia ena vakatawagyataki na veidusimaki oqo kevaka me lokataki tikoga ena dua na ivola sogoti.”

Elder Richard G. Scott ena Kuoramū ni iApositolo Le Tinikarua, “True Friends That Lift,” *Ensign*, Nove. 1988, 76.

Meda Nanuma Kina na Noda Veiyalayalati

“Sa dau vakalesuya tikoga vei keda na iVolā i Momani ni noda papitaiso e dua na veiyalayalati meda ‘vakadinadinataki na Kalou [kei na Nona matanitu] ena veigauna kecega kei na veivanua kecega dou sa tiko kina me yacova na mate, io me vakabulai kemudou na Kalou, ka okati kemudou vata kei ira ena imatai ni tucaketale mai na mate, me nomudou kina na bula tawamudu’ (Mosaia 18:9; vakamatatataki).” ■

Elder Robert D. Hales ena Kuoramū ni iApositolo Le Tinikarua, “Na Veiyalayalati ni Papitaiso: Meda Tiko ena Matanitu ka Lewe ni Matanitu,” *Liaona*, Janueri 2001, 7.

Na Veivakalo-ugatataki ni Talairawarawa

“Levu sara na vanua ena iVolā i Momani e tukuni tu vei ira na tamata ni kevaka mera talairawarawa ki na vunau era na qai tiko sautu ena vanua [raica na 1 Nifai 2:20; 2 Nifai 4:4]. Na yalayala o ya ena dau muria ga mai na ivakasala ni kevaka mera sega ni talairawarawa ki na vunau ni Kalou, era na tagutuvi laivi mai na Nona iserau [raica na Alama 36:30].” ■

Elder Quentin L. Cook ena Kuoramū ni iApositolo Le Tinikarua, “Nuitaka Ni Ko na Kila, Keitou Sotava e Dua na Gauna Dredre,” *Liaona*, Nove. 2008, 104.

TOSO KI LIU ENA RARAMA

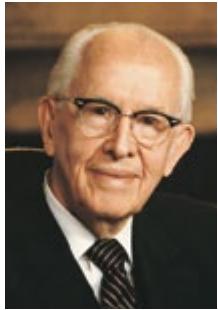
Eda wilika ena Ica wase 2 ena nona sa lomaleqa o taci Jereti ni sa na sega na cina ena loma ni nodra waqa. A taroga kina na Turaga baleta na ka oqo, ka sauma mai na Turaga ena dua na taro: “la na cava ko vinakata meu vakarautaka me nomudou cina?” (tikina e 25).

Au vakasamataka tokā na sala a laki vakayacora kina o taci Jereti na taro ni Turaga. iMatai a laki kabata e dua na ulunivanua, me laki “bulia mai kina e 16 na vanu lalai” (Ica 3:1). A kauta sara na vanu oqo ki na dela ni ulunivanua, me laki masu. A tekivu ena nona vakamalumalumutaki koya vua na Turaga. A kerea me lomani, ka sa vakavinavivinakataka na kaukauwa ni Turaga me sauma mai na nona masu. A qai vakaraitaka na nona vakabauta ena nona kaya, “Keimami kila ni sa rawa mo ni vakaraitaka eke na nomuni kaukauwa levu” (Ica 3:5). A kerea na taci Jereti vua na Turaga me tara na vanu me rawa ni laki vakaramataka na waqa.

Na itukutuku oqo sa mai veisautaka na ivakarau ni noqu masu. E liu, au dau taroga tu, “Tamaqu, na cava beka o ni vinakata meu cakava?” Na ka dina, o ya ni vuqa sara na gauna e gadrevi meu soli vakasama mada, vakadikeva na veika e tu vei au, tuvanaka na veika eso, oti meu qai gole vua na Tamada ka kerea Vua ke sa donu na ituvatuva o ya—ka laki masu me yaco na cakamana kau sega ni cakava rawa vakai au.

Elena Gómez de Santurión, Uruguay

Mai vei Peresitedi
Ezra Taft Benson
(1899–1994)

NA IVOLA I MOMANI Na Vatuivakadei ni Noda Lotu

A kacivi o Ezra Taft Benson me ika 13 ni Peresitedi ni Lotu ena ika 10 ni Noveba, 1985. E dau nanumi tu o koya ena nona ivakadinadina kaukauwa baleta na iVola i Momani ka dau vakamatatataka na bibi ni vulici na ivolanikalou ena veisiga, cakacaka ni kaulotu, kei na vakavulici ni kosipeli. Ena yabaki oqo sa ika 25 ni yabaki ni ivakananumi ni vosa ni koniferedi raraba ni Okotova 1986.

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, au na via vosa nikua baleta e dua vei ira isolisolibibi duadua sa soli mai ki vuravura ena gauna oqo. Na isolisolau nanuma tiko oqo a bibi cake sara mai na veika vovou e buli mai na iyaya kei na ivurevure ni tekinolaji. Oqo na isolisol e yaga vakalevu cake sara vei ira na kawatamata mai na veikatorocaketaki totoka eda raica ena veiqaravi vakavuniwai. E yaga vakalevu cake sara vei ira na kawatamata mai na kena vakatorocaketaki na vuka se veilakoyaki e maliwa lala. Au tukuna tiko oqo na isolisolni iVola i Momani, a soli mai vei ira na kawatamata ena 156 na yabaki sa ot.

A vakarautaka na isolisol oqo na liga ni Turaga mai na udolu na veiyabaki sa ot, ka maroroya tu o Koya me taqomaki tiko kina na kena savasava me baleti keda na itabatamata oqo. E rairai sega beka ni dua na ka me vakadindinataka kina vakamatata na bibi ni ivolanikalou vou oqo me vakataka na veika e kaya na Turaga baleta na ivola oqo.

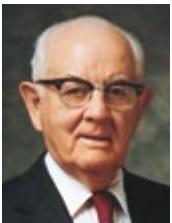
Mai na gusuna sara ga sa vakadindinataka kina o Koya (1) ni sa ka dina (V&V 17:6), (2) ka sa umani tu kina na

dina kei na Nona vosa (V&V 19:26), (3) ni sa vakadewataki ena kaukauwa mai lagi (V&V 20:8), (4) ni sa toqai tu kina na taucoko ni kosipeli i Jisu Karisito (V&V 20:9; 42:12), (5) ni sa soli mai ena veivakauqeti kei vakadeitaki ena nodra veiqaravi na agilos (V&V 20:10), (6) ka sa vakadinatataka ni sa dina sara na ivolanikalou savasava (V&V 20:11), kei (7) ira era ciqoma ena vakabauta era na ciqoma na bula tawamudu (V&V 20:14).

Na ikarua ni ivakadinadina kaukauwa me baleta na bibi ni iVola i Momani o ya me nanumi tiko na vanua e vata-tara na Turaga me tadu mai kina ena ituvatuva ni gauna ni Vakalesuimai. A yaco taumada kina e liu na iMatai ni Rivotu. Ena ivakaraitaki totoka oqori, a kila kina o Parofita Josefa Simici na ituvaki dina ni Kalou ka sa vakarautaka tu vua na Kalou e dua na cakacaka me vakayacora. E tarava sara na kena tadu mai na iVola i Momani.

Meda vakasamata mada na ibalebale ni veika oqo. E tadu mai liu na iVola i Momani ni bera ni vakalesuimai na matabete. A tabaki na ivola oqo ni vo toka e vica na siga me tauyavutaki kina na Lotu. A soli vei ira na Yalododonu

IVAKADINADINA NI DUA NA PAROFITA

"Sa vosa ni Kalou [na iVola i Momani]. Sai koya na ikarua ni ivakadinadina kaukauwa i Karisito. Sa na yaco vakaidina vei ira era sa vakabauta na Dauvei-vueti e dua na ikuri ni ivakadinadina ni sa vakalou o koya.

"A sega mada vakadua me vakacacani na ivola veivakauqeti vakayalo oqo mai vei ira na daunivakadewa sega ni vakadonui se o ira na iliiliu vakalotu veiqati ia sa yaco mai na ivola oqo ena kena savasava ki na vuravura oqo ka vakadodonu sara ga mai vei ira era a vola kei ira era mai vakalekalekataka. E sega ni lewai tiko na ivola oqo—o ira ga era na wilika."

Peresidi Spencer W. Kimball (1895–1985), *The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball (1982), 133.

mera wilika na iVola i Momani ni bera ni soli vei ira na ivakatakila e tuvanaki mai kina na vunau cecere me vakataka na matanitu lagilagi e tolu, na vakamau vakasilesitieli, se cakacaka me baleti ira na mate. A yaco mai ni bera na kuoramu ni matabete kei na mataisoqosoqo ni Lotu. E sega beka ni tukuna tiko vei keda na sala e raica tiko kina na Turaga na cakacaka vakalou oqo?

Ena gauna eda sa kila kina na nanuma ni Turaga me baleta na ivola oqo, meda qai kakua ni kurabui ni na vakaroti keda vakalou ena sala meda ciqoma kina. Ni oti na Nona vakaraitaka vei ira era ciqoma na iVola i Momani ena vakabauta, ena cakacaka ni ivavalala dodonu, ni ra na ciqoma e dua na isala ni lagilagi tawamudu (raica na V&V 20:14), a tarava sara na Nona vakaroti ira vakaoqo: "Ia era na cudruvi ko ira sa yalokaukauwa, sega ni vakabauta ka bese ni muria" (V&V 20:15).

Ena 1829, a vakarota na Turaga vei ira na Yalododonu mera kakua ni vakawalena na veika tabu (raica na V&V 6:12). Sa dina sara ni sa ka tabu na iVola i Momani, ia e levu era se vakawalena tiko, se ena dua tale na kena itukutukuni, taura tu ga vakamamada, ka okata tu vakamamada.

Ena 1832, era a lesu tiko mai eso na daukaulotu taumada mai na nodra itavi, ka cudruvi ira kina na Turaga ni ra taura tu ga vakamamada na iVola i Momani. Ena vuku ni nodra itovo oqori, a kaya kina, ni sa vakabutobutotaki kina na nodra vakasama. E sega walega ni sa yali mai vei ira na rarama ena nodra vakawalena na ivola tabu oqo, sa cudruvi talega vakakina na Lotu, o ira kece sara tale mada ga na luwei Saioni. Sa kaya kina na Turaga, "Raica era na cudruvi tiko me yacova ni ra sa veivutuni, ka muria na veiyalayalati vou, sa volai ena iVola i Momani" (V&V 84:54–57).

Sa qai dina beka na vakasama ni sa sega soti sara ni bibi vei keda na iVola i Momani baleta ni sa mai tu oqo vei keda ena dua vakacaca na senitiuri? Eda sa nanuma tiko beka na veiyalayalati vou, ni iVola i Momani? Ena

iVola Tabu sa tiko kina na Veiyalayalati Makawa kei na Veiyalayalati Vou. Na vosa *veiyalayalati* e vakadewa Vakavalagi ni dua na vosa Vakiriki e rawa ni vakadewataki talega me *iyalayala*. Sai koya beka oqo na ka e tukuna tiko na Turaga ni vakatoka tiko na iVola i Momani me "veiyalayalati vou"? Oqo e dua dina na veiyalayalati se ivakadinadina i Jisu. Oqo e dua na vuna eda sa mai kuria kina na vosa "E Dua Tale na iVakadinadina kei Jisu Karisito" ki na yaca ni iVola i Momani.

Kevaka era sa cudruvi na Yalododonu taumada ni ra vakawalena na iVola i Momani, eda sa qai cudruvi beka keda vakawalena talega? Na Turaga Vakaikoya e vakadinadina nataka ni sa ka tawamudu na kena bibi. Ena rawa beka vei keda eso meda vakavuna na cudruvi ni Lotu baleta ni da vakawalena na veika tabu? Na cava beka eda na kaya ena siga ni Lewa ni da sa tucake tu e Matana ka raici keda matua mai kevaka eda sa wili vata kei ira era sa guilecava na veiyalayalati vou?

E tiko e tolu na inaki cecere mera dau vulica tikoga ena nodra bula taucoko na iVola i Momani o ira na Yalododonu Edaidai.

Na kena *imatai* o ya ni iVola i Momani sa vatuivakadei ni noda lotu. E tukuna oqori o Parofita Josefa Simici. E vakadinadina taka o koya "ni iVola i Momani e ivola ka dodonu taudua e vuravura, ka sa vatuivakadei ni noda lotu."¹ Na vatuivakadei sai koya na vatu e toka ena loma ni icurucuru. E semata vata tu na veivatu era tiko kina, kevaka me qai kau laivi, ena kasura na icurucuru.

"E tolu na sala e vatuivakadei kina ni noda lotu na iVola i Momani. Sai koya na vatuivakadei ni noda ivakadinadina me baleti Karisito. Sai koya na vatuivakadei ni noda ivunau. Sai koya na vatuivakadei ni noda ivakadinadina.

Na iVola i Momani e vatuivakadei ena noda vakadinadina taka Jisu Karisito, o Koya na vatunitutu ni veika kece sara eda cakava. E vakadinadina taka vakamatata ena kaukauwa ni tiko dina o Koya. E sega ni tautauvata

kei na iVola Tabu, ni a curuma mai e vica vata na itabatamata ni daulavelave, dauvakadewa, kei ira na qasenilotu tawakilikili era a vaka-cacana na lewenivola, ia na iVola i Momani e dewa ga mai vei koya a vola vei ira sara na wilika ena dua ga na kalawa veivakauqeti vakayalo ni vakavakadewa. O koya gona, na ivakadinadina nei iVakavuvuli e matata sara, e savasava, ka sinai ena kaukauwa. Ia e levu na ka e vakayacora. E vuqa sara na lotu Vakarisito e vuravura era cakitaka ni sa vakalou na iVakabula. Era taroga na Nona sucu e veivakurabuitaki, na savasava ni Nona bula, kei na dina ni lagilagi ni Nona Tucaketale. E veivakavulici na iVola i Momani ena matata kei na vosa e sega ni veivakacalai me baleta na dina ni veika kece oqori. E vakarautaka talega na taucocho ni ivakamacala ni vunau baleta na Veisorovaki. Sa dina sara, ni ivola veivakauqeti vakayalo oqo sa vatuivakadei ni kena vakadinadinataki ki vuravura ni o Jisu na Karisito.²

Na iVola i Momani sa vatuivakadei talega ni vunau baleta na Tucaketale. Me vaka sa tukuni oti, ni a kaya sara ga Vakaikoya na Turaga ni sa umani tu ena iVola i Momani na “uto ni ivakavuvuli i Jisu Karisito” (V&V 20:9). E sega ni kena ibalebale oqori ni sa tiko kina na ivakavuvuli

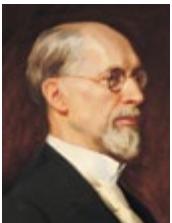
Eda na kunea ena iVola i Momani na taucocho ni vunau e gadrevi meda vakabulai kina. Ka sa rawarawa ka matata na kena vulici ka sa rawa mada ga vei ira na gone mera vulica na sala ni veivakabulai kei na bula vakalou.

yadua, kei na vunau me vakatakilai mai. Ia, e kena ibalebale ni da na kunea ena iVola i Momani na taucocho ni veivunau oqori e gadrevi me baleta na noda vakabulai. Ka rawarawa ka matata na kedra vulici ka rawa talega vei ira na gone mera vulica kina na sala ni veivakabulai kei na bula vakalou. Sa iyaulevu na veika e tu ena iVola i Momani ka da na kila vakavinaka cake kina na vunau ni veivakabulai. Ni sega oqo, ena sega sara ni matata ka taleitaki na veika era vakavulici tu ena ivolanikalou tale eso.

Kena itinitini, na iVola i Momani sa vatuivakadei ni ivakadinadina. Me vaka ga ni na kasura na icurucuru ni kau laivi na vatuivakadei, sa vakakina na kena rawa ni tudei tikoga se kasura na Lotu vata kei na dina ni iVola i Momani. Sa matata tu na veika kece oqo vei ira na meca ni Lotu. Oqo na vuna era sasaga sara tiko kina vakaukauwa mera vakacala na iVola i Momani, ni sa rawa me tabakisobu, ka vakakina vei Parofita Josefa Simici. Sa na vakakina na noda idola ni matabete, kei na ivakatakilai, kei na Lotu sa vakalesuimai. Ia ena sala vata oqori, ke sa dina na iVola i Momani—ka sa milioni na tamata era sa vakadinadinataka ni sa tukuna vei ira na Yalotabu ni sa ka dina sara—sa qai dodonu vua e dua me ciqoma ni sa yaco na Vakalesuimai kei na veika kece e salavata mai kina.

Io, kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, na iVola i Momani sa vatuivakadei ni noda lotu—na vatuivakadei ni noda ivakadinadina, na vatuivakadei ni noda vunau, ka vatuivakadei ni noda vakadinadinataka na noda Turaga ka iVakabula.

Na *ikarua* ni inaki levu meda vulica vaka-tabakidua kina na iVola i Momani baleta ni a volai me baleta na noda gauna oqo. Era a sega ni taura na ivola oqo na Nifai; se o ira na Leimani ni gauna makawa. A baleti keda sara ga. A volavola o Momani ni ra sa voleka ni qeyavu vakadua na Nifai. Ena veivakauqeti ni Kalou, ni sa dau raica na veika kecega mai na ivakatekivu, a vakalekalekataka na ivolatukutuku ni veisenitiuri, ka digitaka na italanua, vosa, kei na veika a yaco ena mai yaga

IVAKADINADINA NI DUA NA PAROFITA

"E ivolatukutuku vakalou na iVola i Momani ka ra umani tu kina na veitukutuku e sega ni kune ena dua tale na ivola. Sa vakaroti keda kina na Turaga meda wasea yani vei ira na Luvena kece na dina ni Kospeli tawamudu sa vakatakilai mai oqo mera vakarautaki kina mera laki taukena e dua na tikina ena matanitu Vakasilestiel. . . .

"E vakasinaiti na lomaqu ena reki niu kila ni tamata yadua ena wilika [na iVola i Momani] ena masumasu, kei ira yadua era sa gadreva dina mera kila ni sa mai vua na Kalou se sega, sa nona e dua na iyayala, sega ni mai vei Josefa Simici se dua tale na tamata e bula tiko, ia na iyalyala mai vei Tamada Vakalomalagi ni ra na kila vakaidina ni sa mai vua na Kalou."

Peresidi George Albert Smith (1870–1951), ena Conference Report, Apr. 1936, 13–14, 15.

vakalevu sara vei keda.

O ira yadua era volavola vakalevu ena iVola i Momani era vakadinadinataka ni ra volavola ena vukudra na itabatamata mai muri. E kaya kina o Nifai: "A sa yalataka vei au na Turaga na Kalou ni na maroroi ka taqomaki na veika kece au sa vola oqo, ka soli yani vei ira na noqu kawa ki na veitabatamata kecega" (2 Nifai 25:21). A vola vakakina vakaoqo o Jekope na tacina ka sosomitaki koya: "Sa kaya ko [Nifai] me volai na kedra itukutuku na nona tamata ena peleti tale kadua, ka meu maroroya na peleti oqo ka vakadewa vei ira na noqu kawa ki na veitabatamata kecega" (Jekope 1:3). Rau a vakaraitaka o Inosi kei Jeromi ni rau sa sega talega ni volavola baleti ira ga na wekadrau ia sa baleti ira talega na itabatamata mai muri (raica na Inosi 1:15–16; Jeromi 1:2).

E kaya kina o Momani, "Au sa vosa vei kemudou na vo ni mataqali i Isireli" (Momani 7:1). A sa raica kina o Moronai, na iotioti ni dauvolaivola veivakuauqeti, na noda siga kei na gauna oqo. "Raica," a kaya, "sa vakatakilai vei au na Turaga na veika lelevu ka veivakarabuitaki sa voleka ni yaco mai, ia ena yaco ena gauna sa yaco kina vei kemudou na veika kece oqo.

"Ia au sa vosa sara tikoga oqo vei kemudou. Raica sa vakatakilai kemudou vei au ko Jisu Karisito, kau sa kila kina na veika dou sa kitaka" (Momani 8:34–35).

Kevaka era sa raica na noda gauna oqo ka ra digitaka na veika yaga cecere me noda, sa qai sega beka ni ivakarau o ya meda vulica kina na iVola i Momani? Meda sa qai tarogi keda tiko, "Na cava a vakauqeti kina o Momani (se o Moronai se o Alama) me vola o ya ena nona itukutuku? Na lesoni cava au a vulica rawa mai kina me vuksi au meu bula tiko ena gauna oqo kei na tabayabaki?"

Era sa tu na ivakaraitaki ena veigauna kece ni sala me na sauma kina na taro o ya. Me vakataka, ni sa tiko ena iVola i Momani e dua na iwalewale ni vakavakarau ki na iKarua ni

Lesumai. E dua na wase levu ni ivola e vaka-tabakiduataka tiko na veiyabaktini ni voleka toka na Nona yaco mai ki Amerika na Kari-sito. Ni da vulica vakavinaka na gauna oqori, sa rawa meda kila na vuna era a vakarusai kina eso ena lewa rerevaki a yaco ni bera na Nona yaco mai kei na vuna era laki tucake tu kina eso ena valetabu mai Vanuasautu mera tara na we ni mavoa e Ligana kei na Yavana.

Eda vulica mai na iVola i Momani na nodra bula voli na tisaipeli i Karisito ena gauna ni veivaluvaluti. Eda raica ena iVola i Momani na nodra cakacaka butobuto na isoqosoqo vere vuni ena sala qaseqase ka vakarerevaki sara. Eda raica ena iVola i Momani na veilesoni eso me vorati kina na veivakacacani kei na vukitani. Eda sa vulica mai kina na sala ni cakacaka ni kaulotu. Ka vakalevu duadua eda raica ena iVola i Momani na rerevaki ni veika vakayago kei na vagolei ni yaloda ki na veika ni vuravura. E rawa beka ni dua me vakati-tiqataka ni ivola oqo sa baleti keda ka da na kunea kina na kaukauwa e cecere sara, na veivakacegui cecere, kei na veitaqomaki cecere?

Na *ikatolu* ni inaki e iyau levu kina na iVola i Momani vei ira na Yalododonu Edai-dai e tukuni talega ena itukutuku taumada nei Parofita Josefa Simici. A kaya vakaoqo, "Au a tukuna vei ira na veitacini ni iVola i Momani e ivola ka dodonu taudua e tiko e vuravura, ka sa vatuvakadei ni noda lotu, ka na toro voleka vua na Kalou e dua na tamata kevaka me na talairawarawa ki na kena ivakavuvuli mai na so tale na ivola." Oqori na ikatolu ni inaki meda vulica kina na ivola oqo. E vuksa meda toro voleka yani vua na Kalou. E sega beka ni dua na ka titobu e lomada e gadreva tu meda toro voleka vua na Kalou, meda sa vakataki Koya ena noda ilakolako ena veisiga, ka meda vakilai Koya ena veigauna kece? Kevaka e vakakina, sa na rawa me na vuksi keda na iVola i Momani ka sega mai na dua tale na ivola meda vakaya-co-ka cake kina.

E sega ni vakavulica walega vei keda na

dina na iVola i Momani, e dina ga ni vakayacora oqori. E sega walega ni vakadinadinataki Karisito na iVola i Momani, e dina talega ni vakayacora oqori. . . . Ia e dua tale na ka bibi cake. E koto e dua na kaukauwa ena ivola oqo ka na tekivu me drodrova yani na nomu bula ena gauna o tekivu vulica kina vagumtua. Ko na kunea na kaukauwa levu cake mo vorata kina na veitemaki. Ko na kunea na kaukauwa mo levea kina na ivadi ca. Ko na kunea na kaukauwa mo tikoga kina ena sala qiqo ka rabailailai. Era vakatokai na ivolanikalou me ra “vosa ni bula” (raica na V&V 84:85), ka sega tale ni dua na vanua e dina vakalevu cake kina me vaka ena iVola i Momani. Ni ko sa tekivu mo viakania ka viagunuva na vosa oqori, ko na kunea na kena cecere cake tikoga mai na bula.

Na tacida lomani, o Peresitedi Marion G. Romney . . . a vakadinadinataka na veivakalugatataki e rawa ni yaco mai ki na nodra bula o ira era wilika ka vulica na iVola i Momani. E kaya kina:

“Au sa vakadeitaka kivei ira na itubutubu ena noda veimatavuvale kevaka mera na wilika na iVola i Momani ena masumasu kei na gugumtua, o ira kei ira na luvedra, ena curuma na yalo ni ivola cecere oqo na noda veiitikotiko

*Ena rawa beka e
dua me vakatiti-
qataka na ivola
oqo ni sa baleti
keda dina ka da
na kunea kina na
kaukauwa cecere,
na veivakacegui
cecere, kei na vei-
taqomaki cecere?*

kei ira kece era tiko kina. Ena tubu cake na yalo ni vakarokoroko; ka vakakina na veido-kadokai kei na veikauwaitaki vakai keda. Ena takali yani na yalo ni veileti. Era na vakavulica na luvedra na itubutubu ena loloma e cecere kei na vuku. Era na vakarorogo cake vakalevu na gone ka talairawarawa ki na nodra ivakasala na itubutubu. Ena tubu na ivalavala dodonu. Na vakabauta, inuinui, kei na loloma—na loloma uasivi i Karisito—ena kovuta tu na noda itikotiko kei na noda bula, ka na cadra mai na gauna ni vakacegu, reki, kei na marau.”³

Na veika sa yalataki oqo—o ya na tubu cake ni loloma kei na duavata ena itikotiko, na nodra veirokorokovi na itubutubu kei na luvedra, na tubu cake ni bula vakayalo kei na ivalavala dodonu—era sega ni yalataki wale tu ga, ia sai koya na ka e tukuna o Parofita Josefa Simici ni iVola i Momani ena vukea meda toro voleka yani vua na Kalou.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, au vakamasuti kemuni mai na yaloqu taucoko mo ni raica mada vakatitobu ena yalo vakalou na bibi ni iVola i Momani vei kemuni yadua ka vakakina ena loma ni Lotu.

Ena 10 na yabaki sa otu au a vakaraitaka kina na veika oqo me baleta na iVola i Momani:

“Ena yaco beka vei keda na isau e tawamudu ena noda ivalavala baleta na ivola oqo? Io, eda na vakalougatataki se da na cudruvi kina.

“Sa dodonu kivei ira yadua na Yalododonu Edaidai mera gugumatuataka tiko ena nodra bula taucoko na vulica na ivola oqo. Ke sega sa na vagolea tiko na yalona me vakacacani ka cakitaka na veika ena rawa ni solia mai na duavata vakayalo kei na kila ena nona bula taucoko. E tiko na kedrau duidui vua e dua na curuvou e tarai cake ena vatu i Karisito ena iVola i Momani ka ququmi tikoga ena itautauri kaukamea o ya, kei koya e sega ni cakava.”⁴

Au sa mai vakadeitaka tale vei kemuni edaidai na vosa oqori. Meda sa qai kakua ni cudruvi tiko, ena kena kuita kei na lewai, ena noda vakawalena tiko na isolisol cecere ka totoka oqo sa solia mai vei keda na Turaga.

*E koto e dua na
kaukauwa ena
ivola ogo ka na
tekivu me dro-
drova yani na
nomu bula ena
gauna o tekivu
vulica kina
vagumatua.*

Ia meda sa qai rawata rawa na kena iyayala ka me qai solegi tu e lomada.

Eda wilika ena Vunau kei na Veiyalayalati, wase 84, tikina e 54 ki na 58:

“Raica sa butobuto na lomamudou ni dou sa sega ni vakabauta; ia dou sa vakawaletaka na veika sa soli vei kemudou—

“Raica sa cudruvi na lotu ena vuku ni nomudou vakawelewele kei na nomudou tawavakabauta.

“Ia era na cudruvi talega kina na lewe i Saioni.

“Raica era na cudruvi tiko me yacova ni ra sa veivutuni, ka muria na veiyalayalati vou, sa volai ena iVola i Momani kei na ivakaro talega au sa solia vei ira; ia mera kakua ni cavuta walega, raica mera vakayacora sara na veika kecega sa volai tu—

“Io mera vuataka na vua e kilikili kei na matanitu i Tamadra; kevaka e sega, era na cudruvi ka vakararawataki na lewe i Saioni.”

Vakatekvu mai na koniferedi raraba sa oti, au a ciqoma kina e vuqa na ivola mai vei ira na Yalododonu, o ira na gone kei na qase, mai na veiyasai vuravura taucoko era sa ciqoma na ibolebole mera wilika ka vulica na iVola i Momani.

Au kurabuitaka vakalevu na kedra itukutuku ni a veisautaka vakalevu na nodra bula kei na nodra sa toro voleka sara vua na Turaga ena vuku ni nodra gugumatua tiko kina. Sa mai vakadeitaki kina na yaloqu ena ivakadinadina oqo na vosa nei Parofita Josefa Simici ni iVola i Momani sai koya dina na “na vatuvakadei ni noda lotu” ka sa rawa vua e dua na tagane kei na yalewa “me na toro voleka vua na Kalou kevaka me na talairawarawa ki na kena ivakavuvuli mai na so tale na ivola.”

Sa noqu masu oqo, mena yaco na iVola i Momani me sa vatuvakadei ni noda bula. ■

Sa vakarautaki ena kena sipeli kei na matanivolelevu.

IDUSIDUSI

1. iVakamacala taumada ni iVola i Momani.
2. Raica na tabana ni ulutaga ni iVola i Momani.
3. Marion G. Romney, “The Book of Mormon,” *Ensign*, May 1980, 67.
4. Ezra Taft Benson, “The Book of Mormon Is the Word of God,” *Ensign*, May 1975, 65.

E 25 NA YABAKI

Dina ga niu sa lewe ni Lotu yalodina tiko vakatekvu mai na 1965, ia e dua na ka a yaco ena 1986 ka vaqaqacotaka cake sara ga kina na noqu ivakadinadina ni kospeli vakalesuimai mai na veika tale eso.

Ena Okotova ni yabaki o ya au a gole yani ki na noqu valenilotu mai Cornwall, e Igiladi, meu laki sarava na kena kaburaki na koniferedi raraba. Niu rogoca na vosa bibi nei Peresitedi Ezra Taft Benson “Na iVola i Momani—Na Vakatuivakadei ni Noda Lotu,” au sa kila ni sa rawa meu gugumatua cake ena noqu wilika na iVola i Momani.

Au lesu i vale ena bogi o ya, au teki-duru, ka veiyalayalati kei na Turaga niu na sega tale vakadua ni vakawalena na iVola i Momani. Ni sa mai oti oqo e 25 na yabaki, au sa rawa ni kaya niu sega vakadua ni calata na wilika na iVola Momani ena dua na siga.

Au sa sega ni wilika rawa na veivakalougatataki au ciqoma ena noqu vaku-tulewa oqo. E tiko e dua na yalo cecere ena iVola i Momani ko na sega ni kunea ena dua tale na vanua, sega talega ena ivolanikalou tale eso. Au dau vakila ni voleka mai na Yalotabu, ka dau vukei au meu vakila e dua na veivakacegui ki na ibolebole taucoko ni bula oqo, vakabibi ni sa mai takali na watiqu ni 50 na yabaki ena Feperueri 2007.

Alistair Joseph Welsh, Scotland

E Dua Na Cakacaka Vakalou

Mai vei David A. Feitz

Edua na yakavi keirau a gole yani kei noqu itokani daukaulotu ka laki tuki-tuki sara ena katuba ni dua na cauravou e gole mai vakavuli ki Igiladi ena dua na vei ira na univesiti e Lodoni. A sureti keirau sara i loma, ka keirau vakamacalataka ni keirau daukaulotu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Ka vaka me maqusa sara o koya me vulica na veika ni kospeli Vakalesuimai, ka keirau vakadinadinataki Parofita Josefa Simici ka tukuna vua na ivola vakalou e solia mai na Tamada Vakalomalagi e vakatokai na iVola i Momani. Keirau a qai vakamatatataka ni sa vakalou baleta ni vakadinadinataki Jisu Karisito.

Keirau a vakamacalataka ni sa rawa me kila vakai koya na kena sa dina ka solia vua e dua na kena ilavelave. Niu sa solia vua na iVola i Momani, a tucake ka gole tani mai na rumu ka sega ni tukuna e dua na ka. Au sa qai taura tu ga na iVola i Momani, ka keirau sega ni vosa ka veiraici ena kidrowa, ka vakasamataka na cava me keirau cakava. Au sa qai biuta tu na ivola ena teveli.

Keirau raici koya sara yani e valenikuro ni sa vuluvulu tiko ka tauwelutaka sara na ligana. A lesu mai ki na rumu ka tomika cake na iVola Momani ka kaya, "O ira na wekaqu era dau vuluvulu ni bera ni ra tara e dua na ka vakalou." E turu na wainimataqu niu sa raici koya na cauravou oqo ni sa dolava ena imatai ni gauna na iVola i Momani ka cega na kena draunipepa ena ligana savasava.

E vakavulica o Alama ni ra sa ka vakalou na ivolanikalou ka sa ra maroroi tu mera

A vakaro-goca vagu-matua sara o koya na veika keirau a vakavulica tiko. Ia na cava a sega kina ni taura na iVola i Momani niu sa solia vua?

vakabulai kina na tamata. A kaya kina vei luvena o Ilamani, "Sa lesi iko na Kalou mo maroroya vinaka na ivola tukutuku oqo, ni sa ka tabu, ia ena taqomaka ko Koya, me vaka-yacori kina na nona inaki, mera kila na nona ivakavuvuli ko ira na itabatamata mai muri" (Alama 37:14).

Au a laki kaulotu meu laki vakavulica na kospeli vakesuimai i Jisu Karisito, ia au sa laki vakavulici mai vei koya na cauravou oqo ena vuku ni ligana savasava. E vuqa na itovo vakavanua—oka kina oi au—e sega sara ni gadrevi me da vuluvulu meda qai wilika na ivolanikalou, ia na ivakaraitaki rawarawa oqo ni veidokai sa dua dina na veivakadeitaki kau-kauwa ka rokovi baleta ni sa vakalou na iVola i Momani. ■

Mai vei Elder
Walter F. González

Ena Mataveiliutaki ni
Vitusagavulu

KEVAKA O
GADREVA
DINA MO KILA,

Sa tawamudu na noqu vakavinavinaka-taka na iVola i Momani. Sa veisautaka vakadua na noqu bula, kau kila ni sa rawa me veisautaka na nomu bula.

Ko na Kila Vakaidina

Au a yabaki 18 ena gauna au a lewena kina na Lotu. Ea iusutu ni noqu sau-maki mai na iVola i Momani. Ena gauna o ya, au a vakasaqara tiko kina na veivakasama vou me matata kina vei au na veika ni vuravura sa wavoliti au tu. Au vakasamataka lesu na nodra veivakavulici na parofesa e noqu koronivilu ena veika e kilai vakayago. Au sa tekivu meu goleva na vakasama vakatamata baleta na kena bula tiko na Kalou.

E dua na siga au raica sara e dua na ivola karakarawa rau a biuta tu mai e rua na daukaulotu e neitou vale ena ono na yabaki sa oti. Oqo e dua na iVola i Momani. A tiko vata kei na ivola oqo e dua na tikidua baleti Parofita Josefa Simici vakakina eso na ivakasala baleta na ivakarau ni masu vua na Kalou.

Au sa tekivu wilika sara na iVola i Momani. Au se qai wilika ga e vica na tiki ni ivola oqo, ena 1 ni Nifai, au sa vakila e dua na ka. Sa tekivu me veiba na yaloqu kei na noqu kila-ka. Au sa qai mani masu vua na Kalou.

Oqo na isevu ni gauna meu masu niu tekiduru. Na veika a yaco vei au sa dua vei ira na gauna vakalou duadua ki na noqu bula. Sa

vakasinaiti au e dua na yalomarau e cecere niu sa mai kila e yaloqu ni iVola i Momani e sega walega ni dua na ivola. Oqo na ivola sa vu mai vakalou. Sa dodonu me vosa ni Kalou. E muri au sa qai mai kila kina vakavinaka ni o ya na Yalotabu sa tukuna tiko vei au na ka dina.

Eso beka ena tautauvata na veika a yaco vei ira, ia e tiko eso tale na sala me na kila e dua ni sa dina na iVola i Momani.

O Na Kila Vakacava?

1. Eso era na kila ena veika era rogoca.
O na rairai dua beka vei ira era rogoca na veika e rogoca na veika e vakavulica na ivola. E tukuni ena ivola i Momani e udolu era a rogoca na nodratou vakavulica na luvei Mosaia na kospipeli i Jisu Karisito ka ra “sa saumaki vua na Turaga” (raica na Alama 23:5–6). Edai-dai era sa vakatavulica tiko na daukaulotu na kospipeli vata ga o ya ena iVola i Momani. Eso era na kila ni iVola i Momani sa vosa ni Kalou ena nodra wasea eso na kena ivakavuvuli.

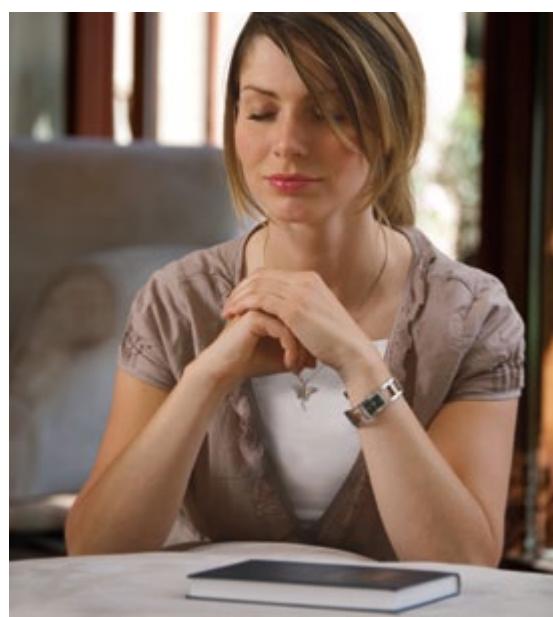
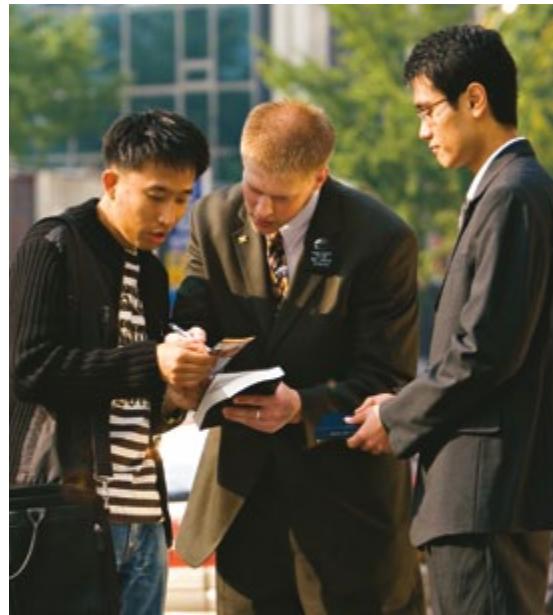
2. Eso era na kila ena nodra wilika. Sa rawa talega mo oka kei ira era kila ena nodra wilika na iVola i Momani ni ra sa gadreva

mera kila. A yaco oqori vei watiqu. Se qai ya-baki 12 o koya a muria na ivakasala me wilika tasevu na ivola oqo. Ni sa vakayacora, sa qai kila ni sa ka dina. Sa sobuti koya na kena yalo, ni sa wiliwili tiko, ka sa lomana me muria na iVakabula ena nona bula taucoko. Sa dina tikoga kina ena veika a vakila.

3. Eso era na kila ni ra cakava. Sa rawa mo oka kei ira era vakayacora ga na veika e vakavulica na ivola. Eso era rawata na nodra ivakadinadina ena nodra cakava (raica na Joni 7:17). E kila vakavinaka tu na ivakavuvuli oqo o Nifai, e dua na parofita ena iVola i Momani. A vola o koya me rawa ni “vakauqeti ira kina mera vakadinata na Turaga na nodra iVakabula . . . Au sa vakamacalataka na ivakavuvuli ni ivola tabu me keimami kila, ka taurivaka ena neimami bula” (1 Nifai 19:23; vakamatatataki). Ni vakatauvatani, se vaka-yacori, na ivakavuvuli ni iVola i Momani ena nomu bula, sa rawa talega mo vakauqeti mai na kena yavu vakalou.

4. Eso era na kila ni ra kerea vua na Kalou. Sa rawa mo oka kei ira era na kila ena nodra wilika na ivola i Momani ka kerea vua na Tamada Vakalomalagi ena masu ke sa dina na ivola oqo. Oqo na veika au a sotava. Oqo na iyayalala cecere mai vua e dua na parofita ni iVola i Momani, o Moronai, kivei ira era vakasaqara ena yalodina na dina oqo: “Raica au sa kaya vei kemudou . . . ni dou sa wilika na itukutuku oqo, mo dou kerea vua na Kalou na Tamada Tawamudu ena yaca i Jisu Karisito, me vakatakila vei kemudou se dina se sega; ia kevaka dou sa kerea ena yalodina ena lomamudou taucoko ka vakabauta na Karisito, ena vakatakila vei kemudou ko Koya ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni sa dina” (Moronai 10:3–4). Au sa vakadinadina ni kevaka mo na wilika ka masulaka na iVola i Momani, ka vakamuria na veidusimaki i Moronai, ko na kila ni sa ka dina.

YALAYALA NEI MORONAI

Ena itinitini ni iVola i Momani, e kaya kina e dua na parofita o Moronai ni kevaka meda na wilika na iVola i Momani, vakasamataka vakatitobu e lomada na kena itukutuku, ka kerea vua na Kalou ena masu kevaka e dina na ivola, ena sauma mai vei keda na Kalou ena kaukauwa ni Yalo Tabu (raica na Moronai 10:3–5).

Na ivakatakila ki na tamata yadua sa nona ga. E yaco mai ena sala eso kei na kena gauna kivei keda yadua me vaka na lewa ni Turaga. Na nomu kila na ivakavuvuli oqo ena vuksi iko mo na kila ga vakataki iko.

1. Mo Vakasamataka Mada

Ni bera ni sureti keda meda masu, a sureti keda e liu o Moronai meda vakasamataka vakatitobu. Na vakasama vakatitobu o ya meda tugana ki lomada. Tarogi iko: Na cava au vakila niu wilika na iVola i Momani? Na cava na vuna? Na cava au sa vulicarawa? E ka vinaka beka?

A vakavulica na Turaga na ivakavuvuli oqo vei Oliver Cowdery: “Ko a sega mada ni vakasamataka; ia ko a nanuma ga mo rawata na ka ko sa kerea vei au. Ia au sa kaya vakaidina vei iko, a dodonu sara mo vakasamataka vakavinaka taumada; kevaka sa dodonu vei iko mo qai kerea” (V&V 9:7–8; vakamatatataki).

2. Masu Vagumatua

E gadrevi na ituvaki vinaka ni vakasama meda vakanananu donu ka vakarorogo tiko ki na domo rogo lailai ni Yalo Tabu. Oqori beka na vuna e tukuna kina o Inosi ena iVola i Momani ni nona masu sa vaka e “yaluma . . . ena mata ni Kalou” (Inosi 1:2).

Ni ko wilika, vakasamataka vakatitobu, se masu, vakayagataka e dua na gauna kei na vanua e sega kina na kosakosa. Tuvanaki iko mo vakarorogo matua. Ni ko masu me rogo ena vuksa mo vakasama vakatabakidua kina.

3. Kerea na Veika Dodonu

A kaya na Turaga vei Oliver Cowdery me kakua walega ni kerekere ia me kerea ke sa donu na veika e kerea tiko. Sa vakavuqa, vakabibi ni se vou vei keda na ciqoma na isau ni masu mai vua na Tamada Vakalomalagi, ni rawarawa cake meda kila vakavinaka na isau ni masu ena io se sega.

“Na idola ni vakavinakataki ni masumasu sa ikoya na kena vulici ni kena tarogi na veitaro dodonu,” e vakavulica o Elder Richard G. Scott ena Kuoramni ni iApositolo Le Tinikaru.¹

4. Na Cava e Lomamu?

E dua vei ira na idola ki na iyayala nei Moronai o ya meda na kerea ena “lomada tauoko.” Ena gauna sa gole kina na cauravou yabaki 14 o Josefa Simici ki na veikau me laki masu, “a laki masu ni sa lomana me vakarorogo ka talairawarawa talega,” a kaya o Peresitedi Henry B. Eyring, iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada. “. . . Ena vuku ga ni nona talairawarawa, ena veisiga kei na veivila kei na veiyabaki sa tu e liu vua ka sa saumi mai na nona masu ena rarama kei na dina kaukauwa.”²

5. Kakua ni Calata

Era sega ni veivakurabuitaki na ivakatakila tauoko. Eso era na tadra, raivotu, se raica eso. Ia e vuqa vei keda eda na sotava na veika e vakanomodi ka duatani, me vaka e dua na yalo e vinaka, ka veivakacegui.

E vakavulica o Peresitedi Spencer W. Kimball (1895–1985), na ika 12 ni Peresitedi ni Lotu, “Ni namaki na veika e veivakurabuitaki, ena sega beka kina ni kidava sara vakavinaka e dua na drodro tiko mai vakayauyau ni ivakatakila.”³

IDUSIDUSI

1. Richard G. Scott, “Vakayagataki ni iSolisoli Cecere ni Masumasu,” *Liaona*, Me 2007, 8.

2. Henry B. Eyring, “Prayer,” *Liahona*, Jan. 2002, 18.

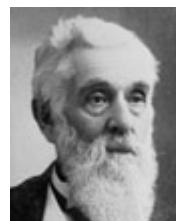
3. Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: *Spencer W. Kimball* (2006), 281.

IVAKADI-NADINA NI DUA NA PAROFITA

“Na iVola i Momani sa vosa ni Kalou. Keimami sureti kemuni mo ni wilika na itukutuku talei oqo. Oqo e dua na ivola vakasakiti duadua sa tu vei keda nikua. Mo ni wilika vakavinaka sara ena masumasu, ni ko sa vakayacora oqo, ena solia vei iko na Kalou e dua na ivakadinadina ni sa dina me vaka a yalataka o Moronai (raica na Moronai 10:4).”

Peresitedi Howard W. Hunter (1907–95), *The Teachings of Howard W. Hunter*, ed. Clyde J. Williams (1997), 54.

IVAKADI-NADINA NI DUA NA PAROFITA

“Oi au e dua sa ciqoma mai vua na Turaga na ivakatakila kaukauwa duadua me baleta na dina [ni Vakalesuimai, kei na iVola Momani]. A solegi au tu na vakatakilaka oqo ena vuqa sara na auwa; kei na veituvaki cava ga e yaco ena noqu bula, ki na veigauna au vakilai au tu kina na kila-ka uasivi oqo ena tudei tu ga vei au.”

Peresitedi Lorenzo Snow (1814–1901), ena Conference Report, Oct. 1900, 61.

Sa Yalataka na Kalou ni Ko na Kila

Kevaka o gadreva dina mo kila, ena yaco dina mo kila ni sa dina na iVola i Momani. Sa yalataka tu na Kalou me solia na kila-ka oqo kivei ira era sa vakasaqara vakaidina na dina oqo, ni o Koya “na Kalou dina, io ko ni sa sega ni daulusu” (Ica 3:12).

E dua tale na parofita ni iVola i Momani, o Alama, a vakavulici luvena ni sa yalataka tu na Kalou ni na “maroroya na [ivola oqo] me vakayacori kina na nona inaki, io mera kila na nona ivakavuvuli ko ira na itabatamata mai muri. Raica sa vakayacora oti e dua na ka a yalataka, ko ya na nodra sau-maki mai e vuqa . . . mera kila na ivakavuvuli dina; a sa vakatakila vei ira na nona ivaka-vuvuli, ka na qai vakatakila talega vei ira na itabatamata mai muri me vaka na nona inaki; a ka oqo sa maroroi tiko kina na [ivola oqo]” (Alama 37:18–19).

Sa tiko ena gauna oqo na veivakauqeti kaukauwa oqori ena ivolanikalou oqo, ka na vakatakila na Turaga vua e dua e vakasaqara vagumatua me kila. Au sa rawa ni vakadeitaka eke niu raicalesu na veisiga sa oti ena gauna au se vulica tiko kina na Lotu. Nikua, ena vuku ga ni veivakauqeti kaukauwa ni iVola i Momani, au sa vakadinadinataka eke ni iVola i Momani sa vosa ni Kalou, ka sa vakavulica ni o Jisu na Karisito, na Mesaia Savasava. Na ivola oqo sa ivakadinadina bula ni sa mai yaco na Vakalesuimai ni Nona kospipeli ka sa parofita ni Kalou o Josefa Simici.

Kevaka o dua vei ira era vakasaqara vakaidina tiko na dina, sa yalataka tu na Turaga ni ko na kila. Ena yaco mo kila ena nomu vakarogoca na ivakavuvuli ni ivola oqo, wilika na ivola oqo, bulataka na ka e vakavulica tiko, masulaka mo kila kena dina, se vakayacori ira kece oqo. Ia ko na kila. ■

AU KILA VAKACAVA

Edina ga au a papitaiso niu se yabaki ciwa, e ratou sega tu ni laki Lotu na noqu matavuuale. Ia niu sa yabaki 13 kina, rau sa sureti au na daukaulotu meu laki lotu, kau a gole sara. Au a lewena talega na semineri. Keimami a vulica na Vunau kei na Veiyalayalati, ka vaka meu veilecayaki kina. Au a lomatarotrotaka na veika baleti Josefa Simici kei na iVola i Momani. Au sa vinakata meu kunea na Kalou, ia au sega ni kila na kena sala se vanua.

Ni toso na gauna au sa vakasamataka tiko na veika rau tukuna vei au na daukaulotu. Au nanuma sara na semineri. Au vakasamataka na noqu veivosaki kei ira na lewe ni lotu Vakarisito tale eso. Sa dau yaco meu masulaka meu kila na veika e dodonu, ia sa vaka ga me dua na vakasama cacavukavuka ka sega ni dua na taro me lomaqu dina. Ia e dua na bogi au sa gadreva meu masu ena “lomaqu taucoko.”

Au a kaya vua na Tamada Vakalomalagi niu vinakata meu kilai Koya ka meu tiki ni Nona Lotu dina. Au a

yalataka: “Kevaka mo ni vakatakila mai vei au ke sa parofita dina o Josefa Simici ka sa dina na iVola i Momani, au na cakava na veika cava ga o ni vinakata meu kitaka. Kevaka sa Lotu dina na Lotu i Jisu Karisito ni Yalodonu Edaidai, au na muria ka sega vakadua ni biuta.”

A sega ni yaco mai vei au e dua na ivakatakila veivakurabuitaki, ia au vakila na vakacegu ni yaloqu kau gole meu moce. Ni oti e vica na auwa a vakayadrati au e dua na vakasama duatani: “E parofita dina o Josefa Simici, ka sa dina na iVola i Momani.” E salavata mai kei na vakasama oqo e dua na vakacegu sega ni vakamacalataki rawa. Au sa mani moce tale, ia au a vakayadrati tale ena vakasama kei na vakacegu vata ga o ya.

Vakateku mai na gauna o ya, au sa sega tale ni vakatitiqataka ni o Josefa Simici e parofita dina. Au kila ni oqo sa cakacaka ni iVakabula ka na sauma mai na Tamada Vakalomalagi na noda kerekere ena lomada dina.

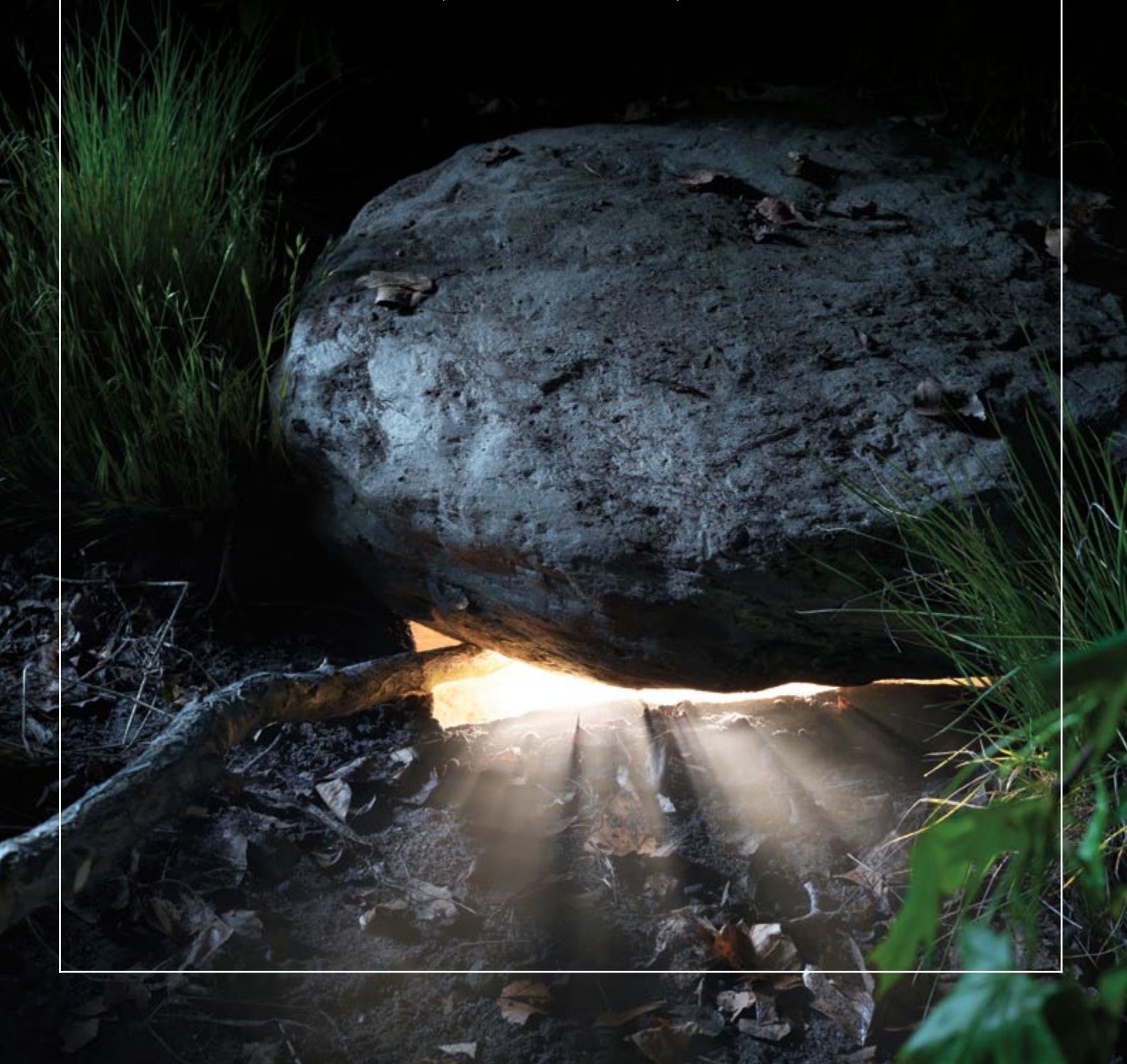
Rodolfo. Armando Pérez Bonilla, El Salvador

DUA NA DOMO MAI NA KUVU NI SOSO

Sa tukuna tiko na i Vola i Momani na ka dina ki vuravura ena siga nikua.

Me na kauta mai na rarama kei na dina ki na nomu bula.

(Raica na Moronai 10:27.)

NA Bukawaqa sa Katakata ELOMAQU

Na siga a vulica kina me wiliwili a siga talega a rawata kina o Eduardo na nona ivakadina dina baleta na iVola i Momani kei na kena kaukauwa.

Mai vei Michael R. Morris

Mekasini ni Lotu

“**E**dau tukuna tu o tukaqu, ‘Kevaka eda vinakata meda tamata yaco, meda vulica na wiliwili,’” e kaya o Eduardo Contreras. “E dina o tukaqu.”

Ia vei Eduardo, a balavu sara na nona saga tiko me wiliwili. Me vaka ni dua vei ira na lewe lima a susugi vei tinadratou yada ena siti o Córdoba, mai Argentina, a biu vuli ni se qai yabaki walu ka laki cakacaka me veivuke ena nodratou qaravi na nona matavuvale.

E kaya o koya “Keitou dravudravua sara.” Ena kena sotavi na leqa, e dau laki masi ivava o Eduardo, caka buloko, tomi pateta, volitaki niusipepa, kei na veicakacaka lalai tale eso me yacova, ni sa cauravou levu, a kunea e dua na cakacaka tudei ena matanitu ni siti o ya.

Ni toso na yabaki, a vakamau o Eduardo ka tekivuna e dua na nona matavuvale vakai koya. Ena gauna sa ra tekivu biubiu kina mai nodratou na luvena e lima, e se bera tikoga ni kila o koya na wiliwili ka vaka me sa sega ni vulica rawa. Sa mai veisau oqo ena dua na siga ena nona a cemuria eso na cauravou ni ra a vakasagai rau na daukaulotu ni Yalododonu Edaidai e mata ni nona vale. A sureti rau sara na daukaulotu oqo, e sega ni bera na nona sa tauri lesoni, vata kei watina o María.

Kivei Eduardo Contreras, ka taba vata toka e cake kei watina, o María, sa katuba ni vuli vua na iVola i Momani. “Au dau vakila na Yalotabu ena veigauna yadua au cega kina meu wilika,” a kaya.

“Au sa bau saga dredre meu kila na veika rau tukuna tiko ni rau sega ni kila vakavinaka na vosa Vakasipeni,” e kaya o Eduardo, “ia rau a vakaraitaka mai e dua na tikidua e tiko kina na iyalojalo ni iVakabula kei Parofita Josefa Simici ena Veikau Tabu. Au nanuma ni sa totoka dina na iyalojalo rau vakaraitaka mai vei keirau kei na veika rau vakavulica.”

E sega ni dede rau sa sosomitaki na daukaulotu oqo, oka kina e dua e taukei e vosa Vakasipeni. Ena vica na yabaki yani e liu a mate na luvedrau yalewa lailai ka tarai na yaloi Eduardo kei María, ena dua na iyalojalo ni Lotu *Families Are Forever*. Sa yaco na siga me rau sa papitaiso vata kei luvedrau tagane gone duadua, o Osvaldo.

E salavata mai ena papitaiso nei Eduardo ena 1987 na nona gadreva me vaqaqacotaki na nona ivakadinadina me sa na wilika na iVola i Momani. “Meu na wiliwili vakacava?” a tarogi watina. A qai tukuna vua o María me raica na matanivola, biuta vata ena nona vakasama, ka tovolea me voqataka na vosa o ya, ka saga me wilika e cake. Ni cakava oqori, a vakadeitaka vua o watina, sa na tekivu me sa wiliwili.

Ni sa yabaki 45 tiko kina o Eduardo, sa kila tu e vica

E DUA NA IVUREVURE NI VEIVAKAUQETI VAKAYALO KEI NA KAUKAUWA

vata na irorogo ni vuqa na matanivola, ia a sega ni saga me wiliwili vakatekivu sara mai na gauna a biu vuli kina ena 40 na yabaki sa oti.

Au a Vakila e Dua na Bukawaqa

Ena yalo masumasu, a laki dabe vakaruru tok o Eduardo ena dua na siga katakata ena daku ni nona vale. "E kea," a kaya, "Au sa vakadetaka meu sa tovolea."

E kaya o María a sega ni nanuma rawa me yaco na ka o ya. Ni cakacaka tiko e loma ni valenikuro, a rogoa cacavukauka tiko na nona saga tiko o Eduardo me cavuta rawa na matanivola kei na vosa yadua. "Vakasauri ga au rogoa ni sa taladrodro na nona vosa," a kaya. "Au vakarorogo sara kau qai kila ni sa wilivola tiko—ka matata sara. Se qai oti toka ga e veimama ni auwa, sa wiliwili sara tiko ga!"

Na kaukauwa ni sasaga nei Eduardo sa sega tale ni kila ni sa wiliwili tiko. Ni sa wiliwili tiko, a kaya o koya, "Au sa vakila e dua na bukawaqa e lomaqu." A rere ka kidrowa sara, ka kacivi watina o Eduardo, "Mami, na cava sa yaco vei au?"

"Oqo na Yalo ni Turaga," a sauma mai o María. "Sa taladrodro na nomu wiliwili!"

Ni talanoataka tiko o María, a kaya kina, "Oqo e dua na ka keirau na sega ni cakitaka vakadua."

A vakuria o Eduardo, "Na siga au a kila kina na wiliwili a siga talega au a vakadinadinataka kina ni sa dina na iVola i Momani kei na kena kaukauwa."

Vakatekivu mai na gauna o ya, sa tekivu yadra o Eduardo ena 4:00 ena mataka lailai me wilika na iVola i Momani ni bera ni laki cakacaka. A wilika vakakina na Vu-nau kei na Veiyalayalati, ka tarava sara yani na iVola Tabu. Sa dua na ka na bini ivola ena nodratou vale na Contreras, ni 1987 a vica toka ga na ivola.

Ni sa mai tubucake na nodrau kila na kospeli o Eduardo kei María sa vakakina na nodrau ivakadinadina. Ni sa mai takali o Osvaldo na luvedrau tagane ena dua na vakacalaka e gaunisala ena 2001, a vukei rau ena gauna ni rarawa bibi oqo na nodrau ivakadinadina—kei na veika vakayalo kaukauwa rau sa sotava mai ena gauna ni masumasu ka vakakina ena Valetabu e Buenos Aires Argentina, na vanua rau a vauci vata kina kei Osvaldo.

"Oqo e rawa mera dau lialia kina eso na itubutubu," a kaya o Eduardo, "ia keirau a vakila e dua na yalomaravu

"Na cava mada na ibalebale ni iVola i Momani vei kemuni? Sa yaco beka me dua na ivurevure ni veivakauqeti vakayalo kei na kaukauwa ena nomuni bula? Ena tomani tiko beka ga?

"Kevaka o se bera beka ni gunu vaka-titobu mai na waitovure ni dina savasava oqo, au sa vakauqeti kemuni ena yaloqu taucoko mo ni vakayacora ena gauna oqo. Me kakua ni yaco na kena vulici tudei tiko na iVola i Momani me dua vei ira na ka o via cakava ia mo qai sega ni rawata rawa. Tekivu nikua."

Elder Richard G. Scott ena Kuoramni iApositolo Le Tinikaru, "The Power of the Book of Mormon in My Life," *Ensign*, Oct. 1984, 11.

ka kaya mai, 'E bulu vinaka tiko o luvemudrau.' E dina keirau a tagi. E gone vinaka dina, ka keirau sa nanumi koya vakalevu. Ia keitou sa vauci oti vata e valetabu, ka keirau kila na vanua sa tiko kina oqo."

Na Rarama ni Vuli

Sa vakavinavinakataki na nona veivakavulici e dua na lewe ni nona tabanalevu, sa vulica talega o Eduardo me volavola. "E liu," a kaya, "au a sega mada ga ni kila meu sainitaka na yacaqu."

Mai na rarama ni vuli, sa mai kila kina o Eduardo na dina ni vosa nei tukana.

"Eda bulu tu oqo e vuravura ka sa rawa meda torocake tiko ena veisiga yadua," a kaya. Ni da vulica na wiliwili kei na volavola, a kuria, sa vakaraitaka tiko vei ira na luvena ni se rawa ni da vuli tikoga, torocake, ka yaco meda tamata e vinakata na Kalou. "Baleta ga niu sa rawa ni wiliwili, au sa ni kila rawa kina e dua na ka vou ena veisiga," a kaya.

Nikua sa rawa vei Baraca Contreras me wilika rawa na veika kecega e gadreva me wilika, vakakina na niusipepa a dau volitaka tu ni sega tu ni vuli. Sa ivolatalei tikoga vua na ivolanikalou, vakabibi na iVola i Momani. Sa wilika tasevu otu vakawalu o koya.

"Vei au na iVola i Momani e dua na katuba," a kaya, ka sa vakavinavinakataki tikoga na nona sa mai veisautaka na nona bulu na vuli kei na kospeli. "Sa noqu bulu na iVola i Momani. Sa *noqu* bulu. Au dau vakila na Yalotabu ena veigauna yadua au cega kina meu wilika." ■

MEU KUNEA EVEI NA ISAU NI TARO?

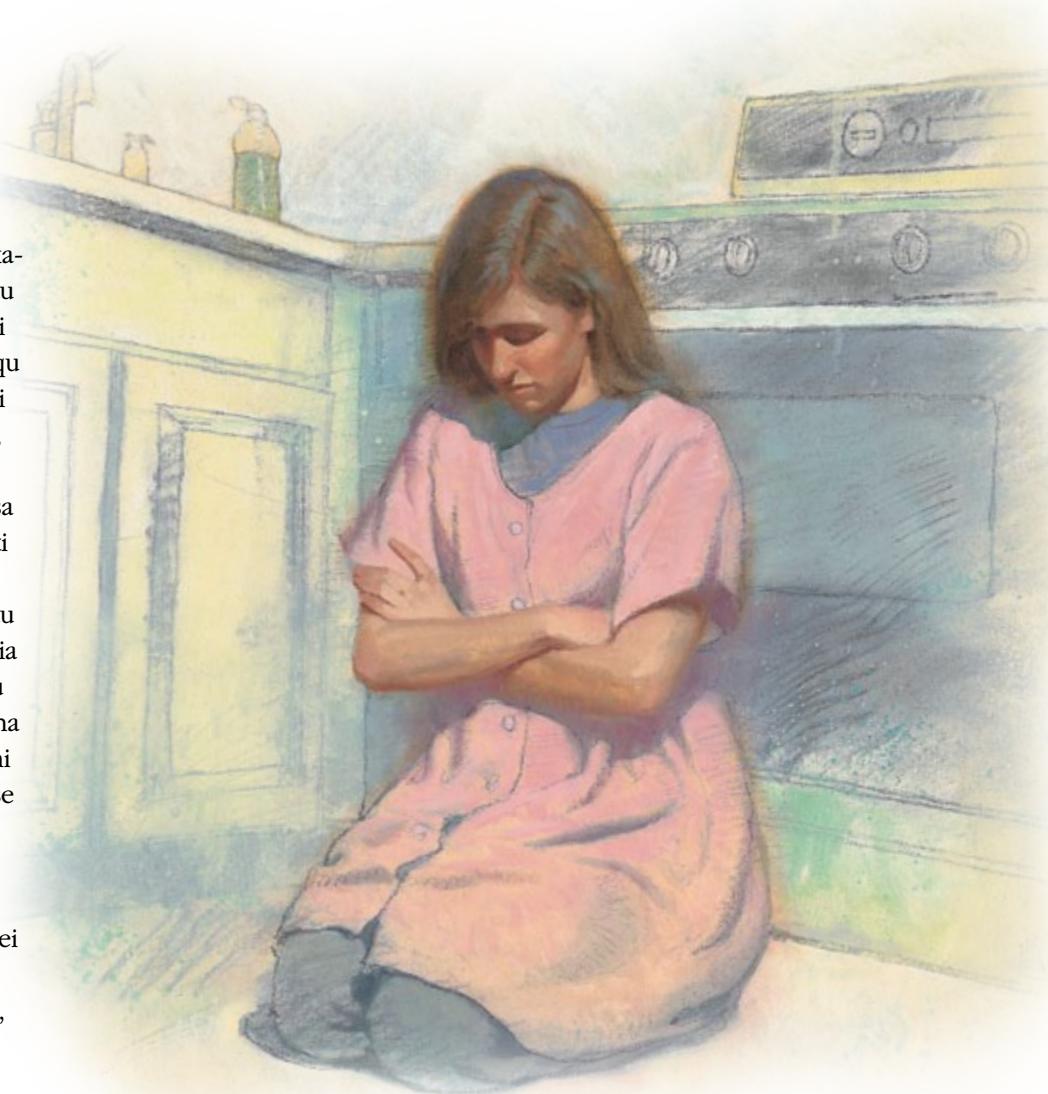
Niu a se yabaki 21 kina, era a vakanulica tiko na daukaulotu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai na kalasi ni vosa Vakavalagi ena noqu yasana mai Rusia. Taumada au a laki taura sara na kalasi ni vuli vosa oqo, ia sa laki balavu sara na noqu tiko ena vuku ni veituberi vakayalo rau sa wasea na cauravou daukaulotu ni oti na kalasi ka meu taroga eso na ka.

Au a susugi cake mai ena matalotu sa kovuta raraba tu na noqu vanua, ia e levu sara tiko na veika vakalotu au lomatarotarotaka tiko. Sa tu vei rau na daukaulotu kei ira na nodrau lewe ni Lotu na isau ni noqu vakatataro ka se bera mada vakadua ena gauna e liu me vakacegui au vakaoqo.

Au a yaloqaqa vakalailai ni oti e dua na kalasi Vakavalagi, ka kerea vei rau na daukaulotu e dua na nodrau iVola i Momani. Ia niu sa yaco i vale, au a laki biuta tu ga ena vatavata ka sega ni wilika.

Ia, a sega ni dede na kena toka e kea. Au a rogoa ni ra tukuna o ira na lewe ni Lotu era tiko ena kalasi Vakavalagi ni iwali ni leqa e tiko ena ivolanikalou. Ni gauna au dau bolei kina se sotava na leqa eso, au dau taura mai na iVola i Momani mai na vatavata ka tekivu wilika. E vakavuqa, au kunea kina na isau ni taro—na mataqali isau ni taro e tukuna vei au na veika sara ga au gadreva tu meu kila.

E na gauna o ya au sa tekivu vakila niu sa sega ni rawa ni biuta na Lotu ena noqu bula. Oqo na vanua au vinkata meu tiko kina. Oqo na vanua au vakila niu sa itaukei kina.

Ia ena dua na yakavi au a gole sara ki valenikuro—ka vakatikitikitaki au mai na neirau loma ni vale—ka taroga vua na Tamada Vakalomalagi ke sa dina na Lotu.

Ia, au vinakata meu vakadeitaka ena noqu kerea vua na Kalou. Na leqa e tiko niu a tiko vata kei itaukei ni dua na vale redetaki, e dua ga na kena rumu, o ya e dua na marama qase sara, ka sega na vanua meu masu duadua kina. Ia ena dua na yakavi au a gole sara ki valenikuro—ka vakatikitikitaki au mai na neirau loma ni vale—ka taroga vua na Tamada Vakalomalagi ke sa dina na Lotu. A yaco vei au e dua na yalo e qaqasara meu sa kila na veika meu na cakava.

Ni oti ga vakalailai au a papitaiso, ka sa gauna marautaki duadua ki na noqu bula niu sa lewena tu na Lotu. Mai na noqu lomatarotaro, sa tu oqo vei au na kena isau. Niu a laladidi tu e liu, au sa mai vakatawani oqo.

Au vakavinavinaka vua na Tamada Vakalomalagi ni sega ni biuti keda meda lomatarotaro voli. Au kila ni sa dau vosa mai vei keda, ni da masu kei na kena mai na ivolanikalou. ■

Olga Ovcharenko, Sverdlovsk Oblast,
Russia

AU A VAKILA E DUA NA BUKAWAQA E LOMAQ

Niu sa tubucake tiko au a dau laki tiko ena Matawilivola ni Siga Tabu ena dua na lotu volekata na vanua au a susu cake kina mai Michigan, e Amerika. E totoka o noqu qasenivuli ni dau vakasinaiti au ena loloma i Jisu Karisito.

Ena veimacawa e dau veisoliyaka mai na kadi e vakaraitaki tu kina na cakacaka ni iVakabula e na vuravura oqo, oka kina na ivakavuvuli a vakavulica o Koya kei na cakamana a vakayacora. Ena veimacawa au na dau vakabira na kadi oqo ena dua na ivola ka wilika lesu na italanoa mai na iVola Tabu. Niu sa qase cake mai, au sa laki vulica sara tiko na Kosipeli ena Veiyalayalati Vou.

Ni ot i vica na yabaki, ena vulai ikatakata ni 1968, rau a sikova yani na daukaulotu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai na nona vale e dua na lewe ni noqu matavuvale. A besetaka na nodrau veisureti na daukaulotu me vulica na veika baleta na Lotu ka talai rau mai ki vale.

Ena imatai ni neitou vuli rau a vakavulica vei au na daukaulotu ni a yaco "na vuki tani" ena Lotu a tauyavutaka o Jisu Karisito (raica na 2 Cesalonaika 2:3). E rau veiriti vinaka na veika rau vakatavulica kei na veika au a vulica tiko, ni gauna rau kerea kina me sikovi au tale mai, au a vakadonuya sara.

Ena ikarua ni nodrau veisiko mai, sa toka vei au eso na taro. Era veipaptaisotaki beka na Yalododonu Edaidai ena tabadromuci? Era vakabauta beka na lewa ni matabete? Era vakabauta beka na nodra vakabulai

na tauvimate? Na nodrau isau ni taro e tokona na veika au a vulica tiko ena Veiyalayalati Vou. Ni ot i nodrau veisiko, rau solia sara mai e dua na ivola e vakadinadinataki Jisu Karisito.

Au a biuta toka na ivola oqo ena dela ni TV kau laki moce. Ia ena lomaloma ni bogi, au a vakayadrati ena dua na yalo qaqau a qai kila ni Yalo Tabu. Au sa vakauqeti sara ga meu sa wiliwili, au sa qai wiliwili me dua veimama na auwa kau laki moce tale. Ni ot i vakaalilai, au a vakayadrati tale ena yalo vata ga o ya, kau sa mani wiliwili tale.

A yaco tiko vakaqoqo ena rua na bogi veitaravi. Au taleitaka na veika au a wilika tiko kau sa kila kina ni iVola i Momani e vakadinadinataki Jisu Karisito.

Au sa kerea kina vua na Kalou me dusimaki au. Vakatekivu mai niu se goneyalewa lailai, oqo na imatai ni gauna, meu tekiduru ka masu. Au a kerea vua na Tamada Vakalomalagi me vukei au ena cava meu cakava ki na bukawaqa e tiko e lomaqu. Ni ot i noqu masu, au vakila niu sa vakauqeti meu raica tale mada na nodra saumaki mai na Leimani ena 3 Nifai 9. Au a wilika ni ra a "paptaisotaki ena bukawaqa kei na Yalo Tabu, ia era a sega ga ni kila" (tikina e 20).

A qai vosa mai vei au na malanivosa "era a sega ga ni kila." Au a vakasamataka sara: "Sa tiko dina e vuravura na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai!" Au sa maqusa sara meu vosa vei rau na daukaulotu me baleta na veika au sa wilika kei na veika au sa mai kila oqo. Ia ena gauna rau sa mai sauma kina na noqu taro ka sureti au meu paptaiso, au qai tukuna ni sega ni rawa. E sega ni kila rawa o watiqu na vuna.

Niu mai vakasamataka tiko na tikina o ya, au raica ni sa dusimaki

au tiko vakadodonu meu vakacobora e dua na madrali ni "dua na yalo raramusumu ka bibivoro." Au a masu ka kerea vua na Tamada Vakalomalagi me vukei au, ka a vakayacora o Koya. Ni ot i nona tauri lesoni o watiqu, a solia na nona veivakadonui meu sa papitaiso.

Au sa vakavinavinaka kina vakalevu vua na Tamada Vakalomalagi dauloloma me baleta na veika talei ka qaqau a sotava niu se tinani gone vou ena noqu a wilika na iVola i Momani. A muataki au ki na kosipeli vakalesuimai i Jisu Karisito. Sa mai yaco kina na veivakauqeti ni Yalo Tabu au a vakila ena vica na bogi o ya ena 1968 me sa dua na isolisoli tudei ena gauna oqo—sa mai dusimaki au tiko ena loma ni siva e 40 na yabaki au sa mai lewe ni Lotu tiko kina. ■

Claudia Williams, Florida, USA

*Au a biuta
toka na ivola
oqo ena dela
ni TV kau
laki moce. Ia
ena lomaloma
ni bogi, au
sa vakauqeti
sara ga meu
sa wiliwili.*

A VOSA VEI AU NA IVOLA I MOMANI

Ni se qai yabaki rua tiko o Amanda, na luvei keirau gone duadua, sa laurai ni sa tauvi koya tiko na liukimia. E kaukauwa sara vua, ka sega ni bau vakalailaitaki sobu na kenisa oqo ni oti na kemocerapi. Me sa na seleti ka sosomitaki na nona uto ni sui.

Ena gauna ratou a tiko kina mai vale o watiqui kei rau na luvei keirau tagane mai Utah, au a tiko vata kei Amanda ena dua tale na yasai Amerika mai na Sepiteba ki na ivakatekivu ni vula o Janueri. Keitou a sega ni marautaka vata na Siganisucu, ia ni oti na veiqraravi vakavuniwai, keirau sa lesu i vale.

Ena imatai ni nona raici vakavuniwai e valenibula ni keirau sa lesu mai vale, era sa raica tale na vuniwai na manumanu ni liukimia ena dra nei Amanda. A sega ni yaga na veisele o ya. Niu rogoa na itukutuku oqo, sa vaka sara ga niu sa kino sobu ena vuloa. Keitou sa curuma mai

vakamatavuvale na lomaocaoca, na cakacaka eso, na veitawasei, kei na veigauna dredre. Ia sa na rairai takali ga na luvei keirau oqo.

Au a lesu i vale vei rau na luvequ tagane ena yakavi o ya. Ni keitou waraki watiqui tiko me lesu mai ena cakacaka, keitou taura mai na neitou iVola i Momani ka tekivu wiliwili. Keitou a wilika sara na 2 Nifai 9. Ni sa wiliki tiko, a voqa mai vei au na vosa oqo:

“Au sa vosataka vei kemudou na veika oqo mo dou marau kina ka laveta cake na ulumudou me tawamudu, ni na vakalougatataki ira na nomudou kawa na Turaga na Kalou.

“Au sa kila ni vuqa vei kemudou sa vakasaqara me kila na veika ena yaco mai; ia au sa kila ni dou sa kila ni na rusa vakaidina na yagoda oqo; ia ena yagoda ga oqo eda na raica kina na Kalou. . . .

“Ia me vaka sa yaco na mate ki na tamata kecega, sa kilikili me yaco na

kaukauwa ni tucaketale mai na mate me vakayacori kina na inaki loloma i koya sa Bulia na ka kecega. . . .

“A ka levu vakaidina na nona loloma na noda Kalou, raica sa vakarautaka na sala meda dro kina mai na ivesu ni manumanu ko ya, ko mate. . . .

“Ia ena lako mai ki vuravura me vakabulai ira na tamata kecega kevaka era na vakabauta na nona vosa; a sa colata ko koya na rarawa ni tamata kecega, ia na rarawa ni veika bula kecega, na tagane kei na yalewa kei na gone; ko ira na kawa i Atama.

“Ia sa vosota na kece oqo mera rawata kina na tucaketale mai na mate na tamata kecega, ka ra na tu e matana ena siga ni veilewai” (2 Nifai 9:3–4, 6, 10, 21–22).

Niu sa wilika oti na veivosa oqo, sa vakasinaita na rumu na Yalo Tabu. Au vakila ni sa kila o Tamaqu Vakalomalagi na itukutuku au a ciqoma e na siga o ya. Au vakila ni vosa a vola o Jekope ena 2000 vakacaca na yabaki sa oti a volai ena vukuqu me baleta na siga o ya sa lako sara ga mai vua na iVakabula. E kila o koya na rarawa kei na mosi a yaco vei au ni sa na vakarau mate na luvei keirau. Ka sa tu e kea o Koya me vakkaceguya na neitou matavuvale ena Nona iyayala ni sa vakarautaka tu o Koya e dua na sala ena kena siga, ena kaukauwa ni Tucaketale, “ni keitou na raica na Kalou ena yagoi keitou.”

A bula tiko o Amanda volekata ni dua tale na yabaki, ia au sega ni guilecava vakadua ni a voqa vei au na vosa ni iVola i Momani niu a leqa ka solia mai na Turaga vei au na inuinui, veivakacegui, kei na kila vakavinaka na Nona ituvatuva. ■

Gina Baird, Utah, USA

*Niu sa wilika
oti na vei-
vosa oqo, sa
vakasinaita
na rumu na
Yalo Tabu.
Au vakila
ni sa kila o
Tamaqu Va-
kalomalagi
na itukutuku
au a ciqoma
e na siga o
ya.*

AU A VAKATOVOLEA NA YALAYALA I MORONAI

Ena vica na yabaki sa oti au a tiko ena dua na vale nei noqu itokani kau sotavi rau kina e rua na cauravou isulusulu vinaka ka rau kaya ni rau daukaulotu ni Yalododonu Edaidai. Au nanuma ni duatani toka me rau gole sara mai ki Itali me rau mai veisautaki ira na tamata era sa vakabauta oti tu na iVakabula.

Au a kerei rau me rau gole mai i noqu vale. "Ke drau vinakata, drau laki raici au yani me tou na veiwasei itovo ni vanua," au a kaya. "Ia drau kakua ni nanuma niu na veisautaka na noqu lotu."

Ni keitou sa mai sota ena bogi e tarava, rau a tukuna na daukaulotu na iVola i Momani. Au nanuma ni duatani toka niu se bera mada ni bau rogoce e liu. Au a sureti rau tale, ia ni oti na ikarua ni sota, a kaya sara o watiqu o Anna Maria, ni rau lialia tiko ka dau biuta na vale ena gauna ni neitou soli lesioni. E vaka talega vei au ni rau duatani toka na daukaulotu oqo, ia au via kila tikoga na veika rau na tukuna ka tomani tale na noqu raici rau.

Ena dua na bogi sa yaco mai vale o Anna Maria, ka rogoce sara ni keitou a veivosakitaka tiko na vakamau tawamudu. A taleitaka sara mai o koya, ka keirau sa lomavata me keirau tekivu tauri lesioni vata tale. E matua sara o koya ena ivolanikalou ka vaka taroga na veika eso. Rau a sauma sara mai na daukaulotu, ia eso na taro rau na laki vakadikeva i vale. Ena veimacawa rau na lesu vata tiko mai kei na

Au taroga vua na Tamada Vakalomalagi, "E dina beka na iVola i Momani, ke sa vakakina, ena gauna cava meu sa papitaiso kina?"

kena isau, ka sa dau tu yani vei Anna Maria eso tale na taro.

Vakalailai ga ni sa mai oti toka na soli lesoni, au kurabui ni sa kerea o Anna Maria meu vakadonuya na nona papitaiso. Au a tukuna vua niu na sega ni saqata kevaka sa veisau dina o koya. Au a tiko ena nona papitaiso ena ika 5 ni Maji, 1995, ka marau na yaloqu ena soqoni o ya.

Au a wilika e vuqa sara na itukutuku ni Lotu, ka rau vakauqeti au tikoga na daukaulotu. E kena itinitini au a tovolea meu raica mada na yalayala i Moronai (raica na Moronai 10:4–5). Au a vinakata meu kila se sa lako dina mai vua na Kalou na iVola i Momani se dua ga na ivola italianoa vinaka.

Ena dua na siga ena June 1995 au a tiko duadua e vale, ka tekiduru sara e yasani noqu loga ka taroga vua na Tamada Vakalomalagi, "E dina beka na iVola i Momani, ke sa vakakina, ena gauna cava meu sa papitaiso kina?" E vakasauri na noqu sa vakila e lomaqu kei na noqu vakasama e dua na domo sa matata ka tukuna

maivei au, "E dina na iVola i Momani." Sa qai matata mai vei au na gauna meu sa papitaiso kina. Ni oti e dua na macawa au a masu tale ka ciqoma na kena isau vata ga o ya. Sa uabaleti ena reki na yaloqu. Au sa mai kila oqo ni a vosa vei au na Kalou ka sa parofita dina o Josefa Simici.

E kena tinitini, ena ika 17 ni Sepiteba, 1995, au a curuma na wai ni papitaiso, ni oti e dua veimama na yabaki vakatekivu mai na gauna au a sotavi rau kina na daukaulotu. Ni oti o ya, sa tekivu malele mai na luvei keirau yalewa ki na Lotu ka sa papitaiso talega. Ena Janueri ni 1997 keitou a vauci vakamatavuvale ena Valetabu e Bern Switzerland.

Keitou kila ni oqo na Lotu dina, sa liutaka tiko o Jisu Karisito mai vua e dua na parofita kei na kena mata bete. Keitou sa vakavinavinaka vua na Turaga ena vuku ni Nona loloma, ena nona a muataki keitou vei rau na daukaulotu, kei na neitou sa mai kila na kospipeli. ■

Francesco Ferraresi, Lombardy, Italy

Ki na Duivosavosa kei na Veivanua

Mai vei Lia McClanahan

Mekasini ni Lotu

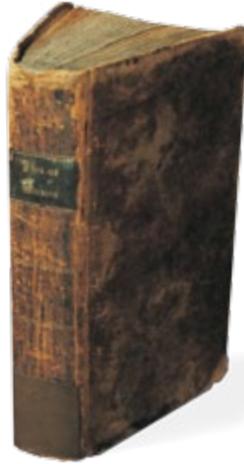
Ena gauna sa solia kina o Alama na parofita mai na iVola i Momani na ivolatukutuku ni nona kawa vei luvena o Ilamani, a vakasalataki luvena me nanuma tiko na “lewa dodonu” ni Turaga ena vuku ni kena maroroi na ivolankalou oqo (Alama 37:12). A kaya me baleta na itukutuku oqo, “Me maroroi ka dauvakadewataki sobu tiko mai na ivola tukutuku oqo ena noda veitabatamata kecega . . . ni na vunautaki na itukutuku oqo ki na veimatanitu, veimataqali, duivosavosa kei na veivanua” (Alama 37:4).

Ena 1827 a soli vei Josefa Simici na itukutuku oqo ni qai yacova na 1829 sa vakadewataka rawa ki na vosa Vakavalagi ena isolisolni kei na kaukauwa ni Kalou. A tabaki na ivola oqo ena 1830, ka sa iyaragi kaukauwa sara ni kaulotu mera vakauqeti kina na wilika ni sa dina na kospeli i Jisu Karisito. A tabaki taumada e 5,000 na kena ilavelave, ka sa vaka me dua na gauna balavu

na kena kau yani na iVola i Momani kivei ira na “veimatanitu, veimataqali, duivosavosa, kei na veivanua.”

E a vakadeitaka tale kina na Turaga na parofisai oqo vei Josefa Simici ena 1833, ka tukuni kina na siga “era na rogoca kina na itukutuku vinaka ko ira na tamata yadua ena nodra vosa, io ena nodra ivosavosa” (V&V 90:11). Na iVola i Momani, ka sa “tu ga kina . . . na uto ni ivakavuvuli i Jisu Karisito” (V&V 20:9), sa nona na ilesilesi cecere ni kena sa mai yaco na ka sa parofisaitaki tu mai.

Era a kauta yani na kospeli na daukaulotu ena loma ni 1800 ki na vanua o Europe. A tabaki na iVola i Momani ki na vosa Vakadenmark ena 1851, tarava sara ena vosa Vakavarani, Jamani, iTali, kei na kena Vakawalesi ena 1852. Nikua sa tu na iVola i Momani ena 82 na veimataqali vosa, kei na wase digitaki eso ena 25 tale na veimataqali vosa. Na parofisai ni ra na rogoca na tamata na kospeli ena

Na iseuvu ni iVola i Momani a tabaki rawa kina e 5,000.

nodra vosa sa gugumatua tikoga ena veiyabaki ena kena sa toso tikoga ki liu na cakacaka ni vakavakadewa kei na kaulotu.

Na Cakacaka ni Vakavakadewa

Eso na gauna e dautaura toka e vica na yabaki na kena vakadewataki na iVola i Momani ki na vosa vou tale eso. Ena tekivu na cakacaka oqo ena nodratou veivakadonui na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramni iApositolo Le Tinikarua ka ra sa lewelevu na lewenilotu era vosataka na ivosavosa ni vanua oya mera na vakavakadewa. E dau soli na idusidusi matau vei ira na dauvakadewa kei ira na dauniriviu ka ra sa vakasalataki mera cakacaka

vata kei na Yalotabu ni ra vakavakadewa. Ni sa otu na kena vakadewataki, sa qai kau mera laki vakadikeva o ira na iliuli vakalotu.

Ni sa tabaki otu, sa qai rawa vei ira na lewenilotu mera otataka na ilavelave vou oqori ena nodra Sitoa ni Lotu. E vuqa vei ira na lewenilotu oqo e tiko ga vei ira na ilavelave ni iwase digitaki taumada ni iVola i Momani ena nodra vosa se, ena so na vanua, na nodra ivakadindina ga na daukaulotu.

Na iVola i Momani kei na Cakacaka ni Kaulotu

Ni sa dolavi ena imatai ni gauna e dua na vanua vakaiyalayala ki na cakacaka ni kaulotu, ena rawa me dua toka na bolebole na dredre ni veikilai vosa. Ni sega ni tabaki na ivola ni Lotu ena vosa ni vanua o ya, era na vulica na daukaulotu na vosa ni vanua o ya ka cavuta na nodra ivakadinadina ena kaukauwa ni Yalotabu. E vuqa na tamata ena so na vanua e vuravura, era kila e dua tale na vosa, ka sa rawa vei ira na daukaulotu mera solia vei ira na iVola i Momani ena vosa o ya. Me kena ivakaraitaki, ni se bera ni vakadewataki na iVola i Momani ena vosa Vakamongolia, era lewelevu na lewenilotu e Mongolia era a vulica na kena ilavelave ena vosa Vakarusia.

Ia ena kilai ga vaka-vinaka na kospeli ni

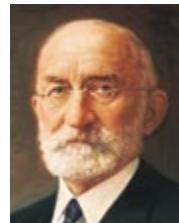
vakarawarawataki ka vaka-matataki ena nona vosa ni vanua e dua na tamata. A laki kaulotu o Eric Gem-mell, ena Tabana ni Kaulotu o Slovenia Ljubljana mai na 2001 ki na 2003, ka raica o koya na vinaka vakaoti mera taura ena nodra vosa ga na iVola i Momani o ira na lewenilotu kei ira era vaka-didike voli. A kaulotu tiko me 18 na vula sa qai mai tabaki na iVola i Momani ena vosa Vakaslovenia.

A dredre sara na cakacaka. A se qai tauyavu walega na isevu ni tabana ni Lotu ena tini na yabaki sa oti. A tu vakataki koya o Slovenia ka sa tuvana tiko me bokoca laivi na vosa ni vanua taumada oya ena vosa Vaka-Serbo-Croatia. Era a kauta voli tiko na

daukaulotu na ilavelave ni iVola i Momani ena vosa Vaka-Serbo-Croatia kei na Vakavalagi, na kena era vulica vakalevu e valenivuli na itabagone. Ia e vaka-vuqa ga na gauna era sega ni kila tu ni vinakata na ivola oqo na tamata baleta ni ra sega ni kila na vosa ruarua oqo. E nanuma lesu o Eric na kena sa rui dau ka lalia me vakila na bibi ni soli ivakadinadina kivei ira na tamata me baleta na cecere kei na kena bibi ni iVola i Momani—ka me qai tukuni tale tu vei ira ni sega tu na ilavelave ni ivola oqo e tabaki ena nodra vosa.

Ni vo toka e ono na vula me lesu i nodratou o Eric, sa kele mai na imatai ni waqa e usana mai na iVola i Momani ena vosa

Vakaslovenia. Era a soqoni na tabana o ya ka ra yadua na lewenilotu kei ira na daukaulotu na iVola i Momani. “Ea kovuti keimami e dua na yalo marau,” e nanuma lesu o Eric. A vola sara ena nona ivolaniveisiga na kena vinaka me taukeni e dua na ivola talei vakaoqo, ka se waraki tu mai vakabalavu. “Sa vaka meda taura sara tu ga na peleti koula,” a vola. Ni oti na soqoni, era a kauta na daukaulotu na vo ni ivola me vakayagataki ena kaulotu. Sa dua na ka na nodrau marau o Eric kei nona itokani ni rau sa yaco ga yani ki nodrau vale, rau do-lava sara na kateni, tuvanaka na ivola, ka tabaka ena itaba na veika sa yaco me nanumi tiko kina. Rau sa sega tale ni via wawa me rau na wasea

IVAKADINADINA NI DUA NA PAROFITA

“Au sega ni kila na vuna me dua kina na tamata vuku me kaya ni sa rawa vua e dua na tamata e sega ni vukei koya na Turaga me vola rawa na iVola i Momani, ka sa mai tu oqo vei keda ena 100 vakacaca na yabaki ka sa vorata rawa na kena saqati ena gauna taucoko oqo, se cava ga na kena vakacacani tiko, ena inaki cava ga. Nikua na ivola oqo, ka a vakadewataka o Josefa Simici vaka iyaya ni cakacaka ni Turaga, sa tu qaqa e daidai. Edaidai sai koya oqo na kaulotu cecere duadua e noda ena kena kaburaki na kospeli oqo; e sega na ka me vaka-tauvataki rawa kina.”

Peresitedi Heber J. Grant (1856–1945), *Gospel Standards*, comp. G. Homer Durham (1941), 15.

Ena kena sa toso tiko ki liu na cakacaka ni vakavakadewa, era sa sotava tiko eso me vakataki Lea kei Flora Lotrič e Slovenia, na reki ni kena taukeni e dua na iVola i Momani ena nodra vosa dina ena imatai ni gauna.

IVAKADINADINA NI DUA NA PAROFITA

E koto e dua na kaukauwa ena ivola oqo ka na tekivu me drodrova yani na nomu bula ena gauna o tekivu vulica kina vagumatu. Ko na kunea na kaukauwa levu cake mo vorata kina na veitemaki. Ko na kunea na kaukauwa mo levea kina na ivadi ca. Ko na kunea na kaukauwa mo tikoga kina ena sala qiqo ka rabailailai.

Peresidi Ezra Taft Benson (1899–1994), “The Book of Mormon—Keystone of Our Religion,” *Ensign*, Nov. 1986, 4; e tiko talega ena ilavelave oqo ena tabana 52.

yani vei ira na tamata na ivola oqo. Ni sa tu oqo na iVola i Momani ena vosa Vakaslovenia, e sega walega ni rau sa gugumatua na daukaulotu ena nodrau sotavi ira vakarawarawa na tamata, ia sa mai vaqaqacotaki talega kina na nodra ivakadinadina o ira na lewenilotu era sa luluqa tu vakalotu ka ra sa sega tu ni mai lotu ena vica na yabaki.

Ena iotioti ni ono na vula ni nona kaulotu o Eric, sa raica o koya ni sa kadre cake vakatotolo na nodra ivakadinadina na lewenilotu e Slovenia. “Ni ra sa taura tu na iVola i Momani ena nodra vosa,” a kaya, “era sa qai kila kina vakavinaka. Sa sudra sara yani vakatitobu ki yalodra.” E liu, era wilika na ivolanikalou o ira mera vosa kei ira na qasenivilu ena vosa Vaka-Serbo-Croatia ka me dua e vakadewataka tiko se vakamacalataka talega. E nanuma lesu o Eric, “sa vaka me keimami vakisokiso voli

ena vosa e kerei mai na dua tale na vosa”. E kaya o Eric, ena gauna era sa tekivu wilika kina na lewenilotu na iVola i Momani ena nodra vosa dina, “sa tubu cake sara ga e kea na nodra kila vakavinaka na kospeli”.

Ena Nodra Vosa Dina

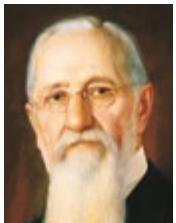
O Mojca Zheleznikar a dua vei ira a lewena na Lotu mai Slovenia ni bera ni yaco mai na iVola i Momani ena vosa Vakaslovenian. A vakadinadinataka o koya na kospeli ena nona vakarorogo ga vei rau na daukaulotu ka vulica na iVola i Momani ena vosa Vakacroatia kei na Vakavalagi. Ni sa vakacavari na ivakadewa ena vosa Vakaslovenia, a wilika o Mojca na kena sa vakadewataki oti ena nona vosa dina ka vakila na kaukauwa ni vosa era tu kina. “Au a vakila na kena sa kovuti au na kena dina ena kena rawarawa kei na kena savasava dina,” a kaya. “Sa vaka sa vosa tiko

vei au na domo ni noqu Dauveibuli ena noqu vosa dina, na vosa e dau vosa kina vei au o tinaqu.”

Era vakila vakakina na lewenilotu e vuravura na yalo vata vakaoqo ena gauna era sa taura kina na iVola i Momani ena nodra vosa dina. Ena yabaki 2003, ni sa vakadewataki oti na iVola i Momani ena vosa Vakakekchi, e dua na vosa era vosataka tiko o ira mai Maya e Guatemala kei Belize, era a vakadikева na vakavakadewa oqo o ira na dauvakadewa kei ira eso na lewenilotu e kea. A kaya kina e dua na dauvakadewa, “Keimami a taurivaka e dua na ilawalawa painia lewenilotu mai na valenilotu e Senahú mera wiliwili, ka tasevu rawa e dua na kena wase, ka yaco sara e dua na vakanomodi ni vakarokoroko ena loma ni rumu. Sa taucoko na kena kilai vakavinaka, sa kovuti keimami sara tu ga na kaukauwa ni

Ni sa dau caka oti e dua na vakavakadewa, era na dau kerei eso na lewe ni Lotu e nodra na vosa o ya mera riviutaka na veika sa vakadewataki. Mai na imawi: o Walter Barillas Soto, Mike Peck, Sulenny Ruby Cucul Sierra, John Bringhurst, kei Josefina Cucul Tiul ni ratou vakadikева tiko na iVola i Momani sa vakadewataki ena vosa Vakakekchi e Cobán, mai Guatemala.

IVAKADINADINA NI DUA NA PAROFITA

"Mai na isolisol i kei na kaukauwa ni kalou e vakadewataka kina na o [Josefa Simici] na ivola oqo (na iVola i Momani) mai na kena vosa a volai tu mai kina iliu, ka ceuti tu ena peleti koula ena vosa eda sa kila ka volai kina na ivola oqo; ka mai lewena tiko yani na ivakavuvuli tauoko ni Kospeli. E vakavuna mera kila na tamata na dina, ka vakabulai ka kau lesu mai ki na serau ni Kalou, na vakayagataka na Nona lagilagi kei na bula tawayalani."

Peresitedi Joseph F. Smith (1838–1918), *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph F. Smith* (1998), 45.

Yalotabu. A dua na gauna vakalou dina oya."

A vakavinavinaka kina e dua vei ira na lewenilotu ena soqoni o ya, o Elvira Tzí, ni sa mai vakadewataki ena vosa Vakakekchi na iVola i Momani ni sa na kauta mai na veivakalougatataki kivei ira na itabatamata era sa tubu cake tiko mai. A kaya o koya ni vakadewa oqo ena vukei ira na lewenilotu itabagone mera "na kila vakavinaka kina na vosa ni Turaga ka rokova na veika sa gadreva vei ira na Turaga."

Kivei ira na lewe ni Lotu, na vulici ni iVola i Momani ena nodra vosa dina sa ivurevure tiko ni veivakalougatataki vakaitamer. Ni ra "vuli ka veivakavulici ena masumasu ena ivolanikalou," o ira na lewenilotu, e ratou kaya na Mataveiliutaki Taumada, "ena tubu cake na nodra ivakadinadina, ena tubu cake na nodra kilaka, ena vakarabailevutaki na nodra lomana na nodra matavuvale kei ira eso, ena vakalevutaki na nodra gugumatua mera qaravi ira

na tamata, ka ra na vakaukauwataki cake vakalevu mera vorata rawa kina na veitemaki ka tutaka na dina kei na ivalavalu dodonu."¹

Na Veivakalougatataki e Rabailevu

Na veivakalougatataki totoka e kauta mai na iVola i Momani ki na nodra bula era dau vulica ena yaco ga mera vakaukauwataki kina mera wasea yani vei ira na tamata na ivola oqo, ni sa yaco kina na veika a parofisaitaki tu mai. Ena veiyabaki e dau veisoliyaki yani e va na milioni na iVola i Momani ki vuravura raraba ki na sivia e 100 na veimataqali ivosavosa ni ra wasea yani na lewenilotu yadua kei ira na daukau-lotu na nodra ivakadinadina baleti Jisu Karisito. Na "inaki vuku" a kaya o Alama ena gauna makawa sa mai cereki ena kena roboti vuravura yani na iVola i Momani kei na saumaki mai ni bula yadua. ■

IDUSIDUSI

1. iVola ni Mataveiliutaki Taumada, 15 ni Okotova, 2008.

ITUVATUVA VAKARAUTAKI

Sa vakarautaki tu na iVola i Momani ena kena ituvatuva ka sega ni tabaki ga vakaivola, me rawa ni ra vakayagataka kina ena sala eso na tamata ni ra vulica ka kila.

Ena Initanieti kei na Kena e Veikauuyaki

Sa rawa me wiliki ena Initanieti na iVola i Momani ena (scriptures.lds.org) kei na kena e veikauuyaki ena (mobile.lds.org). Sa 21 tu oqo na veimataqali vosa sa tu ena initanieti ka na so tale mai ena dua na gauna lekaleka mai oqo. Na itukutuku veisemati ena initanieti kei na kena kunei sa mai vakarawarawataki kina na kena vulici na ivolanikalou ena veimataqali sala, sa yaco kina na veivakararamataki vou.

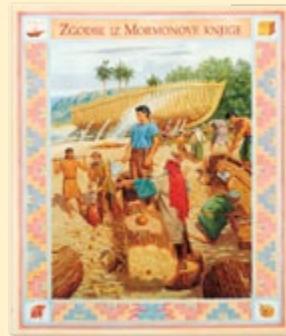
Katoni me Rogoci

Sa katoni tu ena gauna oqo, na iVola i Momani ka rawa ni rogoci ena vosa vaka- Valagi, Japani, Korea, Potukali, kei na Sipeni. Sa rawa mo ni katona mai ena scriptures.lds.org ka sega ni saumi se volia na kena CD ena Sitoa ni Lotu (store.lds.org). Sa vakarautaki tale tu ga na wase digitaki eso ena kena keseti ni vakarorogo ena vosa vaka-Cakchiquel, Mam, Navajo, Quiche, kei na Tzotzil. Sa vakayacori tiko ena gauna oqo na kena katoktoni me rogoci ena vosa ni vanua tale eso.

Gacagaca Tale Eso

Na kena sa rokataki tu na iyalovalo ivakaraitaki ka vakarawarawataki na lewe ni *Book of Mormon Stories* e vakamatatataki kina na vuli ena veika vakaiyaloyalo vei ira era vulica tiko mera wiliwili. Sa tabaki tu oqo ena 70 vakacaca na veimataqali vosa. Sa vakarautaki tale tu ga na *Book of Mormon Stories* ena scripturestories.lds.org. Sa tu talega ena Sitoa ni Lotu na DVD ena Vosa Matanataki ena Liga Vaka Amerika, e dua sa tabaki tu ena matanivola lelevu (ena vosa vaka-Valagi, Potukali, kei na Sipeni), kei na kena e volai ena Braille ena Vakavalagi.

TARO E DAU TAROGI WASOMA ME BALETA NA IVOLA I MOMANI

Na cava na iVola i Momani, ka na vakatauvatataki vakacava ki na iVola Tabu?

Na iVola i Momani e dua na ivolanikalou ka tautauvata kei na iVola Tabu. Oqo e dua tale na ivakadinadina i Jisu Karisito.¹ E kovuti tu ena iVola Tabu na nodra bula kei na ivakavuvuli nei Isireli makawa. E toqai tu ena iVola i Momani na kedra itukutuku e vica na ilawalawa era a tadu yani ki Amerika, oka kina e dua na matavuvale era a biuti Jerusalemi mai ena 600 na B.K. Era a kawa talega ni matavuvale i Isireli oira na ilawalawa oqo. O koya gona era a vola na iVola Tabu kei na iVola i Momani oira oqo era kawa vata tikoga mai ia mai na veivauua tale eso kei vuravura.

Me vaka ga na iVola Tabu, ni sega walega ni dua na itukutuku makawa na iVola i Momani. Sa toqai tu kina na “uto ni ivakavuvuli i Jisu Karisito” (V&V 20:9): na ivakavuvuli, vunau, kei na parofisai e vakadinadinataka na Kalou na Tamana kei na Luvena, o Jisu Karisito.

E vakamacalataka o Parofita Josefa Simici ni iVola i Momani e “tukuna vei keda nia vakaraitaki koya na iVakabula ena vanua oqo [o Amerika] ni oti na Nona tucaketale; ka ni sa mai biuta eke na taucoko ni Kospeli, na kena kaukauwa, kei na veivakalougatataki; ka ra tu talega eke na iApositolo, Parofita, iTalatala, iVakavuvuli kei na Dauveivakalotutaki, ena kedra veitaravi ka tautauvata na matabete, tautauvata na cakacakatabu

Se mai vei ira na itokani, matavuvale, o ira era vakasaqara vakaidina, se o ira era saqata mai, eda na vakataroga na veika me baleta na iVola i Momani. Oqo na veika meda sauma kina.

vakalotu, na isolisol, kaukauwa, kei na veivakalougatataki, me vaka na kena era marautaka tiko mai na tokalau e loma; . . . ia na iotioti ni nodra parofita o koya ka bula maliwai ira sa vakaroti me vola e dua na ivakalekaleka ni nodra veiparofisai kei na itukutuku, kei na so tale na ka, ka me buluta ena qele, ia ena qai vakavotui mai ka mai veitokani vata kei na iVola Tabu me vakayacori rawa kina na inaki ni Kalou ena siga mai muri.”²

Era vulica na lewe ni Lotu na iVola Tabu kei na iVola i Momani. Na kena dina, ni rua na yabaki mai na vana yabaki ni lewenivuli ni Matawilivola ni Siga Tabu e vakatabakiduataki tiko ki na vulici na iVola Tabu. (Me baleta na ikuri ni ulutaga oqo,

raica na tabana e 16, 24, kei na 52 ena ilavelave oqo.)

O Cei a Vola na iVola i Momani?

Era a vola o ira na parofita ni gauna makawa, me vakataki Nifai, Jekope, Momani, kei luvei Momani o Moronai. A tuvanaka ka vakalekalekataka o Momani na kena itukutuku era maroroya tu na parofita baleta na kedra itukutuku, parofisai, kei na ivakavuvuli. A kuria talega kina eso na nona itukutuku ni veika a sotava. A ceuta o Momani na itukutuku oqo ena draunimetalī—e koula na kena roka—ka sa dau vakatokai tiko kina me peleti koula.

Ni sa mate o Momani, a vakacavara o Moronai na itukutuku oqo ka buluta ena dua na delana me maroroi tu kina me baleta na noda gauna oqo. Ena 1823 a rairai mai o Moronai na agilosi vei Josefa Simici ka vakaraitaka vua na vanua e bulu tiko kina na itukutuku oqo. Ni oti e va na yabaki sa qai vakadonui vei Josefa me taura mai na itukutuku. A “vakadewataka na itukutuku ena kaukauwa ni isolisoliki na kaukauwa ni Kalou” ki na Vakavalagi mai na ivosavosa ni gauna makawa

O cei tale a raica na peleti koula?

a volai taumada tu kina.³ A qai tabaka ka veisoliyaka na iVola i Momani. (me baleta na ikuri ni ulutaga oqo, raica na tabana e 22 kei na 72 ni ilavelave oqo.)

Sa kau evei na itukutuku taumada —na peleti koula?

A laki kauta mai na peleti o Josefa Simici ena Sepiteba ni 1827 ka taura tiko me yacova na vula itubutubu ni 1829. Ena gauna a vola kina na nona ivola tukutuku ena 1838, a vakamacalataka kina na cava sa yaco ki na peleti: “Ia ni sa yaco tale mai na italai [o Moronai] me vaka sa nakiti oti tu, au sa solia sara yani vua; a sa maroroya tu o koya me yacova na siga oqo, na ikarusasagavulu ka rua ni siga ni vula o Me, ena yabaki e dua na udolu walu na drau tolusagavulu kawalu” (Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:60).

O cei tale a raica na peleti koula?

Me vakataki Josefa Simici, eso tale na turaga kei na marama era a raica na peleti ka vakadinadintaka ni sa ka dina. E oka kina e lewe tinikadua, o ya na iVakadinadina ni Lewetolu kei na iVakadinadina

ni Lewe Walu, era vola na nodra ivakadinadina ni ra a raica vakaidina na peleti, ka ratou taura sara ga na peleti e ligadratou na ivakadinadina e Lewe Walu. E tiko na nodratou ivakadinadina ena imatai ni draunipepa ni iVola i Momani yadua.

Sai ira na turaga oqo era sa ivakadinadina kaukauwa sara ni iVola i Momani, ka laki yacova na ivakatagedegede me so vei ira era a “veisaqasaqa kei Josefa,” e vakadeitaka oqo o Elder Jeffrey R. Holland ena Kuoramū ni iApositolo Le Tinikarua. Ia, era sa “vakadinadintaka me yacova na nodra mate ni ra a raica dina e dua na agilosi ka ratara e ligadra na peleti. ‘Sa vakatakilai mai vei keitou ena kaukauwa ni Kalou, ka segai ena kaukauwa

ni tamata,’ era a kaya. ‘O koya gona keitou sa kila vakaidina ni sa dina sara na cakacaka oqo.’⁴

E tiko beka e dua na ivakadinadina bula ni sa dina na iVola i Momani?

E dina ga ni da sega ni vakayavutaka na noda vakabauta ena veika e vakinago, ia era tiko na ivakadinadina ni ivosavosa, veika makawa, kei na veika a buluti tu me baleta na iVola i Momani. Me vakataka, na kena vakasewasewani na vakasama ni volavola ena peleti metali, ia ena vica na yabaki sa oti a laurai eso na itukutuku vakalou a volai tu ena peleti metali—ni so era a vunitaki tu ena kato vatū—era sa mai kune.

Era raica o ira na daunivosa ni vosa kei na malanivosa ni iVola Momani e rogorogo sabalia ni cavuti

Vakavalagi ia e matata vinaka ena vosa Vakaiperiu kei na veivosa veiwekani eso era rairai kila o ira na tamata ena iVola i Momani —na vosa kece oqo e sega ni kila o Josefa Simici.

Ia na mataqali ivakadinadina vakaoqo e sega ni ka mena vakauqeti keda me baleta na dina ni iVola i Momani. E ka ni vakabauta kei na ivakatakila ki na tamata yadua.

Meu kila vakacava ni sa dina na iVola i Momani?

Na sala veivakadeitaki duadua ga mo kila kina sai koya ena kaukauwa ni Yalo Tabu. Sa veisureti raraba tiko na iotioti ni wase ni iVola i Momani vei koya ena wilika, ka tugana, ka sa lomana dina me kila ni sa dina se sega o ya me kerea vua na Tamada Vakalomalagi ena yaca i Jisu Karisito. O ira era na taura na ikalawa oqo era na kila vakaidina ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni sa dina sara na iVola i Momani. (Me baleta na ikuri ni itukutuku, ivola, kei na ivakamacala, raica na lds.org/study/topics/book-of-mormon?lang=eng.)

NODA RAWA NI VULICA VAKATITOBU NA IVOLA I MOMANI

Elevu sara tu na itu-kutuku ena initaneti ena vica na ivosavosa ka rawa ni vuksi kemuni mo ni vulica kina vakatitobu na iVola i Momani ka wasea na itukutuku oqori vei ira na nomuni matavuvale kei na itokani.

- Ni ko via wilika na iVola i Momani ena initaneti, raica na scriptures.lds.org/bm.
- Ni ko gadreva mo vulica vakatitobu na iVola i Momani, se taroga eso na ka, se veitalanoa kei rau na daukaulotu, goleki na mormon.org/book-of-mormon.
- Ni ko vinakata e dua na ilavelave sega ni saumi, raica na mormon.org/free-book-of-mormon.
- Me baleta na ikuri ni itukutuku, ivola, kei na ivakamacala, raica na lds.org/study/topics/book-of-mormon?lang=eng.

E sega tiko ni matata vei au na Nai Vakatakila 22:18–19, ka tukuna meda kakua ni vakuria e dua tale na ka ena vosa ni Kalou.

E dua vei ira na usutu bibi ni noda vakabauta ni sa dau vakatakila tiko mai na Kalou na Nona lewa vei ira na Luvena e vuravura ka na yaco tikoga vakakina. Eda vakabauta ni iVola Tabu e vosa ni Kalou ia eda sega ni vakabauta ni sa tu taucoko kina na ivakatakila sa solia oti se na qai solia mai na Kalou vei ira na Nona parofita. Ena gauna mada ga oqo sa vakatakila tikoga mai na Nona lewa vei ira na Nona parofita kei na iapositolo bula, na yavu ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai (raica na Efeso 2:20).

Ena gauna a vola kina o Joni na ivola ni iVakatakila, a sega ni iotioti ni vola me volai ena iVola Tabu. Rau a sega ni cokoti vata tu mai na Veiyalayalati Makawa kei na Veiyalayalati Vou me dua ga na ivola—ka sa vakatokai tu oqo me iVola Tabu—me yacova sara na ikatolu ni senitiuri A.D.

Ena sala vata oqori, e tukuna vei keda na Nai Vakarua 4:2 me da kakua

ni vakaikuritaka na vosa sa vola o Moses. E dina sara, ni tikina oqo, ena Veiyalayalati Makawa, e sega ni mai bokoca tani kina na vo ni iVola Tabu. E sega ni tukuna kina o Moses se o Joni me moici na itukutuku ni dua na ivola e se bera mada ni volai; ia e rau vakarota me kakua ni veisautaki na ivakavuvuli dina ni kospeli.

Na iVola i Momani, ka sa tu kina na tauoko ni kospeli, e sega ni moica na vosa ni Kalou ia e vakadbeitaka tale. (Me baleta na ikuri ni ulutaga oqo, raica na tabana e 24 kei na 38 ni ilavelave oqo.)

Au a rogoce ni sa vaka-yacori eso na veisau ena iVola i Momani vaka-tekivu mai na gauna a tabaki kina. Na cava a veisautaki kei na vuna?

Na isau ni taro oqo ena vakatau tiko ki na noda kila vakavinaka na vakadewataki ni iVola i Momani kei na cakacaka ni kena tabaki.

1. Ena gauna sa vakadewataka tiko kina o Josefa Simici na peleti koula ena kaukauwa ni Kalou, a cavuta tiko na vosa vua e dua na vunivola. Ena so na gauna e dau vola cala na

Meu kila vakacava ni sa dina na iVola i Momani?

kena sipeli kei na qarama ni vola na ka e cavuta tiko mai. Me kena ivakaraitaki, ena 1 Nifai 7:20 na vosa "sa rarawataka" a volai vakaoqo "sa rawarataka." Era sega ni tamata vuli o ira na vunivola, ia na sipeli e sega ni vakatudeitaki tu ena gauna o ya.

2. Na imatai ni vakavakadewa a volai ena liga a qai volai tale ena liga me qai laki tabaki. Ena gauna oqori, era vakadodonutaki kina na cala ni sipeli kei na qarama, ka kuri kina na pagitueti. Ia era curu mai eso na cala vovou ni ra volai cala tale eso na vosa.

3. E saga vakaukauwa o dautabaivola me tuvanaka rawa na ka me tabaka. Ia, e dau vakacuruma talega mai eso tale na cala. Me kena ivakaraitaki, ena Alama 57:25 a wilika cala kina na vosa "reki" ka tabaka me "meca."

4. A vakadikeva sara vakavinaka o Parofita Josefa Simici na imatai ni toluni kena tabaki na iVola i Momani, ka tomana tikoga na kena vakavinakataki ka vakadodonutaki. Ia a sega ni kune eso na cala me yacova na kena tabaki e muri. Ena 1981 a vakadodonutaki kina e dua na cala ni kena

tabaki o ya ena Alama 16:5 me veisau na "se" ki na "se segai"—me qai tautauvata kina kei na imatai ni ivo-lavola ena kena a vakadewataka na Parofita mai na peleti koula.

5. E oka ena veisau eso na wase vou kei na wase ni veitikina kei na ivakamaca la e botona kei na itukutuku e veisemati kina.

Solia e Dua na iLavelave

Se cava ga na mataqali taro era taroga na tamata me baleta na iVola i Momani, e sabai koya ga vakaikoya na iVola i Momani. Sa rawa mo vakadinadinataka na ivola oqo, solia e dua na kena ilavelave, ka sureti ira mera masulaka ena vukudra. Kevaka e dua e yaldo-dina ka gadreva vakaidina me kila ni sa dina na ivola oqo, na Turaga "ena vaka-takila vei [koya na tamata o ya] ko Koya ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni sa dina" (Moronai 10:4). ■

IDUSIDUSI

1. Raica, me vaka na, Boyd K. Packer, "Na Vola i Momani: Edua tale na iVakadinadina kei Jisu Karisito," *Liaona*, Janu. 2002, 71.
2. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 69.
3. *iVakavuvuli: Josefa Simici*, 66.
4. Jeffrey R. Holland, "Taqomaki ni Yalo," *Liaona*, Nove. 2009, 88–90.

Mai vei Elder
Jeffrey R. Holland

Ena Kuoramni ni
iApositolo Le Tinikarua

SA IVAKADINADINA, VEIYALAYALATI, KA IVAKADINADINA BULA

Na veivakadeitaki vakalou me baleta na iVakabula kei na Nona Lotu vakalesui-mai a yaco taumada vei au niu se cauravou gone ena gauna au a wilika kina na iVola i Momani. Ena gauna au a wilika tiko kina na itukutuku tabu oqo au a vakila sara—vakaveitarataravi—na vakasolokakana dina ni Yalo Tabu ni sa tukuna tiko ki na yaloqu ni sa ka dina.

Niu sa wilika na ivola oqo sa caudre mai kina na noqu rarama. O ya na ivurevure ni isevu ni noqu veivakadeitaki vakayalo ni sa bula dina tiko na Kalou, ni sai Koya na Tamau Vakalomalagi, ka sa tuvanaki tu e dua na bula marau ena veigauna tawamudu baleti au. A muataki au meu vakasakita na iVola Tabu kei na ivola tudei vakalotu ni Lotu. A vakavulici au meu lomana na Turaga o Jisu Karisito, meu raica rawa na Nona loloma vakalou, ka meu kila na loloma veivueti kei na lagilagi ni Nona solibula ni veisorovaki.

Ena vuku ga niu kila ga vakai au ni sa ivakadinadina bula na iVola i Momani—e dua tale na ivakadinadina kei na veiyalayalati vou—ni o Jisu na Karisito, au sa vulica vakakina ni o Josefa Simici sa parofita dina ni Kalou. Me vaka ga na ka a tukuna o tubuqu vakatolu ni se qai yaco walega na Vakalesuimai, “E sega ni rawa vua e dua na tamata ca me vola e dua na ivola vakaoqo; ka na sega ni rawa vua e dua na tamata vinaka me vola, vakavo ga ke sa ka dina ka sa vakaroti koya na Kalou me vakayacora.”¹

Sa mai sema ki na imatai ni noqu veivakadeitaki na veika e veivakauqeti vakayalo kei na ivakaraitaki veivakasavataki sa mai vakaibalebale titobu kina na noqu veisiga oqo, vakainakitaki kina na noqu bula, ka vaqaqacotaki kina na yavu ni noqu ivakadinadina.

Ia, au a sega ni soko vata kei taci Jereti. Au a sega ni

Au sa vakadinadina nataka ni iVola i Momani sa dua na veiyalayalati vou, sa ivakadinadina vou mai na Vuravura Vou ki na vuravura raraba.

rogoci Tui Penijamini na nona a vunau vaka na agilos. Au a sega ni maliwai ira na Nifai era tara na we ni mavoa ni Turaga ni sa tucaketale mai, se meu a tagi vata kei Momani kei Moronai ni ra sa vakarusai e dua na kawa tamata. Au vakadinadina nataka na ivola oqo, me vaka sara ga au a raica vata kei iratou na iVakadinadina e Tolu na agilos o Moronai se, tara na peleti koula, vata kei ratou na iVakadinadina e Walu. Au sa vakadinadina nataka na ivola oqo, me vakataki iratou na iVakadinadina e Tolu, ni ratou a raica na agilos o Moronai se, vata kei iratou na iVakadinadina e Tolu kei na iVakadinadina e Walu, ni ra a raica ka tara na peleti koula.

Au sa vakadinadina nataka talega kina ni sega ni rawa me dua vei keda me tauoko na nona vakabauta na cakacaka ni iotioti ni gauna oqo me qai kunea na ivakarau tauoko ni sautu kei na vakacegu ni noda gauna oqo me yacova ni sa karona o koya na kena sa vakalou na iVola i Momani kei na Turaga o Jisu Karisito, ni sa vakadinadina Koya. Me vaka a kaya o Momani vei Moronai ena nodrau gauna eso ni kakavaki, au sa qai kaya kina ena noda gauna oqo ni kakavaki: “Mo yalodina vei Karisito. . . . Ia me tiko ga kei iko na loloma ni Kalou ko Tamada, sa tiko mai lomalagi, kei na loloma i Jisu Karisito na noda Turaga, sa tiko ena liga imatau i Koya sa kaukauwa . . . ka tiko vata ga vata kei iko” (Moronai 9:25–26).

Na iVola i Momani sa ivakaraitaki tabu ni iotioti ni veiyalayalati cecere i Karisito vata kei ira na kawatamatata. Sai koya na veiyalayalati vou, e dua na ivakadinadina vou mai na Vuravura Vou ki vuravura tauoko. Na rarama au lako voli kina sa Nona rarama. Sa liutaki au tiko na Nona loloma vakalou kei na Nona lagilagi—vakakina vei kemuni—daru sa vakadinadina Koya ki vuravura tauoko. ■

IDUSIDUSI

1. George Cannon, lavetaki ena “The Twelve Apostles,” ena Andrew Jenson, ed., *The Historical Record*, 6:175.

E Vakabulai Ira Kece ko Koya, mai vei Gary Kapp

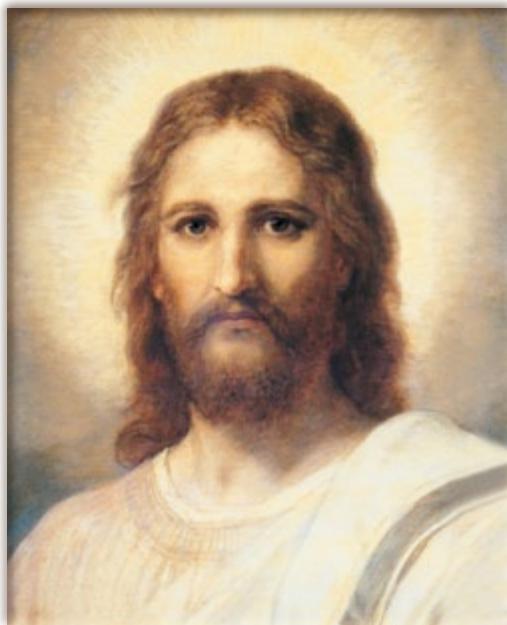
"Sa tiko li e so na nomudou tauvimate? Dou kauti ira mai. . . .

". . . Ia, au kila ni sa kilikili meu vakabulai kemudou, me vaka na nomudou vakabauta.

"Ia ni sa cavuta oti na vosa oqo, era sa kauti ira mai na

*tauvimate kei ira sa rarawa tu, ko ira na lokiloki,
ko ira na mataboko, na galu kei na veimataqali
mate kecega a sa vakabulai ira kecega ko Koya"*

(3 Nifai 17:7-9).

“Oi … kemudou kece mai na iyalayala kei vuravura; dou vakarorogo ki na vosa oqo ka vakabauta na Karisito; ia kevaka dou sa sega ni vakabauta na vosa oqo, mo dou vakabauta ga na Karisito. la kevaka dou sa vakabauta na Karisito, dou vakabauta na vosa oqo, ni sa i koya oqo na vosa i Karisito, ia … sa vakavulici ira na tamata kece ga me ra kitaka na ka vinaka.

“la kevaka dou sa kaya ni sa sega ni nona vosa na Karisito, dou qai lewa—ia e na vakaraitaka vei kumudou na Karisito e na kaukauwa kei na lagilagi e na siga mai muri, ni oqo na nona vosa” (2 Nifai 33:10–11).